

WESTERN ROMAN

IASO

cijena 20 d broj 493

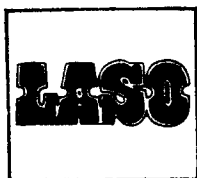
ČELIČNI ŠERIF

Louis L'Amour:

ČELIČNI ŠERIF

LASO broj 493

Louis L'Amour: ČELIČNI ŠERIF

Naslov originala: The Iron Marshal

Recenzija: Janko Paravić, književnik

Copyright: Louis L'Amour, posredstvom VPA

Prijevod: Žarko Vodinelić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

SAVJET REDAKCIJE: Josip Adaković, dr Vladimir Anić, dr Adolf Dragičević (predsjedavajući), Nenad Brixy, Ljudevit Bauer, inž. Vesna Gazdag, Igor Golik, Marija Jurela, Borivoj Jurković, Želimir Košćević, Nada Šoljan, Ismet Voljevica, Ana Župan-Bender – **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Borivoj Jurković

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a «Vjesnik» n.s.o.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Adresa uredništva: «Laso», Redakcija «Romani i stripovi», 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost «Vjesnik» n. sol. o – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub.o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) «Vjesnikova» Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1060 d ili 954 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 530 d ili 477 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 posto. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR «Vjesnik», Interna banka, s oznakom za «Laso». Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00. – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00 SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00 SFRS 36,00 HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za «Laso»).

Ekonomska propaganda: «Vjesnik», Agencija za Marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Okrutan udarac u slabine trgne ga iz dubokog sna i on skoči na noge. Neznamac koji ga je udario, očito željeznički detektiv, povuče se unatrag i izvuče revolver.

– Ne pokušavaj ništa! – reče. – Silazi!

– Sada? Jesi li poludio? Ubit ću se pri ovoj brzini.

– Nezgodno. Ili skači, ili ću te skinuti metkom!

Shanaghy se zagleda u revolver. Zatim se okrene, ovjesi se o vrata vagona, a onda skoči. Dočekao se savijenim koljenima i otkotrljao se niz nasip. Kad se podigao u oblaku prašine, začuo je povik iz vlaka što se udaljavao:

– Nosi svoje prnje sa sobom!

Ugleda zavežljaj kako leti iz vagona i pada na tlo nekoliko stotina metara dalje. Zatim se vlak izgubi u daljini. Shanaghy pljune u prašinu i mahne rukom prema vlaku.

– Moj momče! – procijedi – doći će trenutak osвете.

Stajao je na nasipu, usred goleme, prazne ravnice, a oko njega je na sve strane bila samo trava što se lelujala na vjetru. To ga podsjeti na more što ga je gledao kad je putovao iz Irske. Bio je gladan i žedan, bijesan do ludila. Osim toga, bio je pun modrica od pada i mo-

drica što ih je još prije zadobio. Osvrne se naokolo. Tu ga barem nikad neće pronaći. Zatim poče koračati.

Iznenada se sjeti zavežljaja bačenog iz vlaka. Prnje? Sve što je nosio sa sobom bilo je nekoliko sitnica u džepu, a ostalo je ostavio u bijegu. Skrivao se dva dana, jer nije mogao doprijeti do prijatelja, a onda se popeo na teretni vlak. Znao je da su mu neprijatelji za petama. Nije imao oružja i vlak mu je bio jedini izlaz. U vlaku je ubrzo zaspao. Budio se nekoliko puta, ali bi ga ponovo svladao san. Nakon dva dana i dvije noći putovanja nije imao pojma gdje se nalazi.

Uskoro dode do zavežljaja što je ležao u džbunju. Spusti se niz nasip i podigne ga. Bio je težak i gotovo odlučio da ga ostavi, a onda se predomisli, jer su gunjevi od kojih je zavežljaj bio smotan bili čisti, a znao je da ga čeka noć. U gunjevima otkrije naprtnjaču, a u njoj komad slanine i paketić kave, nekoliko pisama i bilježnicu, pomno složeno odijelo, dvije čiste košulje, sapun i pribor za brijanje. Najvažnije od svega – nade i napunjen revolver s kutijom municije. Zatim sve to vrati na svoje mjesto, zabaci zavežljaj na leđa i krene.

Hodao je do popodneva. Računao je da je prešao gotovo trideset kilometara. Putem je naišao na pokojeg zeca i promatrao samotnog jastreba u visinama. Nepregledna ravnica. Zatim se krajolik polako počeo mijenjati. Pruga je dvaputa prešla preko dubokih usjeka, nailazio je na strmine i isušena riječna korita. Naposljetku ude u malenu udolinu u kojoj je raslo nekoliko vrba. Pod jednom od njih bilo je kamenjem ogradoeno ognjište, pocrnjelo od upotrebe, a kraj njega mnogo nalomljenih drva. Shanaghy zapali vatru i počeo pržiti slaninu. Dok je slanina cvrčala, promatrao je oko sebe. Bilo je to ugodno mjesto. Začas je imao hrane, i vode s obližnjeg izvora, a mogao se i odmoriti. Nije znao gdje se nalazi, osim da je zapadno od New Yorka. Nikad nije vidio kartu Sjedinjenih Država, a otkako je stigao iz Irske, nije bio dublje na zapadu od Philadelphije. Poznavao je New York, a u Bostonu je proveo dva tjedna. Znao je da će ga tražiti, ali ga ovdje nikad neće pronaći. Samo neka traže.

Nitko nikad nije rekao da je Tom Shanaghy dobar čovjek. Od djetinjstva je bio kavgadžija, čeličnih šaka, a mišice je jačao pomažući ocu u kovačnici, potkivajući konje, popravljajući kola, oštreci plugove.

Otac mu je zatim postao vojni potkivač i s vojskom je otišao u Indiju. Navodno je tamo i stradao. Tom i njegova majka zaputiti su se nakon toga u Ameriku, ali je ona umrla na putu i Tom se iskrcao u New Yorku, sam, bez prijatelja i bez igdje ićega.

Čim je sišao s broda, čekale su ga nevolje. Napala ga je skupina gradskih grubijana, protiv kojih se

borio kao lav, ali bi ga svladali da mu nije u pomoć pritekao nepoznat dječak koji je s njim bio na brodu. Jedva su se uspijevali braniti, a onda se iznenada začuje glas:

– Prestanite, pustite momke na miru!

Dječaci koji su počeli kavgu skočiše na noge, osvrnuše se na neznanca i pobjegoše. Bio je to krupan, visok čovjek čelične građe. Nos mu je bio slomljen a pod njim su se crnjeli brkovi. Ruke i lice bili su mu puni ožiljaka. Neznamac izvadi cigaru iz usta i upita Toma:

– Kako se zoveš, momče?

– Shanaghy, gospodine. Tom Shanaghy.

– E, pa ti si pravi borac. Umiješ primati i davati udarce – zatim se naglo okrene i pogleda drugog dječaka: – A tko si ti?

– Pendleton, gospodine – odgovori ovaj – Richard Pendleton.

– Tako, dakle. I ti se znaš služiti šakama. Ti si Shanaghyjev prijatelj, je li?

– Ne baš, gospodine. Doputovali smo istim brodom, ali tek smo se sad sreli. Upao je u veliku neprikladu i činilo se da mu moram pomoći. Ne sviđa mi se takva neravnopravna borba.

Shanaghy obriše krv s ogrebotine na licu i reče:

– Gospodine, na prvi pogled se vidi da ste vi važna ličnost. Imate li možda kakvog prijatelja kojemu je potreban snažan mladić? Ostao sam sâm, jer mi je majka umrla na putu.

Gorostas izvadi cigaru iz usta. Iz očiju mu je izvirala podrugljivost.

– Vidi ti njega, pametnjakovića, kako se on zna snaći! – zatim iz džepa izvadi komadić papira i na njemu napiše nekoliko riječi. –

Evo ti ova adresa. Potraži tu kuću i upitaj za čovjeka po imenu Clancy. Reci mu da te poslao Morrissey.

– Može li poći i moj prijatelj?

Morrissey htjede odgovoriti, ali ga Richard Pendleton pretekne:

– Ne treba, hvala! Ja imam kamo otići i ljude koji će se pobri-nuti za mene.

Morrissey zatim ode, a dva se dječaka pogledaše.

– Hvala ti! – reče Shanaghy. – Dobar si borac i spasio si me ba-tina.

– Mister Morrissey nas je spa-sio obojicu. Zar nisi opazio kako ga se boje? Samo je progovorio i odmah su pobjegli.

– Snažan je to čovjek.

– Mislim da je više od toga. Mi-slim da je on John Morrissey, bok-sač i vlasnik kockarnica.

– Nikad nisam čuo za njega – odvrati Shanaghy.

– Otac mi je pričao o njemu. On je... ili je barem bio... boksački prvak u teškoj kategoriji.

Dječaci se zatim rukovaše i kre-nuše svaki svojim putem. Sha-naghy pođe tražiti posao. Adresa što mu ju je Morrissey dao odvede ga do restorana u saluna. Kad je našao čovjeka po imenu Clancy, predstavi mu se:

– Ja sam Tom Shanaghy. Došao sam tražiti posla.

– Tražiš posla? Odlazi, mladiću! Nemam posla za tebe niti imam vremena za ulične mangupe.

– Gospodin Morrissey mi je dao ovo za vas – Shanaghy mu preda ceduljicu i dok ju je Clancy čitao, neki visoki mršavko zagleda se u nju preko njegova ramena.

– Ti poznaješ Morrisseyja? – upita Toma.

– Poznajem – odgovori ovaj.

– Clancy, ne prepiri se s mom-ko.m. To je Morrisseyjev rukopis... Nitko drugi ne može tako pisati. Nemaš izbora.

– Dobro – procijedi Clancy zlo-voljno – ali budi koristan – zatim se hitro udalji.

– Sve je u redu, momče – reče simpatični dugonja. – Clancy ne voli kad mu naređuju, pogotovo Morrissey. Ali poslušat će ga, do-bio si posao. Ja sam njegov part-ner... Henry Lochlin. Idi u kuhinju i pomози čistiti i prati sude.

Tako Tom poče raditi u kuhinji. Prao je sude, meo pod, gulio krum-pir i obavljao slične poslove.

Tjedan dana nakon toga Lochlin mu pride i reče:

– Dobar si ti mladić, dobro ra-diš. I prije si radio, je li?

– Jesam... Otac mi je bio potki-vač, gospodine. Potkivali smo ko-nje gospodi, a ja sam jahao neke od njih na trkama.

– Dobri su ti vaši irski konji – reče Lochlin.

– Najbolji, gospodine.

– Jesi li koji put pobijedio?

– Tri puta. Sedam puta sam za-radió novac.

– Malen si ti za one velike irske konje.

– Ali snažan sam, gospodine. Pomagao sam ocu u njegovu poslu. Ponekad sam i sam potkivao ko-nje.

– Dodi ponekad k McCarthyju – reče Lochlin. – On je dobar ko-vač i možda mu treba pomoć.

McCarthy je bio ugodan čovjek i odličan kovač. Shanaghyju je to smjesta bilo jasno i promatrao ga je s divljenjem.

– Ako čovjek želi preživjeti – reče Tomu jednog dana – mora biti najbolji. U New Yorku imao mnogo kovača i više od dvjesti ti-

suća konja, mladiću. Dvjesto ti-suća! Jesi li ikad mislio o tome? U svakoj četvrti Manhattana postoji konjušnica! Što kažeš na to? A doći će dan kad u gradu neće biti nijedne konjušnice, nijednog konja, vidjet ćeš?

— Kako će se ljudi onda kretati po gradu?

— Već će se snaći. Imat će parna kola... ili nešto takvo. No čime se ti želiš baviti? Biti konobar u salunu? Nije to nešto osobito, moj mladiću. Bilo bi bolje da nastaviš očev posao i odeš na Zapad.

— Na Zapad? Gdje je to? — upita Tom.

— Momče, iza nas su golema prostranstva! Daleka i lijepa zemlja. Kažu da tamo ima zlata, srebra i još mnogo čega. Zemlju uglavnom možeš slobodno uzimati.

— Ali ima i divljaka?

— Da, ima i njih, ali divljaka ima i u gradu — zastane, sa čekićem u rukama. — Ti radiš na surovu mjestu. Krećeš se među sumnjivim ženama i lopovima. Nije to mjesto za tebe.

— To je sve što imam, a gospodin Morrissey se brine o meni — odvrati Shanaghy.

— Da... brine se kad se sjeti i kad je trijezan. Volim ja starog Johna, upamti to, ali on je surov čovjek, u životu se probijao šakama, kako je znao i umio.

Shanaghy se prisjećao svega toga dok je pripremao ležaj u najdubljoj sjeni stabala. Volio je biti uz vatru, ali se toga pomalo i pribojavao. U New Yorku su ponekad pričali o Divljem zapadu i o Indijancima i Tom je znao da su oni lukavi lovci. Nije želio da ga zateknu na spavanju.

Dok je širio gunjeve, iz njih ispadne dvocijevka. Bila je rastav-

ljena u dva dijela. On ih smjesta spoji i napuni. Dok je ležao na leđima, s rukama pod glavom, slušao je kako lišće šuška u krošnjama i promatrao vatru kako se gasi. Noćas, prvi put nakon dugog vremena, misli mu se počese vraćati u Irsku.

Već je gotovo dvanaest godina živio u New Yorku i taj je život bio težak. Gotovo je svaki dan sudjelovao u tučnjavama, a ljudi s kojima se susretao na ulici bili su grubi, vični borbama kao i on, ali su im nedostajale njegove prednosti brzina i snaga što ih je stekao za nakovnjem i na polju. Bio je jači od njih.

Shanaghy je ubrzo postao povjerljivi glasnik Johna Morrisseyja. Prenosio je poruke kockarima u kockarnice i mnogim ženama s ulice i pazio je na izdajice i doušnike. Dva-tri puta tjedno radio je kod McCarthyja po nekoliko sati, ponekad cijeli dan. Uživao je u tom napornom radu, a i McCarthy mu se svidao.

Bilo mu je trinaest godina kad je naišao na jednog starog prijatelja. Tumarajući ulicom jednoga dana, opazio je Djevicu iz Killarneyja, upregnutu u mesarska kola. Potajno ju je pažljivo promotrio. Isti ožiljak na putištu, isti znakovi. Nije bilo sumnje, to je ona. Zatim joj pride i tiho joj se obrati:

— Hej, Djevice, sjećaš me se, je li? — tapšao ju je, a kad se vozač vratio, reče mu: — Imate lijepog konja — zatim se okrene i smjesta otrči Morrisseyju.

Kad je ušao u kockarnicu, ugleda Morrisseyja kako sjedi za stolom s još nekoliko ljudi. U zubima mu je bila cigareta a na stolu pivo. Tren je oklijevao, a zatim mu pride.

– Gospodine Morrissey!

Morrissey nije volio da ga prekidaju u razgovoru i naglo se okrene. Kad je spazio dječaka, izraz lica mu se malo ublaži.

– Što je, momče, o čemu je riječ?

– Gospodine, moram s vama govoriti, odmah!

Zaprepašten, Morrissey je gledao u Toma. Za sve vrijeme otkako ga je poznavao Tom Shanaghy nikad nije govorio ako ga ne bi najprije pitali. Uklanjavao se s puta, izvršavao naredbe i držao jezik za zubima.

– Što je? – upita Morrissey.

– Nasamu, gospodine, u četiri oka!

Morrissey odgurne stolicu i reče:
– Molim vas, gospodo, ispričajte me na trenutak!

Zatim sa cigaretom u jednoj a s pivom u drugoj ruci pride stolu u kutu, sjedne i pozove Toma.

– Dakle što je po srijedi, momče? Imam mnogo posla, kao što vidiš.

– Gospodine, upravo sam ugledao Djevicu iz Killarneyja!

– Koga? Tko ili što je ta Djevica iz Killarneyja?

– Konj, gospodine. Trkači konj. Sad vuče mesarska kola.

– Trkači konj vuče mesarska kola? Sigurno više ne valja. Bit će da je ostarjela.

– Mislim da nije, gospodine. Čini se da je zdrava... samo je zapuštena. Poznajem ja tu kobilu. Bila je neobično brza i mislim da je možemo dovesti u dobro stanje.

– Dobro, momče, sad mi sve polako ispričaj...

Koliko je vremena otad prošlo? Tom Shanaghy, ruku podvijenih pod glavu, baci pogled prema lišću što je šuštal u krošnjama. Deset godina? Davno je to bilo, davno.

Polako je i pažljivo sve ispričao Johnu Morrisseyju o Djevici. Kako je gledao kad se ždrebila, kako je na njoj jahao za vježbu i kako je bio jahač u njezinoj prvoj trci.

– Djevica je pobijedila – govorio je. – Zatim je ponovo pobijedila i onda još dva puta, a nakon toga je njezin vlasnik zapao u dugove zbog kockanja. Izgubio ju je i kupio ju je neki Amerikanac.

Nakon nekoliko dana pozove ga Morrissey.

– Tome, bi li volio voziti mesarska kola?

– Kako god zapovjedite.

– Dakle dobio si posao. Vozit ćeš ta kola i paziti na kobilu. Vidi kako se kreće i je li zdrava. I nikome ni riječi! Jesi li razumio? Ni riječi!

U nedjelju ujutro zrak je bio svjež i nazirala se maglica. Tom je izveo Djevicu na stazu i Lochlin mu je pomogao da je uzjaše.

– Istrči jedan krug, samo da vidimo kako se kreće, momče! Možda smo nešto postigli, a možda nema koristi.

Kad su izašli na stazu, Djevica instinktivno osjeti zov trke, podigne glavu i trgne uzde. Ubrza hod, a zatim počeo trčkarati. Lochlin ih je čekao na kraju staze.

– Lijepo trči. Čini se da je samo malo kruta.

Tom izađe na stazu još jednom, ovaj put malo brže. Djevica je bila željna trke i morao ju je obuzdavati.

– Kakva je bila kad si je prije jahao? – upita ga Lochlin kad se vratio.

– Ima odličan finiš, gospodine Lochline. Voli kad se zaleti iz pozadine i ako je imalo ona stara Djevica, onda sigurno može trčati.

Tjedan dana u kola je uprezao drugog konja, sličnog Djevici, a nju je vježbao svako popodne. Voljela je trčati i pobjeđivati. Nije znao što Morrissey kani s njom, ali je bio siguran da želi zaraditi mnogo novca.

Kad se Tom jednog dana vozio gradom mesarskim kolima što ih je vukla Djevica, ugledao je Morrisseyja. S njim je bilo nekoliko ljudi i jedan od njih reče:

– Moj konj Wade Hampton mogao bi ih sve pobijediti!

Shanaghy osjeti oholost u njegovu glasu, ali se ne okrene, iako je bio u iskušenju da to učini.

– Bobe – začuje drugi glas – mnogo pričaš o tom svom konju. Mnogo priče, ali nema akcije. Mislim da naprazno pričaš!

– Ni slučajno. Wade Hampton je pobijedio na svojih šest posljednjih trka i pobijedit će na još šest! Sweeny, želiš li sigurno uložiti svoj novac, to je pravi konj za tebe.

– Pih! – odvrati Sweeny prezrivo – mislim da iz tebe govori oholost. Kladim se da bi i onaj mljekarski konj mogao pobijediti tvoga konja.

– Kako? – zaprepašteno upita Bob.

Djevica je za to vrijeme strpljivo stajala, čekajući da Tom završi svoj posao.

– Ne budi lud, Sweeny! – javi se netko drugi iz skupine. – Ona ko-bila ništa ne valja. Jedino još može vući kola.

Uto Lochlin izade iz kockarnice.

– Što je, što se događa? – upita.

– Sweeny se želi kladiti da će ono mljekarsko kljuse pobijediti Wadea Hamptona. Ne misli to ozbiljno, dakako, ali...

– Sigurno da mislim! – odvrati Sweeny ljutito. – Potpuno sam oz-

biljan! Bob priča o svom konju kao da je to jedini konj na svijetu. E, pa mislim da je previše umišljen!

Lochlin slegne ramenima.

– Ne želiš li valjda ozbiljno reći da bi ono kljuse moglo pobijediti trkaćeg konja? Ako to ozbiljno misliš, spreman sam se kladiti u dvadeset prema jedan da će ga Wade Hampton pobijediti.

– Dvadeset prema jedan? – Sweeny je oklijevao. – Ama, sad... pazi... ne znam je li...

– Aha, sad se povlačiš, Sweeny? – upita Bob Childers. – Rekao si da sam umišljen. A što je s tobom?

– Ne povlačim se. Kladit ću se u dvadeset prema jedan... i stavljam tisuću dolara na mljekarskog konja!

– Tisuću dolara! – progovori Morrissey prvi put. – To je mnogo novca, Sweeny.

– Imam taj novac i kladit ću se – Sweeny je bio tvrdoglav. – Bobe, ti i Lochlin se možete kladiti ili umuknite!

– Prihvaćam – reče Lochlin – ali ulažem svoj novac uz jedan uvjet: da trka bude sutra – zatim se okrene Childersu. – Bobe – reče tiho – bit će to najlakše zaraden novac. Znao sam da je Sweeny budala, ali ne da je tolika! U koliko ćeš se ti kladiti? Možeš mnogo uložiti, jer je dovoljno tvrdoglav i neće se povući.

– Ne znam – namršti se Childers. – Moram razmisliti.

– Nikad više nećeš imati takvu priliku. Mislim da će donijeti dvadeset ili trideset tisuća. Ja mogu uložiti još dvadeset. Ako ti uložiš šezdeset tisuća, možemo sve dobiti.

– Mnogo je to novca – promrm-lja Childers.

– Dakako, no trebalo bi ti godinu dana, čak tri godine, da pobe-

reš toliko u svom salunu. Ako je on budala, dočepajmo se njegova novca prije nego što to netko drugi učini.

– Što je s Morrisseyjem? Je li i on s nama?

Lochlin slegne ramenima.

– Još se nije upleo u igru. Možeš biti siguran da će i on uskočiti ako vidi o čemu je riječ, ali on nikad nije bio kockar. On posjeduje kockarnice, sam ne kocka.

Bilo je to prije deset ili više godina! Shanaghy se prisjeti dana kad se održavala trka. Uzjahao je Djevicu. Posuli su je prašinom da izgleda kao pravi mljekarski konj i doveli na stazu. Shanaghy je ipak bio nervozan, jer se nije potpuno mogla sakriti njezina prekrasna građa.

Wade Hampton je krenuo brzo i vodio je za tri konjske duljine kad su svi konji ušli u posljednji krug. Tada je Tom dopustio Djevici da krene. Puna sreće što joj se pružila prilika, počela je galopirati. Lako je pobijedila za pol duljine. Prije trke Morrissey ga je upozoravao:

– Momče, ako se bude činilo da ćeš pobijediti, nemoj pretjerati. Shvaćaš li? Taj nam konj može opet zatrebati.

Djevica je pobijedila, a Sweeny, Lochlin i Morrissey su podijelili šezdeset tisuća dolara. Morrissey je dao Tomu petsto dolara nagrade. Bilo je to, razmišljao je Shanaghy, više novca nego što ga je njegov otac vidio za cijelog svog života.

Jahao je Djevicu na još tri trke, a onda je postao pretežak. Kad je navršio šesnaest godina, narastao je do pune visine. Ponekad bi vježbao boks s Morrisseyjem i on ga je naučio kako da se služi šakama, kako da se snalazi u borbi i upotrijebi mnogobrojne smicalice.

Boba Childersa ni ikoga od njegovih nije vidio sve dok nekoliko mjeseci nakon toga nije na izlasku iz Morrisseyjeva saluna naišao na čovjeka koji je po sličnosti lako mogao biti Childersov sin. Stajao je na uglu ulice s još dvojicom.

– Evo – reče jedan od neznanaca, pokazujući na Toma – on je jahao konja.

Krupni mladić što je bio nalik na Childersa poviče:

– Hej, ti! Dodi ovamo!

Shanaghy zastane. Znao je da bi trebalo da nastavi koračati, ali ga je nešto u mladićevo glasu izazivalo.

– Želiš li me vidjeti? – upita. – Dodi onda ovamo.

– Dolazim, ali čuvaj se!

Shanaghy je bio uvjeren da je to sin Boba Childersa. Stajao je čekajući, promatrajući i ostalu dvojicu. Kad mu se mladić gotovo približio, opazi kako i oni kreću prema njemu. Znao je da će se morati boriti protiv sve trojice.

– Ti si lopov – reče prvi – i ja ću te naučiti redu!

– Konj tvoga oca je izgubio trku – odgovori Tom – i to je sve. A tvoj otac se hvalisao.

– Hvalisao, je li? – mladić pogodne golemu šaku. – Pokazat ću ja...

Shanaghy je znao da ne smije gubiti vrijeme u razgovoru ako se želi tući. Munjevito zamahne i udari mladog Childersa po ustima lijevom rukom, a desnu mu zabije u trbuh. Childers to nije očekivao i bio je potpuno iznenađen. Iako je bio snažan, malo je znao o borbi šakama i uvijek je mnogo brbljao prije tučnjave. Ovaj put nije imao prilike za to. Ostao je bez zraka i svalio se na tlo. Shanaghy se okrene i zamakne za ugao, a onda

ude u prvu zgradu i zaleti se uz stepenice. Dobro je poznavao taj kraj. Ubrzo se pojavi na vrhu zgrade i poče trčati preko krovova. Ostavljao je za sobom četvrti, a kad se našao u blizini svoje kuće, spusti se i uđe u svoju sobu.

Nekoliko dana nakon toga susreo se s Johnom Morrisseyjem i on mu reče:

– Da, momče, dobro smo zaradili. Bob je bezopasan, ali dio novca pripadao je njegovu bratu Eбенu, a taj je neobično lukav i podmukao. Onaj s kojim si se potukao nije Bobov, nego Ebenov sin. Čuvaj se jer, oni neće posustati dok te ne ubiju ili osakate.

Shanaghy slegne ramenima. Još jedan neprijatelj više... Već se pol života bori šakama za opstanak i gotovo ništa drugo i ne zna.

Ubrzo se pročulo da Childers okuplja ljude za rat s Morrisseyjem. Ne očekivano je Morrissey počeo nailaziti na zatvorena vrata tamo gdje se nadao pomoći. No Shanaghy je uspio čuti samo glasiline iz saluna. Onda se jedne noći, kad se vraćao kući, našao licem u lice sa skupinom grubijana.

– Polomi mu noge! – netko je viknuo. – Noge i prste!

Ni ovoga puta nisu računali s tim da je Tom odlično poznavao taj dio grada. On se hitro osvrnuo, a zatim njegova čelična šaka munjevito sijevne prema najbližem napadaču i sruši ga. Shanaghy ga preskoči i pojuri uz stepenice, a gonioci za njim. Na vrhu se naglo okrene, zgrabi ogradu objema rukama, a nogama pogodi u lice najbližeg gonioca. Ograda se sruši i povuče ostale za sobom. I ovoga puta uspio je izmaći preko krovova.

Nije otišao u svoju sobu, već u McCarthyjevu kovačnicu. Tamo se zavukao u kola i smjesta utonuo u san. Probudili su ga udarci McCarthyjeva čekića. Kad je provirio preko ograde kola, začuo je kako se netko šulja iza njega. Munjevito skoči na tlo s druge strane i nađe se licem u lice s nepoznatim čovjekom. Udari ga u trku, a onda se pojave još dvojica. Jedan od njih poviče:

– Eno ga! Drži ga!

Ipak se uspio obraniti uz pomoć McCarthyja i njegova golemog čekića, a kad su napadači pobjegli, kovač mu reče:

– Momče, zašto ne odeš na Zapad? Tamo ima slobodne zemlje i mnogo mogućnosti za mladog čovjeka.

– Zemlje? Ali ja nisam farmer, Mac – odgovori Tom.

– Tako je, nisi. No što si ti, zapravo? Morrisseyjev tjelohranitelj? Ulični razbijač? Skitnica? Ako čovjek želi uspjeti u životu, nisu mu dovoljne samo mišice. Mora se nečim baviti, imati zemlju, kuću.

– O čemu to govoriš, Mac? – upita Tom. – Kao da prepovijedaš.

– Samo te upozoravam. Ti si dobar mladić i ne sviđa mi se put kojim si krenuo. Postoje druga, mnogobrojna mjesta i gradovi, ljudi koje mužeš upoznati i koji ti mogu postati prijatelji.

Dok je koraćao ulicom prema Morrisseyjevu najbližem salonu »Dragulju«, Tom je u sebi ljutito odgovarao McCarthyju, no njegovi su odgovori postajali sve prazniji i besmisleniji. Tko je on, zapravo? Budjelovao je u nekoliko konjskih trka, ali sad je za to pretežak. Pobijedio je u nekoliko borbi na ringu, ali nije želio da mu boks postane zanimanje. Bio je za petama Mor-

risseyju i Lochlinu, koji su na određen način bili važni ljudi. No je li on sam važan?

Shanaghy se sad prisjećao svega. Da sad ode u jedan od onih gradova na zapadu, razmišljao je na uglu ulice, mogao bi postati velik čovjek kao što je Morrissey ili još veći. Razmišljao je o tome i zaključio da mu se ta pomisao sviđa. Koji je ono grad tamo na zapadu? San Francisco? Čuo je o njemu... pričaju da tamo ima zlata.

Dva dana nakon toga pristupio je Morrisseyju i upitao ga:

– Gospodine Morrissey, imate li kakav posao za mene? Trajan posao.

– Imam, momče – odgovori Morrissey. – Jesi li ikad pucao?

– Pucao? Iz puške? – Shanaghy odmahne glavom. – Nisam.

– Možeš to naučiti. Ja imam streljanu, a čovjek koji ju je vodio postao je pijanac. Nauči pucati i dobit ćeš petinu zarade – zatim zastane i nastavi: – No pokušaj li me prevariti, oderat ću ti kožu.

– Nikad nisam ništa ni od koga ukrao – rekao je Tom.

– Znam to, momče, znam. Pro-matrao sam te. Tako poštene ljude teško je naći.

Ubrzo je Tom učio pucati na streljani. Za pet centi po metku svatko je mogao osvojiti nagradu – dvadeset dolara ako se bikovsko oko pogodi tri puta zaredom, a postojao je i trubač koji bi strahovito zatrubio u svoju trubu kad bi ga metak pogodio u srce. Shanaghyju su se sviđali buka i metež na streljani. Jednog se jutra pojavi neki mršavi stranac sijede kose i hladnih sivih očiju.

– Koliko za metak? – upita.

– Pet centi... Dvadeset dolara ako tri puta pogodiš bikovsko oko – odgovori Tom.

Starac se nasmiješi.

– Koliko puta smijem odnijeti dvadeset dolara? – upita.

Shanaghy htjede reći: »Koliko god puta želiš«, ali iznenada zastane kad je spazio starčev podrugljivi smiješak.

– Jednom – reče. – Ako ga pogodiš tri puta.

– Na drugoj streljani u ovoj ulici – odvratila starac – dopustili su mi da dobijem tri puta.

– Devet bikovskih očiju? – upita Shanaghy. – Pretjeruješ.

– Dobro – reče starac – sad ću zaraditi doručak.

Činilo se da uopće ne nišani, a onda nemarno opali tri puta i pogodi u središte mete.

– Eto – reče – daj mi sad tih dvadeset dolara.

Shanaghy ga isplati, a ostali ljudi znatizeljno su se gurali oko njih.

– Imaš lake mete, momče. Nikad nisam vidio lakše. To mi je najlakše zaradenih dvadeset dolara, koliko pamtim – zatim se okrene i na odlasku dobaci Shanaghyju:

– Doći ću opet, momče, kad mi bude trebao novac.

Kad je starac otišao, Tom je imao pune ruke posla, no neprestano je razmišljao o njemu. Nikad nije vidio nikoga da tako rukuje puškom. Kao da i ne nišani. Samo je pogledao prema meti i opalio. Tri dana nakon toga starac se vratio i prišao Tomu.

– Dobar dan, momče! Ostao sam bez novca.

Shanaghy, kojemu se starac sviđao, odvrati:

– Očekivao sam te i prije.

– Tako dakle – reče starac. – No vidiš, momče, ne isplati se ubiti koku koja ti nosi zlatna jaja. Želim samo dovoljno za život, a ti i takvi

kao ti možete mi to osigurati. Jedanput u dva tjedna posjetim svaku od mnogobrojnih streljana u gradu. Ovaj put sam došao ranije, jer mi treba malo više novca. Na obližnjoj streljani čak ne moram ni pucati. Znaju da mogu pogoditi metu i odmah mi plate.

– Ja neću – nasmiješi se Tom.
– Volim gledati kako pucaš. Nikad nisam vidio nikoga da tako puca.

– Ondje odakle dolazim, momče, moraš znati tako pucati. Ne želim otežati posao vlasnicima streljana, pa ne dolazim prečesto.

– Ovamo dodi kad god zaželiš – reče Tom. – Privlačiš i druge mušterije, a volim gledati kako pucaš. Ne znam što bih dao da sam takav strijelac.

– Nije to teško. Samo te netko mora poučiti i moraš mnogo vježbati.

Tog je ljeta Tom Shanaghy naučio rukovati oružjem.

II

Shanaghy se probudio u studeni s vanuča. Trenutak je ležao miran, pokušavajući se prisjetiti gdje se nalazi i kako je tu dospio. Sjeti se kako su ga izbacili iz vlaka, a onda mu misli ponovo odlutaju u New York.

John Morrissey je bio otišao iz grada i Shanaghy, koji je u međuvremenu postao jedan od prvih Morrisseyjevih pomoćnika, došao je toga dana u »Dragulj« prekontrolirati račune. Tamo se po dogovoru susreo s Lochlinom. Čim su sjeli za stol, pride im barman i reče:

– Gospodine Shanaghy, dolaze neki ljudi. Čini se da bi moglo biti gužve.

Za barom su stajala četvorica nepoznatih ljudi, a ostali su bili raštrkani po salunu. Došljaci su se nekako izdvajali od ostalih gostiju. Shanaghy se brzo okrene.

– Lochline, čini se da su to Childersovi ljudi!

Pokušao je proći uz bar, a onda jedan od došljaka namjerno gurne čašu piva gostu do sebe. Ovaj se okrene da negoduje, a nasilnik ga udari. Istog trenutka u salunu nastane tučnjava.

Shanaghy u posljednjem djeliću sekunde izbjegne udarac i šakom pogodi u lice najbližeg napadača, a drugom zabije vršak čizme u koljeno. Vrata se otvoriše trijeskom i u salun nahrupi desetak ljudi naoružanih golemim drvenim palicama.

Cogane! Murphy! Bježite! – poviče Tom.

Zatim zavitla stol prema napadačima što su nadirali prema njemu, a onda preskoči bar i počeo ih gadati bocama. Zatim umakne u sobu u kojoj je prethodno bio s Lochlinom, ali ovaj je već nestao. Brzo pokupi novac što ga je namjeravao prebrojiti i pojuri prema stražnjim vratima. Kad je stigao do pijh, začuje pucanj i na vratima se pojavi Lochlin u krvi.

– Uz stepenice! – reče Tom. – Preko krovova!

Zatim podigne Lochlina na rame i pojuri na krov. Nebo je bilo prekriveno oblacima i kiša je počela padati. Iznenada ugledaše šestoricu ljudi kako se penju prema njima. Još toliko ih se približavalo preko krovova.

– Ovaj put nećeš pobjeći! – poviče netko.

Shanaghy odbaci torbu s novcem i izvuče revolver.

– Upozoravam vas – poviče – ostavite nas ili će netko umrijeti!

– Napadači se nisu osvrtni na Tomovo upozorenje i pojuriše prema njemu. Tom opali tri puta i pogodi dvojicu, a ostali se razbje-
žaše. Shanaghy i njegovi ljudi ne-
kako su se uspjeli probiti do Mor-
risseyjeva prijatelja Kendalla, gdje
su uzeli kola. Tom je kao mahnit
vozio kroz kišnu noć. Pitao se
kamo da krenu. Njihovi su stanovi
bili nesigurni. Znao je da Morrissey
ima skrovište na Broadwayu i
krene tamo. Kad su stigli, Tom iz
tajnog sefa uzme nekoliko novča-
nica i napiše Morrisseyju poruku:

„Coganu i Murphyju dao sam po-
sto dolara. Oni će se sakriti u Bos-
tonu. Ja uzimam petsto, a petsto
ostavljam Lochlinu. Ranjen je, ali
Florrie će se pobrinuti za njega.
Čuvajte se.

Zatim napuni revolver i iz Mor-
risseyjeva stola uze još jedan. Loch-
lina položi na krevet i zavije mu
ranu. Tane mu je prošlo kroz sla-
bine i sad je bio u nesvijesti, košu-
lje natopljene krvlju. Zatim izađe
kroz kuhinjski prozor i spusti se
stražnjim stepenicama. Sve je bilo
tiho. U daljini se čula pritajena
grmljavina. Dok je vodio konja u
staju, razmišljao je o napadu Chil-
dersovih ljudi. Očito je da je Chil-
ders čekao da Morrissey ode iz
grada. No Tom je znao da će Mor-
rissey ubrzo sve saznati, ali neće
ništa učiniti dok se Childersovi
ljudi ne istroše. Za nekoliko sati,
kad se bude činilo da je pobjeda
potpuna, počeo će piti, a neki će
krenuti kući. To će biti trenutak za
protunapad.

Prije svega mora stupiti u vezu s
Morrisseyjem. Kad se okupe svi
ljudi, odredit će ciljeve i napasti ih.
Kad se umorio od planiranja,
svlada ga san, a probudio se u
prohladnu zoru. Provjeri revolvere

i izađe na ulicu. Krene do Morris-
seyjeva pomoćnika Boyntona i sve
mu ispriča. Naposljetku reče:

– Sakupi dvadesetak dobrih
ljudi... čvrstih ljudi.

Pažljivo su dalje planirali. Kre-
nut će u tri smjera, a onda napasti,
iznenada i munjevito.

Ubrzo je Shanaghy okupio i ost-
ale Morrisseyjeve pomoćnike koji
su bili spremni za protunapad i
zadovoljni što barem netko nešto
poduzima. Nakon razgovora s
njima otišao je u obližnju konjuš-
nicu. Trebala su mu kola, jer je
htio otići čovjeku kod kojega je že-
lio nabaviti puške. Bio je siguran
da će svi Childersovi ljudi biti nao-
ružani.

Unajmio je kola i dok je čekao
da upregnu konja, konjušar mu
šapne:

– Momče, ja sam McCarthyjev
prijatelj. Čuvaj se! Eben Childers
daje petsto dolara čovjeku koji te
njemu dovede živa. Žele te uhvatiti,
osakatiti i oslijepiti. Čuo sam Chil-
dersa kad je to govorio.

– Čuvat ću se – reče Shanaghy.
Zatim, dok se penjao u kola, dobaci
konjušaru:

– Hvala za upozorenje! Neću to
zaboraviti, a neće ni Morrissey.

Zatim krene niz ulicu u središte
grada. Sad samo polako, govorio je
sam sebi. Petsto dolara? Za taj no-
vac će se svi gradski lupeži urotiti
protiv mene.

Sat kasnije približio se pušakro-
voj kući i izašao iz kola. Iznenada
osjeti nelagodu. On poznaje tog
čovjeka, pa zašto ga ne bi i Chil-
ders poznavao? Bila je mrkla noć i
samo je kiša šaptala po krovo-
vima. Tom potapša konja po sa-
pima i tiho mu reče:

– Ti čekaj ovdje, ja ću se vratiti.

Ali nije se micao. Opipa revolver za pojasom. Pažljivo je promatrao puškarovu kuću. Slabo svjetlo probijalo se kroz kapke na prozorima. Kako se puškar zove? Schneider, prisjetio se. Polako se približi stepeništu, popne se do vrata i tiho pokuca. Začuje nekakvo komešanje unutra i naježi se. Je li to netko iza njega? Naglo se okrene... ništa. Zatim netko upita iznutra:

– Tko je?

– Shanaghy – odgovori Tom.

Lanac zazvecka i vrata se otvore... ne polako, nego naglo i šikom. Tri čovjeka krenuše prema njemu. Tom iza leđa začuje korake i učini nešto neočekivano. Umjesto da se okrene, on jurne naprijed. Jednim udarcem sruši najbližeg napadača, a onda izvuče revolver i opali. Zatim pojuri unutra, provali kroz prva vrata na koja je naišao, ugleda prestrašenu plavušu kako se u panici pokriva preko glave, a onda projuri kraj nje i baci stolicu kroz zatvoren prozor. Popne se na rub prozora, zastane trenutak i skoči kroz otvoreni prozor susjedne zgrade.

Soba je bila prazna. Istrči iz nje i sjuri niz stepenice. Iza sebe začuje galamu i ugleda nekakvu ženu kako viče: »U pomoć, lopov!« a onda pojuri prema vrhu kuće. Izade na kliski krov i po odluku se spusti na tlo. Trčao je kroz bezbrojne ulice prema sjeveru. Jednom zastane da osluhne i začuje viku gonilaca. Najbolje će biti da krene prema pruzi, pomisli, i ponovo se dade u trk.

Već ga je izdavala snaga. Znao je da se gonioči sve više približavaju i kad je već počeo gubiti nadu, ugleda vagone i dim kako se puši iz lokomotive. Preskoči ogradu i izgubi se u tami. Začuje zvižduk

lokomotive. Netko zapuca prema njemu i zrno prozuri iznad njegove glave. Vlak se kretao sve brže, a on je trčao uz vagone. Iza sebe je čuo galamu gonioca. Naglo uskoči u prazan vagon. Dok je gledao u tamu kroz pukotinu u vagonu, osjeti koliko je umoran. Vlak još jednom zazviždi. Kuće su promicale kraj njega. Kiša je padala sve jače.

III

Kad se Shanaghy ponovo probudio, ostao je nepomičan, razmišljajući. Čuo je jedino žuborenje obližnjeg potoka i cvrkut ptica. O pticama nije znao baš mnogo.

Zatim ustane i krene prema potoku. Svukao je košulju, umio se i smotao gunjeve. U pepelu je još bilo nekoliko žeravica i on ponovo upali vatru.

Zatim pregleda oružje. Revolver je bio u odličnom stanju, gotovo nov, tko zna čiji je, pomisli. Opaše pojas i provjeri kako mu stoji. Odlično.

Mora se vratiti u New York. To znači da se mora najprije vratiti na prugu i pronaći nekakav grad i rezervoar s vodom, gdje vlak obično zastaje. Mora se vratiti, jer ga Morrissey treba.

Uto začuje topot kopita. Na tren ostade nepomičan, osluškujući. Zatim ustane, premjesti zavežljaj iza drveta i nasloni se na njega s dvojcijevkom u rukama. Kaput mu je prikrivao revolver za pojasom.

Bila su četvorica. Jahali su niz padinu prema potoku. Jedan od njih, na sivom konju, malo je zastajao.

– Hej! – reče jedan od njih začudeno. – Netko je...

Zatim prijeđu preko potoka i zaustave se desetak metara pred njim.

– Gle – reče jedan – to je nekakav putnik.

Trojica jahača bila su njegove dobi, jedan možda čak nešto mlađi. Četvrti je bio mršavi starac sa zgužvanim šeširom i starim sivim kaputom. Ruke su mu bile iza leđa. Shanaghy čučne i baci nekoliko grančica na vatru.

– Idem u grad – obrati im se nemarno. – Koliko je daleko do grada?

Jedan od jahača skine laso sa sedla i pride velikom drvetu.

– Hoćemo li ovdje? – upita.

– Čekaj malo – reče drugi. – A što ćemo s ovim?

Jahač u bijelom kožnom prsluku, koji još nije rekao ni riječi, sjedne i zagleda se u Shanaghyja. Zatim se nasmiješi i progovori:

– Možemo to lako obaviti i s dvojicom.

Prvi se činio zbunjen.

– Ama, čak ga i ne znamo – rekao je. – Ništa nam nije učinio.

– Kako to znamo? Čini mi se da je velik grešnik. – zatim upita Shanaghyja: – Gdje je tvoj konj?

– Nemam konja – oprezno odgovori Tom. Znao je da je u nevolji, ali nije bio načistu o čemu govore.

– Skočio sam iz vlaka.

– Zar ovdje? Pa ti si poludio! Sedamdeset kilometara od najbližeg grada!

– Mogu hodati.

– Hodati? Sad znam da si lud.

Čovjek u bijelom prsluku ponovo progovori:

– Ne bi trebalo da bude ovdje. Na krivom je mjestu u krivo vrijeme.

U Shanaghyju se budio bijes.

– Meni se čini da je ovo dobro mjesto – reče. – Svida mi se ovdje.

– Čujete li? – upita Bijeli Prsluk. – Kaže da mu se ovdje svida.

Neko su vrijeme svi šutjeli, a onda čovjek na konju s rukama na leđima reče:

– Uvijek sam znao da si lopov, Drako.

– Basse! – pozove Drako čovjeka što je držao laso. – Uhvati ga!

Shanaghy nikad nije vidio kako se baca laso, ali mu je o tome pričao starac što ga je naučio pucati. Opazi kako konopac leti u zrak i kako petlja leti prema njemu i dok se konj pripremao za skok, baci se prema drvetu. Petlja ga uhvati onako kako je to očekivao, no kad je konj skočio da ga povuče, on obide drvo, a onda još jednom. Konj zategne konopac, kolan popust, a jahač se, zajedno sa sedlom, nađe na tlu.

Drako opsuje, a treći jahač spusti ruku prema revolveru. Shanaghy se kasnije uopće nije sjećao kako se to dogodilo, ali nije se prestao kretati. Kad je jahač pao, on zabaci laso, a onda zapuca prema onome što je potegnuo revolver. Htio ga je pogoditi u tijelo, ali čovjek je bio u pokretu i tane mu pogodi lijevu ruku i slomi je u laktu.

– Sljedeći put – Shanaghy prikrije promašaj – slomit ću ti drugu ruku. A sad na čistinu... svi!

– Gospodine – molio je čovjek s rukama na leđima, tiho, očajnički – nikad ništa nisam molio u životu, ali...

Shanaghy tada spazi da su mu ruke svezane na leđima.

– Ostavite ovoga čovjeka ovdje – reče. – Ostavite ga i odlazite!

– Ni slučajno! – poviče Drako.

– Bit ćeš mrtav ako to ne učiniš
– odvrati Shanaghy. – Došli ste ovamo, upetljali se u moj posao i htjeli odjednom pomesti previše ulica. Želite li dulje živjeti, smjesta krenite, a ako se vratite, skupo će vas to stajati!

– Oh, vratit ćemo se mi, ne brini se! – zareži Drako. – Svakako da ćemo se vratiti.

Shanaghy ih je gledao kako odlaze, a zatim pride svezanom čovjeku i presiječe mu spone na rukama.

– Ne znam što su namjeravali s tobom, druškane – reče – ali to su lupeži.

Neznanac protrlja ruke.

– Ti si novajlija u ovom kraju – odvrati tmurno. – Namjeravali su me objesiti. Da se nisi našao ovdje, već bih bio mrtav.

Shanaghy pride drvetu iza kojega je sakrio svoj zavežljaj i pušku i podigne ih.

– Zovem se Tom Shanaghy – reče.

– Josh Lundy – uzvratit neznanac. Zatim doda: – Imamo samo jednoga konja. Nema koristi ako skapa pod nama dvojicom. Jahat ćemo naizmjenično.

Lundy krene, a onda naglo zastane kad je spazio dvocijevku. Zatim polako priveže gunjeve za sedlo.

– Nosiš li dvocijevku neprestano? – upita. Nešto u njegovu glasu privuče Tomovu pažnju.

– Ne nosim. Zašto?

– Pitam iz radoznalosti.

Iznenada se, međutim, Lundyjevo držanje izmijenilo. Iz njegova se glasa izgubila prijaznost. Bio je postao hladan.

– Dolaziš izdaleka? – najednom upita.

– Iz New Yorka – odgovori Tom.

– Došao si vlakom, kažeš?

– Aha. Pratilac vlaka izbacio me iz vagona. Neko sam vrijeme pješačio, a onda sam spazio potok i došao ovamo.

– Nisam mislio da vi, momci iz New Yorka, nosite zavežljaje s gunjevima.

– I ne nosimo – odvrati Tom.

– Bio si vrlo brz na revolveru – reče Lundy. – Nikad nisam vidio nekoga bržeg.

– Naučio sam to od jednog revolveraša. Nikad se baš nisam mnogo služio revolverom. U gradu se uglavnom služimo šakama, a ako se nađeš na tlu, dočekaju te čizmama.

Tom Shanaghy je bio naviknut na hodanje i koračao je živo. Bio je zbunjen onim što se dogodilo i čekao je da mu Lyndy sve to objasni, ali ovome se, čini se, nije žurilo. Zapravo je rekao vrlo malo otkako je spazio Tomovu pušku.

Shanaghy je gledao oko sebe dok je hodao. Koliko je mogao vidjeti, uokolo se prostirala ravnica obrasla travom, a iznad njega plavo nebo. Povremeno su nailazili na suncokrete u cvatu. Tom iznenada zastane.

– Lundy, ama što ljudi čine sa svom tom zemljom? Nisam opazio nijednu farmu.

– Ovo su pašnjaci – odgovori Lundy. – Nekada su ovuda prolazila stada bizona. – nekoliko su trenutaka išli tako šuteći, a onda Lundy upita: – Što ćeš sad učiniti?

– Vlakom ću se vratiti u New York. Popeo sam se na onaj vlak u brzini i bio sam veoma umoran. Nisam uopće želio otići tako daleko – oklijevao je, a zatim zamišljeno upitao: – Koliko je zapravo New York daleko oдавде?

Lundy slegne ramenima.

– Ne znam točno. Možda tisuću i petsto kilometara.

Shanaghy naglo zastane.

– Tisuću... Ne može biti toliko!

– Može, možda i više. Ovo je Kanzas. – Lundy mahne rukom ispred sebe. – Tamo prijeko je Colorado. Bit će da si uistinu bio umoran kad si se popeo na onaj vlak.

Shanaghy na to ništa ne reče. Osjećao je sve veću nelagodu. Najbolje što može učiniti jest da na prvoj stranici kupi kartu za New York. Tako će barem znati što se tamo događa.

– Oni momci što su otišli – iznenada upita Lyndyja – zašto su te htjeli objesiti?

– Ukrao sam konja. Za to ovdje vješaju. Ali to je već bio ukraden konj kojeg sam htio vratiti. Priпада jednoj djevojci. Onaj Drako... htio je konja za sebe.

– Je li ona djevojka sad dobila svoga konja?

– Aha – odgovori Lundy i zauzvati konja. – Vrijeme je da ti sad malo jašeš – reče – iako ja baš nisam vičan hodanju.

Shanaghy skoči na konja i smjesti se u neobičnom sedlu. Osjećao se dobro. Sedlo je bilo prilagođeno za ljudsko tijelo, a stremenji su bili dulji nego što je trebalo za njegove noge, ali mu to nije smetalo.

– Kad dođeš u grad – upozori ga Lundy nakon nekog vremena – ne odvajaj se od revolvera. Možda će Drako biti tamo. Njegovi su momci grubijani i ne vole kad im se drugi petljaju u posao.

– Što će biti s tobom? – upita Tom.

– Kad se približimo gradu, otići ću na drugu stranu. Imam tamo prijatelje koji će mi posuditi revolver. Ne želim izazivati kavgu. Ti si ovdje stranac... čuvaj se. Koliko

sam čuo, na Istoku se tuku šakama. No ovdje je kao na Jugu. Mi svoje sporove rješavamo vatrenim oružjem.

Sjene su se već izdužile kad su došli u grad. Shanaghy je bio u sedlu kad su stigli na rub naselja, a onda side s konja.

– Uzmi svoga konja, Lundy – reče. – Vidjet ćemo se.

– Shanaghy – Lundy je neko vrijeme oklijevao, kao da ne želi govoriti – najbolje je da tu pušku negdje sakriješ. Mogao bi je netko prepoznati.

– Prepoznati? Kako? – upita Tom.

– Ne znam kako si došao do nje – reče Lundy – no tu pušku poznaju svi u barem dvadeset gradova u okolini. Bila je to puška šerifa Riga Barretta.

– Nikad nisam čuo za njega – odvрати Tom.

– No ovdje jesu. On je bio sam svoja vojska. Kad bi došao u neko mjesto, svi bi to osjetili. Čistio je gradove od lupeža, uništavao bande odmetnika, hvatao pljačkaše vlakova. Osim toga, nikad se nije odvajao od puške.

– Što želiš time reći? – upita Tom.

Lundy zategne uzde i skoči u sedlo.

– Šerif Rig Barrett imao je mnogo neprijatelja, Shanaghy, ali i mnogo prijatelja. A prijatelji će se raspitivati za njega i zahtijevati odgovore na pitanja – Lundy se ogleda po ulici po kojoj je već pao mrak. Želio je što prije otići, ali još jednom zastane. – Shanaghy – glas mu je odavao sve jasniju zlovolju – zar ne shvaćaš? Htjet će znati kako si se dočepao puške šerifa Barretta. Mislit će da si je se mogao domoći jedino preko Ri-

gova mrtvog tijela. Neće vjerovati da bi neki putnik s Istoka mogao ubiti Riga u pravednom dvoboju.

– Nisam ga ubio. Nikad ga nisam ni vidio – reče Tom.

– Tko bi ti to vjerovao?

– Nitko ne mora vjerovati. Otići ću iz grada sljedećim vlakom. Ovaj me grad više nikada neće vidjeti.

– Ako spaze pušku i pomisle da si ubio Riga, nećeš otići. Objesit će te, momče.

– Kada odlazi sljedeći vlak? Ti znaš ovaj grad.

– Nema vlaka do sutra u podne, a taj ide na zapad. Vlak koji odlazi na istok dolazi tek sutra navečer.

Lundy okrene konja i odjaše. Kad je već bio prilično daleko, okrene se i dovikne Tomu:

– Bilo bi dobro kad ne bi morao čekati do sutra navečer.

Tom Shanaghy je stajao sam u pustoj ulici i proklinjao svoju zlu sreću. Zatim podigne svoj zavežljaj i krene. Morat će nešto pojesti. Onda će kupiti kartu za vlak i naći prenoćište.

IV

Bilo je vrijeme večere i gradske su ulice bile gotovo prazne. Nije to bio baš pravi grad – niz trgovina, saluna, kockarnica i jedan ili dva hotela. Ispred većine kuća bio je nogostup od dasaka.

Tom dođe do hotela i uđe. Visok mladić upalih obraza pruži mu knjigu u koju Tom upisa: Thomas Shanaghy, New York.

– To je pedeset centi, gospodine Shanaghy. Hoćete li dugo ostati?

– Do dolaska vlaka za Istok sutra navečer – odgovori Tom.

– Ako ste za malo kocke, gospodine Shanaghy – predloži mu mla-

dić – u stražnjoj sobi igra je upravo u toku.

– Hvala – odvratila hladno Shanaghy – ne kockam.

– Ne? Onda možda... – počeo mladić.

– Ne želim ni djevojku – prekine ga Tom – Želim večeru, odmor i njujorške novine, ako ih imate.

Mladiću se baš nije svidao. Mahne rukom prema vratima iza kojih se povremeno čulo lupanje posuda i reče:

– Tamo možete jesti – zatim pokaže u suprotnom pravcu. – Tamo prijeko je salun. A njujorške novine... – dobaci mu na pult neke stare novine – mislim da ih nemamo.

Tom ode u svoju sobu. Prozor je gledao na ulicu. U sobi su bili kreveti, i stol iznad kojega je bilo obješeno okruglo zrcalo, a na drugom stolu kraj prozora stajao je vrč s vodom i umivaonik. Na podu je ležao otrcani sag. Shanaghy svuče kaput, zasuče rukave i umije se, a onda smoči kosu i počestlja se. Zatim otrese kaput, obuče ga, stavi šešir na glavu i side niz stepenice. Restoran je bio otvoren. Naruči hrah s govedinom i sjedne za stol.

Prozor što je gledao na ulicu bio je otvoren i Tom začuje udarce kovačkog čekića. Mahne rukom prema zvuku i upita barmana.

– Radi kasno navečer, je li?

– Ima mnogo posla – odvratila barman. – Uskoro će doći kauboji sa stadima. Uvijek ima jahača kojima treba potkovati konje. Kovač je neprestano zaposlen.

Tom se počeo opušitati. Već danima nije sjedio na stolici. Sad na jednom nije imao nikakva posla do sutra navečer. Najbolje je da odmah kupi kartu za vlak. Ako se

nešto dogodi, barem će imati kartu, a kad se domogne New Yorka, sve će biti u redu.

Što bi se moglo dogoditi, pomisli. Slegne ramenima na vlastito pitanje i ugleda barmana kako se vraća s tanjurom iz kojega se pušilo.

– Ako želite još, samo kažite – reče. – Navikli smo na gladne ljude.

U tom trenutku otvore se vrata restorana i uđe neki čovjek zveckajući mamuzama. Pride stolu za kojim su jela dvojica i sjedne do njih.

– Nema mu ni traga ni glasa – reče došljak. – Kasni već tri dana. To nije nalik na Riga.

Shanaghy je rezao odrezak i kad je čuo to ime, ruka mu se ukoči u "zraku. Rig? Je li to Rig Barrett?

– Posljednje što smo o njemu čuli bilo je da je u Kansas Cityju. Bilo je to prošlog tjedna.

– Možda se vratio pa iz prikrajka izviđa. Znaš kakav je on, nikad ne stvara metež.

– Zabrinut sam, suče. Znae što je Vince Patterson rekao, a on ne priča uludo. Čuo sam da unajmljuje ljude, i to okorjele. Joel Strong kaže da ih već ima dvadeset pet, a znate da mu je za stoku potrebna samo polovica od toga. Zašto mu treba toliko ljudi?

– Možda se čuva Indijanaca.

– Hm, mislim da se ovoga puta želi osvetiti. Kad su ubili njegova brata, Vince je obećao da će se osvetiti.

– Ne može okriviti cijeli grad zbog toga.

– Ipak ga okrivljuje. Vince je nepopustljiv i znate da ni pred kim neće uzmaknuti.

– Poznajem Vincea – odvrati sudac, paleći cigaru. – On je nepopustljiv, slažem se, ali takav je mo-

rao biti. Došao je iz Kentuckyja i počeo stvarati stado. S nekim Indijancima se sprijateljio, druge je odbio u borbi i tako je podigao ranč. Sve je učinio sam, a onda mu je došao brat i pridružio mu se. Tog brata je ubio Drako.

Tom Shanaghy je uspio čuti samo dijelove razgovora, koliko god da je naprezao uši. Dakako, bio je znatizeljan. Očito je da je Rig Barrett krenuo onim vlakom na zapad, a onda je sišao s vlaka i ostavio svoj zavežljaj... No zašto je putovao vlakom? Da neopažen stigne u grad? Nije baš bilo vjerovatno da bi takav čovjek za to mario. Što mu se dogodilo? Shanaghy poželi da vlak stigne već večeras. Odmah. Ako ustanove da on ima Rigovu pušku i gunjeve, proglasit će ga krivim.

Nakon večere izađe na ulicu. Zrak je bio svjež. Na ulici je bilo malo ljudi. Zvuk kovačeva čekića privuče njegovu pažnju i on pođe niz ulicu. Kad je ušao u kovačnicu, ugleda raspireni oganj i nekoliko svjetiljki. Kovač ga je promatrao dok mu je prilazio.

– Radite dokasno – reče Shanaghy. – Odavno nisam držao čekić u rukama.

– Jeste li vi kovač?

– Povremeno. Otac mi je bio dobar kovač.

– Tražite li posao?

Shanaghy je oklijevao.

– Sutra odlazim iz grada, ali ako ste pretrpani poslom, mogao bih vam sutra pomoći devet-deset sati.

– Dogovoreno – reče kovač. – Dodite sutra u šest i dobit ćete dnevnicu. Volio bih kad biste mogli ostati. Imam dovoljno posla za trojicu, jer svi žele da im se posao što prije obavi.

– Jeste li odavno ovdje? – upita Shanaghy.

– Odavno? Ama, ja sam podigao ovaj grad!

– Imate li mnogo nevolja?

– Ponekad... Braća Drako izazivaju nevolje. Žive na ranču zapadno od grada. Neobuzdani su. Greenwood, Holstrum i ja želimo od ovog naselja napraviti pravi grad. Htjeli bismo podići i školu. U početku smo pogriješili. Izabrali smo Berta Draka za šerifa i on je sredio dvojicu-trojicu lupeža... ubio jednoga, a onda mu je udarilo u glavu. Misli da su on i njegovi momci nepobjedivi. Počeli su se ponašati kao da je grad njihov, a mi to ne želimo.

Kad se Tom vraćao od kovača, zastane pred hotelom i zagleda se u kuće oko sebe, a onda odmahne glavom u nevjerici. Zar je to grad? Samo razbacane drvene kuće uzduž željezničke pruge, a iza njih prerija. No činilo se da je kovač ponosan na grad i da ga uistinu voli. Što prije odavde, reče Tom u sebi. Zatim ode u svoju sobu i legne. Kad se ujutro probudio, sjeti se pisama i bilježaka iz zavežljaja. Trebalo bi da ih pogleda, jer će iz njih možda nešto saznati o Rigu Barrettu i o tome što mu se možda dogodilo.

Tek je svanjivalo. Ležao je nepomičan još neko vrijeme, razmišljajući što da učini. U njemu zavlada čudan osjećaj. Činilo mu se da je New York beskonačno daleko, iako se večeras vraća. Zatim ustane, obuče se i krene dolje na doručak. Toga jutra u restoranu je bio samo još jedan gost... neka mlada žena u sivom putnom kostimu, vrlo hladna držanja. Kad je ušao, letimično ga pogleda, a onda ga potpuno zanemari.

Bila je vrlo lijepa, pepeljasto-plave kose i pravilnih crta lica. Očito je nekoga čekala i bila nestrpljiva. Često je pogledavala na sat u svojoj torbici. U Shanaghyju se probudi znatiželja. Pitao se koga neznanka čeka i što takva žena traži u hotelu u to doba dana.

O ženama je znao vrlo malo. Većina onih koje je poznavao bile su žene s ulice, a znao ih je samo po izgledu ili iz površnih poznanstava s plesova na koje je išao s Morrisseyjem.

Uto uđe neki čovjek. Bio je visok, crnokos, uredno odjeven. Shanaghy mu dobaci pogled i iako ga nije poznavao, odmah mu je bilo jasno da je premazan svim mastima – ugladen i zgodan, ali kao da mu je na licu nešto nedostajalo. Mlada žena počne ustajati, a onda se predomisli.

– George – poviče – otkud ti ovdje?

Činilo se da je iznenađena, ali Shanaghy je bio siguran da je upravo njega čekala. Zašto se pretvarala? Shanaghy dolije kave u šalicu. Ovo ga je zanimalo, a kovač može još malo pričekati.

V

Što god da se među neznancima zbivalo, nije ga se ticalo, ali u njemu se probudila znatiželja, tim više što je u ugladenom neznancu odmah prepoznao lupeža. Uto začuje kako George govori:

– Ne brinite se, gospodo. Obećao sam vam da nikad neće doći ovamo i sigurno neće.

– Ali što će biti ako dovedu nekoga drugog?

George slegne ramenima.

– Nema nikoga drugog. Barrett je uživao velik ugled i znao je kako da se snađe u takvim situacijama. Sada, kad ga nema, sve će biti onako kako smo planirali.

Nakon toga načuo bi samo poneku riječ, ali ništa nije shvaćao. Očito su razgovarali o Rigu Barrettu. Ali kako bi George mogao biti siguran da se Rig neće pojaviti?

Tko su bili ti neznanci? Zašto su htjeli da Barrett ne stigne u grad? Kako je George mogao biti siguran u to... osim ako se sam nije za to pobrinuo?

Ubojstvo? Zašto ne, ako je mnogo bilo na kocki? Ali što? Shanaghy ništa nije shvaćao. Šteta što večeras odlazi. Volio bi vidjeti što će se dogoditi.

Zatim ustane, plati doručak i izađe, a onda se uputi prema kovačnici. Kovač je mijehom raspirivao vatru.

– Moramo namjestiti dva kotača – rekao je. – To su kola Hanka Draka – pokaže čekićem. – Tamo su kotači. Napravio sam gume, a ti ih namjesti.

Shanaghy svuče kaput i košulju, a onda se dade na posao. Zadovoljno je udarao čekićem i kad je namještao drugi kotač, ugleda jahača kako im se približava. Nije prekidao posao dok ga je neznatno promatrao. Bio je to mršav čovjek povijenih ramena, s brkovima preko usana. Za pojasom mu se njhio revolver a u rukama je držao pušku.

– Nisam te još vidio – progovori.

– Nije bilo razloga – odreže Tom.

– Kako to? – uspravi se došljak. Očito mu se nije svidao ton kojim je Tom govorio.

– Nisam nikad prije ovdje bio – reče Tom.

– Jesi li ti ona skitnica što se sukobila s mojim sinom?

Shanaghy podigne pogled. Znao je da ih kovač promatra, kao i dvojica ljudi na drugoj strani ulice.

– Ako je to bio tvoj sin – reče – bilo bi dobro da mu preporučiš da se previše ne razmahuje. Nisam se petljao u njegove poslove.

– Moj sin je moj zamjenik, a i čovjek kojeg si ranio.

– Zamjenik? Trebaju ti zamjenici u ovako malom gradu? – uspravi se Shanaghy za nakovnjem. – Čovjek koji sam ne može držati red u ovakvom gradu nije bogzna što.

– Kako? – upita Drako prijetim glasom. – Kako to misliš?

– Hoću reći – odvrati Tom – kad ne bih mogao biti šerif bez zamjenika u ovakvom gradu, okanio bih se toga posla. Također bih na vašem mjestu rekao svom sinu da je vješanje bez suđenja ubojstvo, tko god to učini.

Shanaghy je znao da je stjerao Draka u škipac, ali je ipak bio oprezan. Od djetinjstva je imao posla s takvim ljudima. Nije mu se svidao ovaj Drako, kao ni njegov nabusiti sin, ali nikad nije izbjegavao borbu. Odavno je shvatio da takvi ljudi smatraju suzdržljivost kukavičlukom, a onda traže kavgu. Osim toga, za nekoliko sati ionako će biti na putu u New York, gdje ga očekuje dovoljno nevolja.

– Govoriš vrlo drsko – reče Drako.

– Gospodine, imam posla. Ako ste došli ovamo izazivati, sidite s konja, pa da vidimo! Ako to ne želite, najbolje je da krenete dalje dok ste još u jednom komadu.

Shanaghy je držao čekić u rukama i znao je što bi njim mogao učiniti. Mogao bi ga baciti prije nego što Drako potegne revolver. Drako je oklijevao, a onda okrenuo konja.

– Srest ćemo se opet! – dobaci i podbode konja.

– U svako doba! – vikne za njim Shanaghy.

Kovaču se ote uzdah kad je Drako odjahao.

– Mislio sam da će te ubiti – reče.

– Ama, zavitlao bih mu čekić ravno među oči!

– Dobro je što odlaziš – nastavi kovač – iako bih volio da ostaneš. Najbolji si radnik što sam ga u životu vidio. Bit će da imaš djevojku kad ti se toliko žuri.

– Djevojku? Ne, nemam djevojku... ali kad već govorimo o djevojkama... – počeo Tom i ispriča kovaču o neznanki iz hotela. – Znate li možda tko je ona?

– Ne znam – odgovori kovač – ali sam siguran da nije došla vlakom, kao što misliš. Dojahala je rano jutros i sigurno nije došla iz daleka.

Zatim nastaviše posao. U podne Tom objesi kožnatu pregaču o klin i opere ruke. Razmišljao je o onoj mladoj ženi, Draku i Barrettu.

– Onaj Barrett – upita kovača – kamo je otišao? Što će biti ako se ne pojavi?

– Bit će nevolje. Vince Patterson je usijana glava. Čujemo da dolazi sa stadom, spreman na pucnjavu. Nitko ga ne može zaustaviti. Nadođemo se da će Barrett ipak biti ovdje kad Pattersonovi dođu i da će ih zaustaviti. Barrett je šerif na glasu.

Kasnije, kad je Shanaghy izašao na vrata da se rashladi na povje-

tarcu, bacio je pogled niz ulicu i razmišljao. Kakav je to grad – hrpa drvenih stračara usred prerije, a ipak se ljudi žele boriti za nj. Izvadi veliki srebrni sat. Još četiri sata do vlaka. Uto mu se pridruži kovač.

– Taj Barrett... – reče Shanaghy – ispričajte mi nešto o njemu.

Kovač je oklijevao, razmišljajući. – Malen čovjek – odgovori. – Jahao je s teksaškim konjanicima za vrijeme rata s Meksikom. Borio se s Komančima. Ljudi znaju da je pošten. Mislili smo da bi on možda mogao uvjeriti Vincea Pattersona u nerazumnost njegovih nakana – zatim kovač pogleda Toma – Ti si dobar radnik. Zašto ne ostaneš ovdje? Što te to toliko privlači u New Yorku?

– New York? Ama, čovječe, to je moj grad! Ja... – Shanaghy zastane i zamisli se.

Koga je on to varao? New York nije njegov grad. Vjerojatno su ga dosad svi tamo zaboravili. Možda ga se jedino još McCarthy sjeća. I Morrissey.

– Gledaj – reče kovač iznenada – ako ne želiš raditi za mene, mogao bih ti prodati pol kovačnice.

Shanaghy se nasmiješi.

– Mislim da neću. Ne rugam se vašem gradu, ali ja sam čovjek velikoga grada. Volim svjetla i gradsku vrevu. Osim toga, ako je Patterson zbilja takav kao što pričaš, možda ovaj grad i neće još dugo postojati. Onaj čovjek što je razgovarao s onom mladom ženom... načuo sam dio njihova razgovora jutros... čini mi se da on ne očekuje da će se Barrett vratiti.

– Kako to misliš? – upita kovač zaprepašteno.

– Ama – odvrati Shanaghy nesigurno – ne znam baš točno. Možda su govorili o nekom drugom, ali meni se čini da su govorili o njemu. Također mi se čini da su se oni pobrinuli da se Barrett ne vrati.

Kovač brzo skine pregaču.

– Ostani ovdje, Shanaghy! Odmah ću se vratiti.

– Ama, što si sad učinio? – upita Tom poluglasno sam sebe kad je kovač otišao. – Ti i tvoj brbljavi jezik! Ništa ne znaš sigurno, sve su to samo pretpostavke.

Izenada se onaj čovjek, po imenu George, pojavi na ulici. Osvrne se a onda počne polako hodati, zastajkujući povremeno. Kad je stigao do kovačnice, izvadi tanku cigaru iz džepa i pripaljujući je, pogleda Shanaghyja.

– Gdje je kovač? – upita.

– Tu je negdje – odgovori Tom.

– Hoće li se brzo vratiti?

– Hoće. Treba li vam što?

George se nasmiješi. Smiješak mu je bio ugodan, ali oči su mu otale hladne.

– Nisam znao da kovač ima pomoćnika.

– Ponekad ima.

– Jeste li oдавде?

Shanaghy slegne ramenima.

– Tko je oдавде? Ovo je novo naselje, gospodine. Svi su iz nekog drugog kraja. Kao i vi... Odakle vi dolazite?

George mu dobaci brz, oprezan pogled.

– Mislio sam da se to pitanje ovdje ne postavlja.

– Upravo ste vi mene to pitali – odvrati Tom.

– Ah, tako. No, dobro. Ja sam iz Natcheza na Mississippiju.

– Grad kockara – promrmlja Tom. – Čujem da tamo ima mnogo lopova i varalica... a kockara koji varaju više nego igdje.

Georgeove oči se smrače.

– Čini mi se da dobro poznajete Natchez. Jeste li bili tamo?

– Čuo sam o njemu.

– Čujete previše.

Shanaghy se iznenada dobro osjećao. Nije znao zašto se dobro osjećao, možda zato što je tučnjava bila na pomolu ili zato što mu se George jednostavno nije svidao.

Pogleda Georgea i nasmiješi se. Bijesan, George se okrene da ode, ali nije odmakao ni dva koraka kad Shanaghy progovori. Nikada mu neće biti jasno zašto je to rekao. Bilo bi pametnije da je šutic, ali riječi su došle same od sebe.

– Zapravo više nije važno hoće li Rig doći ili neće. Sve je spremno.

VI

George je stao tako naglo da je bilo čudno što nije pao. Polako se okrenuo i trenutak su šutke promatrali jedan drugoga. George ga baš previše ne voli, razmišljao je Shanaghy. Uopće ga ne voli. Onda se George oglašio:

– Koga ste to spomenuli? Rig, rekli ste?

– Rig Barrett – reče Shanaghy – oprezan čovjek. Ništa ne prepušta slučaju.

Nije znao o čemu govori, ali ni njemu se George nije svidao i govorio je samo da ga razdraži. Osim toga, mještani su bili zabrinuti zbog Pattersona, a George je nekako bio povezan s onim što se moglo dogoditi.

– Rig Barrett? Mislim da ga ne poznajem – George lijevom ru-

kom otkopča kaput. — Je li on odavde?

— Mislio sam da ga poznajete — odvрати Tom drsko. — Svi ga poznaju u ovom kraju. Mještani se boje da bi moglo biti nevolje kad kauboji dognaju stoku, ali nadaju se da će Rig sve srediti. Ako dode ovamo, dakako. Mislim da se negdje sakrio dok ne dode pravi trenutak. On nije čovjek koji bi svoje ljude ostavio na cjedilu.

George slegne ramenima i okrene se.

— Ponekad je čovjek nemoćan — reče.

Shanaghy uzme čekić i uđe u kovačnicu. Zatim golemim kliještima izvuče užareno željezo.

— Takav čovjek — odvрати — poslao bi zamjenu ako sam ne može doći.

George se udaljavao, ne obazirući se na njegove riječi, a Shanaghy se tiho smijuckao, nastavljajući posao. Iznenada se na vratima pojavi nepoznat čovjek.

— Gdje je Carpenter?

— Carpenter? — upitno ga pogleda Tom.

— Kovač.

— Nisam znao kako se zove.

Neznanac mu priđe i pruži ruku.

— Zovem se Holstrum — predstavi se.

— Ja sam Tom Shanaghy. Pomažem kovaču nekoliko sati.

— Drago mi je što ste ovdje. Trebaju vam pravi ljudi.

— Je li Drako još šerif?

— Jest — odgovori Holstrum.

— Najbolje je da ga otpustite, jer Patterson njega želi. Nadite čovjeka koji će imati podršku grada.

— Rig Barrett će ga otpustiti.

— A što ako se Rig ne vrati? — upita Tom.

Holstrum je oklijevao. Očito mu se nije svidala ta pomisao. Zatim se zagleda preko ulice.

— Ja ću to učiniti — reče. — Moramo to učiniti prije nego što stigne Patterson. Ako otpustimo Draka, možda ćemo izbjeći pucnjavu.

— Recimo — nagadao je Shanaghy — da Rig nekoga pošalje kao zamjenu?

— Ne bi bilo dobro. Nitko ga ne bi mogao zamijeniti. Rig uživa velik ugled. Možda Hickok... Ne znam.

Holstrum se ushoda po kovačnici, a onda se zagleda u sjajnu žeravicu.

— Kupci stoke dolaze podnevnim vlakom i oni će kupovati stada što dolaze. U sljedećih nekoliko tjedana obrnut će se dvjesta ili trista tisuća dolara u toj trgovini.

— Toliko novca? — upita Shanaghy. — Otkud će ovako malen grad smoći toliko novca?

— Nemamo mi toliko. Ali poslali smo po novac i on će stići vlakom, a s njim i Rig Barrett. Kažem vam, ništa se ne smije dogoditi.

Kad je Holstrum otišao, Tom nastavi posao, zamišljen. U gradu nije bilo banke i vjerojatno su sve novčarske poslove obavljali Holstrum i Greenwood, vlasnik hotela. Što je više razmišljao o svemu, bio je sigurniji da se George na neki način pobrinuo da se Barrett ne pojavi kad Patterson stigne sa svojom stokom.

Je li Barrett mrtav? Čak se i najlukaviji revolveraši mogu zaskočiti iz zasjede. Opet se sjeti pisama i karte iz zavežljaja. Iz njih bi sigurno saznao nešto o tome gdje je Barrett bio i što je pronašao. Zašto ih nije prije pogledao? Oklijevao je s odgovorom, a onda prizna sam

sebi da je osjećao nelagodnost od prodiranja u tuđe tajne.

Što bi Rig Barrett učinio na njegovu mjestu? A John Morrissey? A njegov otac?

Oni bi sigurno pročitali pisma. Razmotri situaciju, reče Shanaghy sam sebi. Ovi ljudi očekuju Barretta, a njega nema. George misli da Barrett neće ili ne može doći, a on sam, Shanaghy, ima Barrettovo odijelo, gunjeve i pušku.

Gdje je Carpenter, pomisli s nelagodom. Tada se sjeti Draka. Drako je također upoznat sa situacijom, on i njegovi surovi sinovi. Što će oni učiniti? Sigurno će se boriti... no trebat će im pomoć.

Napokon se Carpenter vrati, a s njim je bio i Holstrum. Shanaghy skine pregaču.

— Moram na tren otići. Odmah ću se vratiti.

— Čekaj malo! — zamoli ga Carpenter. Zatim se okrene trgovcu. — Holstrume, ti mu reci!

— Shanaghy, mi te ne poznajemo. Carp kaže da si odličan kovač i da si se dobro držao pred Drakom. Očekujemo Riga Barreta, ali nešto se dogodilo jer se ne pojavljuje.

— Mislim da se i neće pojaviti — odvrati Tom.

Oni ga pogledaše, oprezno i sumnjičavo. Tom se prekasno sjeti Lundyjeva upozorenja.

— Čuo sam kako onaj George govori onoj mladoj ženi da Barrett neće doći.

— Kako bi on to mogao znati? — upita Holstrum.

— Teško... osim ako zna da ga je netko u tome onemogućio — Shanaghy uvjesi pregaču o klin i obuče košulju.

Promatrali su ga dok je oblačio kaput, a onda mu Holstrum oklijevajući predloži:

— Shanaghy, ja te ne poznajem, ali Carpenter te poštuje i svidalo mu se kako si otpremio Draka... pa ako Barrett ne dođe, ne bi li se ti prihvatio tog posla? Rig je poznat nadaleko i gotovo je već obavio pol posla. Tebi će biti teže.

Shanaghy se nasmiješi. Što bi John Morrissey na to rekao? Ponudili su mu da bude šerif! Morrissey bi prihvatio ponudu, pomisli iznenada, i bio bi nasred ulice kad Pattersonovi ljudi dođu, da im se suprotstavi.

— Hvala — reče: — Imam kartu za noćni vlak. Vraćam se u New York, gdje me čeka dovoljno nevolja.

— Shanaghy — negodovao je Holstrum — u velikoj smo nevolji. Patterson će nam vjerojatno spaliti grad. Rekao je da će to učiniti.

— Žao mi je — odvrati Tom. — Kad noćni vlak krene, ja ću biti u njemu.

Vratio se u hotel. Izvadio je Barrettova pisma, bilježnicu i kartu. Stavio ih je na krevet i zaključao vrata. Zatim je izvukao revolver i stavio ga kraj sebe na krevet. Prvo je pregledao bilježnicu. U njoj je pronašao podroban opis grada, s popisom trgovina, saluna i drugih zgrada. Zatim je pročitao bilješke o Vinceu Pattersonu, Henryju Draku, Alfredu Pendletonu, rančeru, i o Carpenteru, Greenwoodu i Holstrumu. Sve mu je to već uglavnom bilo poznato.

Rig Barrett očito nije bio budala i ništa nije prepuštao slučaju. Želio je znati s kakvim ljudima ima posla. Tom se zamisli. Pendleton... Zašto mu je je to ime privuklo pažnju? Možda ga je Lundy spomenuo kad mu je pričao o krađi konja. Jan Pendleton, rančerova kći, očito je djevojka o kojoj je Lundy govorio.

Zatim otvori pismo što ga je Barrett pisao svojoj ženi Maggie. U njemu otkrije da Barrett nije bio zabrinut zbog Pattersonova dolaska. Ali što ga je onda brinulo? Nešto drugo ga je natjeralo da krene onim vlakom. Shanaghy zatim pregleda i ostala pisma, ali činilo se da u njima nema ničega važnog. Uglavnom su to bila pisma prijatelja i poslovnih partnera. Zatim odloži pisma i počne razmišljati. Iako je bio gladan, nije se micao.

Što se dogodilo Rigu Barrettu? Trebalo je da bude ovdje, a nije došao. On je pouzdan, a to znači ili da je stigao pa se negdje krije, ili da nije stigao. Ako ga nema, znači da je spriječen, odnosno da je zarobljen, što nije vjerojatno, ranjen ili mrtav. Njegove su stvari bile u vlaku kojim je Tom došao. To znači da ih je on sam tamo ostavio ili da je netko drugi raspolagao njima u tom trenutku.

Čini se, pomisli Tom, da Rig Barrett neće stići u grad, a to znači da će onaj koji želi iskoristiti tu priliku najvjerojatnije i uspjeti u tome.

Uto netko zakuca na vrata. Shanaghy ustane i otvori ih. Pred njim su stajala četvorica s uperenim revolverima. Jedan od njih bio je Holstrum.

— Kažu — reče krupni trgovac — da imate pušku Riga Barretta.

Shanaghy ih je promatrao. Nitko mu nije morao reći da je upao u grdnu nevolju. Upravo kao što mu je Lundy rekao. On pode naprijed, a oni podigoše revolvare. Jedan od njih držao je konopac u rukama.

Tom Shanaghy je bio u neprilici, ali to mu se i prije događalo. Iznenada se nasmiješ, pomislivši da malo kad u životu nije imao nevolja.

— Tako je — odgovori veselo — uistinu imam njegovu pušku. Kad je bilo jasno da dolazim ovamo, rekao je da će mi možda zatrebati.

Bila je to, dakako, laž, ali on se u tom trenutku morao spasiti vješala i stoga im je ispričao ono što je bilo najvjerojatnije. Oni su već predložili da on zamijeni Riga, pa mu je bilo najlakše reći da ga je sam Rig poslao.

— Rig te poslao? Poznaješ ga?

— Recimo ovako. Rig Barrett nije ovdje. Ja jesam. Treba vam čovjek koji će ga zamijeniti. Ja to mogu učiniti. Želite se osloboditi Draka. Ja vam mogu pomoći u tome i učinim to.

Shanaghy se nasmiješ na tu pomisao. U tome će barem uživati.

— Misliš li zaustaviti Pattersona? — upita Holstrum. — Misliš li da to možeš učiniti?

— Nisam zabrinut zbog Pattersona, gospodo, niti se Barrett zbog njega brinuo. Rig je bio potpuno siguran da može s njim razgovarati i uvjeriti ga u neopravdanost njegovih optužbi. Ja ću pokušati da to učinim.

— Ako Rig nije bio zabrinut zbog Pattersona — upita Holstrum — što ga je onda brinulo?

Tom se nade u škripcu. Rig je otišao u Kansas City zbog nekih svojih sumnji, ali on nije znao što je to bilo. Posegne za prvom mogućnošću koja mu je pala na pamet i čim ju je izrekao, znao je da je pogodio.

— Brinulo ga je — poče, a onda iznenada odluči da ne govori o tome — nešto sasvim drugo, ali ne mogu... ne mogu izdati njegovo povjerenje. Ne morate se ničega bojati. Mogu to riješiti.

Cijelo to vrijeme Shanaghy je imao na umu da će ga vlak za Istok izvući iz neugodna položaja u kojemu se našao. Hoće li doći na vrijeme? Hoće li se on uspjati izvući?

— Gospodo — reče — sad sam gladan. Kad se najedem, idem na-trag u kovačnicu. Razmislite i ako želite da vam budem šerif, javite mi. Sad imam posla.

Oni se okrenuše da odu, a njemu iznenada sine ideja. Obrati se Holstrumu:

— Vi znate nešto o vlakovima u ovom kraju. Je li uobičajeno da u vlaku bude željeznički detektiv?

Holstrum odmahne glavom.

— Nikad nisam čuo za takvo što. Nije bilo krađe iz teretnih vlakova i nikad nam se roba nije izgubila.

Kad su otišli, Shanaghy skupi svoje stvari na krevet i side niz stepenice. Najbolje je da ne bude u hotelu ako se Rig Barrett pojavi. No neprestano ga je progonilo pitanje tko je bio čovjek koji ga je izbacio iz vlaka.

— Shanaghy — reče poluglasno sam sebi — našao si na nešto čudno. Ono nije bio željeznički stražar, već netko tko te se želio osloboditi da nešto ne opaziš. No što bi to moglo biti? Je li taj čovjek možda bio u vezi s Georgeom i onom tajanstvenom ženom?

Kad je ušao u restoran, opazi Carpentera za stolom.

— Žena mi je bolesna — reče Carpenter — pa sam došao da jedem u restoranu — zatim podigne prst prema Tomu. — Shanaghy, trebaju nam mladi ljudi poput tebe.

— Poput mene? — upita Tom. — Što vi znate o meni?

— Sve što već znamo, a o drugome nećemo ni pitati. Dobro radiš i ponosan si na svoj rad. Nije dan čovjek koji tako radi ne može biti loš.

Shanaghy se zacrvni od ponosa i zbunjenosti. Nitko ga prije nije tako hvalio. Da možda ipak ostane, pomisli. Zar nešto duguje Morrisseyju ili kome drugom u New Yorku? Morrissey mu je dao posao kad mu je to bilo potrebno, ali Tom mu je to uzvratio poštenim radom i odanošću. Borio se protiv Morrisseyjevih neprijatelja i za to vrijeme su mnogi postali i njegovi neprijatelji. No kakve je koristi imao od toga? Nešto novca u banci. Sigurno je da nikome u New Yorku neće nedostajati dulje od tjedan dana. I drugi su nestajali poput njega i Shanaghy je znao koliko su malo žalili za njima.

Carpenter odloži nož i viljušku i reče:

— Holstrum kaže da si pristao da budeš šerif i da te Rig Barrett poslao.

— Tako nekako — reče Tom — i čini se da Rig ovoga puta neće doći... Učinit ću ono što je on planirao i otići u susret Vinceu Pattersonu.

— Rekao si da misliš da on nije najveća opasnost. Što nam onda najviše prijeti?

— U ovom trenutku nisam siguran — odvrati Tom. — Nikome još ne vjerujem, iako u vas imam najviše povjerenja.

— Nećeš otići vlakom, je li?

Tom je oklijevao, a onda reče:

— Sad još neću. Možda kasnije — podigne pogled prema kovaču i nastavi: — Trebat će mi konj nekoliko dana.

– Ja imam konja... imam sivca u koralu.

Zatim se vratiše na posao. Kad je stigao vlak, Tom izađe da ga pogleda. Još nije bilo kasno, još je mogao otići. Trenutak je oklijevao, a onda se vratio u kovačnicu i skinuo pregaču.

– Postoji li južno odavde kakav ranč? – upita Carpentera.

– Ništa s te strane Teksasa. Holstrum ima ranč petnaestak kilometara prema jugoistoku. Ima tamo samo kolibu i koral. Na ranču uvijek ima goveda i nekoliko konja za jahanje.

– Tko se brine o stoci? – upita Tom.

– Ima tamo svoga čovjeka, ali stoka se mnogo ne udaljuje jer su njegova trava i voda najbolji nadalj. Lukav je čovjek taj Holstrum. I ja imam ranč, ali nije tako dobar kao njegov. Neko vrijeme je razmišljao, a onda nastavi: – Ima još jedan ranč petnaestak kilometara prema zapadu. U blizini žive Drako i njegovi momci.

– Tko će me proglasiti za šerifa? – upita Shanaghy. – Ako želim nešto učiniti, najbolje je da nosim zvijezdu.

– Greenwood – odgovori Carpenter. – Idi k njemu. On je predložio i Riga Barretta. Greenwood ima iskustva s nemirnim gradovima. On je predložio Barretta a ja sam ga podržao.

– A Holstrum? – upita Shanaghy.

– On se boja da bismo mogli dobiti još goreg šerifa nego što je Drako. Neki drugi također. Shvaćao sam ga, jer je Drako zbilja bio loš.

Greenwood je bio naslonjen na bar u praznom salunu kad je Shanaghy ušao. Bio je čovjek ugodna

izgleda, tridesetih godina. Nasmiješio se kad je ugledao Shanaghyja.

– Nagovorili su te, je li? Nadao sam se da će uspjeti.

Shanaghy uzme zvijezdu koju je Greenwood gurnuo prema njemu i pričvrsti je na džep košulje.

– Prvi put nosim šerifsku zvijezdu – reče.

– Nosit ćeš je s ponosom, momče – nasmiješi se Greenwood. – Znam ja takve kao što si ti.

– Takve kao što sam ja? – ponovi Shanaghy. – Gospodine Greenwoode, ja sam bio tjelohranitelj Johna Morrisseyja.

– Znači da si čvrst čovjek, a takav nam treba. Nikad nisam imao sreću da upoznam Morrisseyja, ali sam ga jednom vidio na ringu. Težak karakter, nepopustljiv, lukav na izborima, ali nikad nije pogazio riječ, a znam da ćeš i ti biti takav. Ako ti nekako mogu pomoći, javi mi.

Shanaghy je oklijevao, a onda reče:

– Ne znam kome mogu vjerovati.

– Kome si vjerovao u New Yorku? – upita Greenwood.

– Nikome... možda McCarthyju, kovaču.

– Onda ni ovdje nikome ne vjeruj, čak ni meni. Momče, u poslu koji preuzimaš statat ćeš na vlastitim nogama. Nitko ti neće pomoći ni zahvaliti. Oni žele zakon, ali ga se i boje. Hoćeš li što popiti? – upita ga zatim.

– Ne pijem – odvrati Shanaghy. Greenwood se nasmiješi.

– Ni ja – reče veselo. – Prodam pice onima koji piju i nemam o njemu moralnih predrasuda, ali sam ne pijem.

Tom Shanaghy izađe na ulicu. Sad je bio gradski šerif i nije znao što mu taj posao donosi. Nije ga bilo ni briga.

Stao je i osvrnuo se uokolo. Kako se čovjek ponaša kao šerif? Kako počinje? Shanaghy se nasmiješi na vlastito neznanje. Sjeti se da najprije mora otpustiti Draka, ali to može pričekati dok se bivši šerif ne pojavi u gradu sa zvijezdom.

Zatim mora odjahati u susret Vinceu Pattersonu i govoriti s njim prije nego što stigne u grad. Mora također, ako bude mogao, nagovoriti Draka da se drži izvan grada dok Patterson ne ode.

Zatim mu se misli vrte na Georgea. George boravi u istom hotelu u kojem je i on. Ali gdje je ona mlada žena? Uputi se prema željezničkoj stanici.

Kad je ušao u zgradu, službenik podigne pogled.

— Treba li vam što? — upita. Zatim opazi zvijezdu. — Tako, dakle? Vi ste novi šerif. Što se dogodilo s Drakom? — upita.

Nisam ga vidio otkako su mi ovo dali — odvrati Tom. — Reći ću mu kad se pojavi.

— Ne zavidim vam — reče službenik, prilazeći mu. — On je zao čovjek a takvi su i njegovi momci.

— Sreo sam ga, a i jednog od njegovih sinova.

— Osim toga, dolazi i Patterson. Uistinu vam ne zavidim!

— Postoji li na ovoj pruzi željeznički detektiv? — upita Shanaghy.

— Ne postoji! Zašto? Nikad nismo imali neprilika — odgovori službenik.

— Da imate kakav dragocjen tovar, kako biste ga čuvali?

Službenik slegne ramenima.

— Kao i sve ostalo. Čekao bi u vagonu dok ga vlasnik ne bi preuzeo. No ako bi uistinu bio dragocjen, vjerojatno bih opasao revolver.

— Znači, imate revolver? — upita Tom.

— Imam — odgovori službenik.

— No nikad u životu nisam ispalio hitac.

— Najbolje je da ga onda ostavite — reče Tom. — Vjerojatno biste pogodili pogrešnog čovjeka.

Shanaghy izađe na peron i pogleda niz prugu. Ništa, osim dviju beskrajsnih tračnica što nestaju u daljini. Sumnjao je da službenik nešto zna o novcu koji dolazi. Da to spomene, samo bi se pojavile glasine. Morat će se pobrinuti da ljudi budu ovdje kad stigne tovar.

No čim je pomislio na to, sjeti se nečega drugog. Što ako kradljivci odluče da zaustave vlak prije nego što stigne u grad? Vjerojatno će tovar biti u ekspresnom vagonu i čuvat će ga samo jedan čuvar. Prije nekoliko sati palo mu je na pamet da je Rig Barrett upravo to pretpostavljao. Kad svi stanovnici grada budu zaokupljeni Vinceom Pattersonom i njegovim ljudima, pljačkaši bi bez pol muke mogli pokupiti novac i pobjeći.

Koliko je ljudi upleteno u pljačku, pitao se. Kakve će im biti uloge? Sam isplaniraj pljačku, a onda zaključi kako bi se to moglo izvesti, reče sam sebi. Dovoljno si dugo drugovao s lopovima da to znaš.

Što ih je manje, to je veći dio za svakoga od njih, a i manja je vjerojatnost da će ih opaziti. Je li i ona mlada žena u to upletena? A George? Tom Shanaghy pode niz ulicu prema kovačnici i opazi Draka kako stoji uz svog konja čekajući. Na prsima mu ugleda zvijezdu.

VIII

Tom Shanaghy nastavi koračati, a onda se zaustavi nasuprot Draku. Drako se smiješio, ali je bio na oprezu.

– Nosiš zvijezdu, ha? Što misliš, kamo će te to odvesti? – upita.

Shanaghy je bio u takvim situacijama otkako je sišao s broda u New Yorku i nije se dao smesti.

– Imenovan sam za gradskog šerifa – reče – i gradu treba samo jedan šerif. Daj mi svoju zvijezdu, Drako!

– Misliš li da ću je se odreći samo tako?

– Ovlaštenje nije u zvijezdi, nego u odluci građana. Mene su izabrali za šerifa i stoga mi daj zvijezdu!

– Dobro – reče Drako i posegne za zvijezdom. Shanaghyju je odmah bilo jasno što namjerava, jer bi i sam možda tako postupio. Drako skine zvijezdu, uzme je lijevom rukom i baci prema njemu. – Evo... hvataj! – poviče.

Shanaghy se ne pomače, već izvuče revolver. Bio je brži za djelić sekunde... Drako je bacio zvijezdu i spustio ruku prema revolveru, no morao se suočiti sa Shanaghyjevom uperenom cijevi. Drakova se ruka sledi u pokretu, stežući revolver. Zastao je oklijevajući, a Tom palcem zapne kokot. Polako, pažljivo Drako popusti stisak i pomačne ruku prema sedlu.

– Lukav si, ha? – reče. – Vidjet ćemo koliko si lukav kad Vince Patterson stigne u grad.

– On dolazi po tebe, a ne po mene i znat će gdje da te traži.

– Možda – odvrati Drako.

– Traži tebe i tvoje momke... Možeš doći u grad kad god želiš, ali nenaoružan.

– Jesi li poludio? – upita Drako.

– Upravo tako. Ti i tvoji sinovi možete objesiti svoje revolvare u salunu, ali ako ih budete nosili na ulici, strpat ću vas u zatvor.

– Kakav zatvor? Nemaš nikakvog zatvora!

– Moj zatvor će biti prečka za vezanje konja pred salunom. Svežat ću vas za nju i ostat ćete tamo dok ne platite globu... sjalo sunce ili padala kiša.

Drako se zagleda u njega, a onda naglo okrene konja i zaputi se prema izlazu iz grada. Shanaghy podigne zvijezdu iz prašine i stavi je u džep. Zatim se uspravi i opazi Holstruma kako ga promatra. Greenwood je stajao na vratima svog saluna, a Carpenter je prestao raditi. Shanaghy pride Carpenteru.

– Imat ću posla nekoliko dana – reče – a onda ću vam pomagati u kovačnici.

– Moja ponuda i dalje vrijedi – odvrati Carpenter. – Možeš otkupiti pol moje kovačnice.

– Možda... kasnije – reče Tom.

Zatim ode u svoju hotelsku sobu i provjeri pušku, a onda je, ne vjerujući ničemu, ponovo napuni. Sjedio je na krevetu i razmišljao o položaju u kojem se našao. Najprije mora saznati gdje se nalazi Patterson. Znao je da Patterson dolazi u grad, ali nije znao gdje je u tom trenutku i kako se brzo kreće.

Najbolje je da izađe na ulicu i kupi odijelo. Sada je imao samo ono što je nosio na sebi, a to je bilo premalo. Trebalo mu je još nekoliko košulja, kaput i hlače kakve nose u tom kraju... možda i šešir. No zar da odbaci svoj polucilindar? Ni slučajno, odluči.

Bio je siguran da Drako neće sjediti skrštenih ruku. Neće otprijeti poniženje, ni on ni njegovi momci. Shanaghy je znao da od njih može očekivati nevolje, i to uskoro.

Najviše ga je, kao vjerojatno i nestalog Riga Barretta, brinulo kako će pljaškaši izvesti svoj plan. Kako se namjeravaju domaći novca, koliko ih ima? Gotovo nije mogao vjerovati da je ona elegantno odjevena mlada žena upletena u pljačku. No zašto bi se takva žena sastajala s Georgeom? Tko je ona zapravo?

Shanaghy pođe niz ulicu prema Holstrumovoj trgovini. U njoj je bio i pomoćnik, ali Holstrum pride da sam posluži šerifa.

– Prihvatili ste se teškoga posla, šerife, no pružit ćemo vam svu potrebnu podršku.

– Hvala – odvrati Tom – Sad mi treba novo odijelo. Malo sam prtljage ponio kad sam krenuo ovamo.

– Je li to na kredit? – upita Holstrum.

– Plaćam u gotovini – nasmiješi se Tom – uvijek u gotovini. Volim da su mi računi čisti.

„Kupio je košulje, dva para hlaća, široki kožnati pojas i par čizama. Kupio je i dovoljno municije za revolver i vinčesterku i pedeset metaka za Rigovu lovačku pušku.

– Spremate li se za rat? – upita znatizeljno Holstrum.

– Ne spremam se – odvrati Tom – ali ako rat izbije, bit ću spreman.

Bit će da je Rig Barrett bio siguran da ste pravi čovjek za taj posao. Nikada nisam čuo da je nekoga slao kao zamjenu. Nisam znao da mu je itko toliko blizak.

– Rig nije mnogo pričao o svom privatnom životu – odgovori Tom.

– I ja sam takav.

Shanaghy se na trenutak prenese u prošlost. Same tučnjave, sukobi noževima i pucnjave. Jedva se uspijevao prisjetiti trenutaka kad nije sudjelovao u borbama.

– Međutim, – nastavi – ovo je samo mjera opreza. Mislim da neće biti velikih nevolja.

Kad je odnio novu odjeću u svoju sobu i promijenio košulju, Shanaghy side niz stepenice i ude u restoran da večera. George nije bio unutra, ali je mlada neznanka sjedila za stolom. Ona podigne pogled kad se Shanaghy pojavio na vratima i oči joj se zaustave na zvijezdi. Zagledala se u nju, a zatim im se oči susretoše. Učinilo mu se da je opazio tračak bijesa ili nestrpljivosti u njezinu pogledu.

– Dobar dan, gospodo! – pozdravi je i skine šešir. – Dobro došli u naš lijepi grad!

Hladno ga je promatrala, a onda se okrenula, izražavajući prezir. Tom iznenada začuje glas iza sebe i naglo se okrene. Za stolom u kutu sjedila je neka nepoznata djevojka, mlada i možda još ljepša.

– I vi ste stranac ovdje, šerife? – upita ga.

– Jesam i već su me zaskočili ovim poslom prije nego što sam se snašao. No kako mi se čini, ni ostali nisu ovdje mnogo dulje.

– Ja sam Jan Pendleton – djevojka pruži ruku – i želim vam zahvaliti.

– Meni? – začuđeno će Tom. – Čekajte dok nešto učinim. Tek sam postao šerif.

– Spasili ste Josha Lundyja od vješala, a Josh je moj dobar prijatelj.

– Ne mogu prihvatiti zaslugu za to – reče Tom. – I mene su htjeli objesiti samo zato što sam slučajno bio tamo. Činilo mi se da je

moj vrat dovoljno dug i da ga ne treba izduljivati.

– Svejedno vam hvala! – nije popuštala djevojka.

– Mogu li vam se pridružiti? – upita Tom.

– Dakako.

Sjeo je tako da je mogao promatrati neljubaznu neznanku. Činilo se da je ozlojeđena i to ga je radovalo. Odloži šešir na stolicu do sebe i naruči nešto za jelo.

– Drago mi je što ste dobili natrag svoga konja rekao je djevojci. – Ovdje ima previše kradljivaca.

Mlada žena s druge strane prostorije digne pogled i njihove se oči sretoše. On se nasmiješi, a ona čvrsto stisne usne. Jan ga znatiželjno pogleda, a onda hitro prebaci pogled na elegantnu neznanku. Naglo promijeni temu razgovora.

– Hoćete li dugo ostati s nama, gospodine Shanaghy?

– Razmišljam o tome – reče Tom – iako se neki nadaju da ću brzo otići.

Žena s druge strane prostorije podigne pogled.

– Nije li smrtni slučaj u vašem zanimanju prilično česta pojava – upita.

– Jest – odgovori Tom – ali dok živim, smrtni slučaj u životu onih koji krše zakon još je češći.

Zatim se okrene od nje i počne s Jan Pendleton razgovarati o konjima, životu na granici, Joshu Lundju.

– Poznajete li Pattersona? – upita Tom iznenada, sjetivši se da Janin otac ponekad kupuje stoku od njega.

– Dakako! – odgovori djevojka.

– Ujak Vince je divan čovjek! Može, dakako, biti vrlo strog, ali nikad ga nisam vidjela takvog.

Kad god dođe u grad, odsjedne kod nas i priča nam čudesne priče. On mi je poklonio mog prvog konja.

– Je li to onaj što su vam ga ukrali?

– Upravo taj. Drago mi je što ga je Josh vratio prije nego što dođe ujak Vince, jer bi on pobjesnio.

– Čini mi se da je već ljut na Hanka Draka.

– Tako je – pogledala ga je ozbiljno. – Gospodine Shanaghy, ne smijete dopustiti da bude nevolja. Otac kaže da će ujak Vince možda spaliti grad. Smatra da su svi stanovnici odgovorni za ubojstvo njegova brata.

– Neće ga spaliti – reče Tom – Neće biti nikakvih nevolja.

Mlada žena s druge strane prostorije tiho se nasmije i Tom Shanaghy osjeti kako mu lice rumeni. No prije nego što je uspio progovoriti, Jan ga pretekne:

– Moj otac je u gradu i sigurna sam da bi vas htio upoznati. Htio bi vam zahvaliti što ste pomogli Joshu.

Pendleton uđe u restoran dok je Jan to govorila i pride njihovu stolu. Neko vrijeme su razgovarali, a onda Shanaghy nemarno reče:

– Gospodine Pendletone, vi znate što se ovdje događa. Znate li možda i za nekakvu pošiljku koja je stigla u posljednja dva dana?

Dok je to govorio, promatrao je elegantnu neznanku. Opazio je kako joj se viljuška iznenada zaustavila u zraku. Na tren je ostala nepomična, a onda je nastavila jesti.

– Kakvu pošiljku? – upita Pendleton.

– Nisam sasvim siguran, ali mi se čini da je to nešto neobično.

– Ne znam ništa o tome – reče Pendleton – ali ja se baš ne kre-

ćem mnogo po gradu. Na što ciljate?

Shanaghy je govorio samo da uoči izraz na licu žene na drugoj strani restorana, jer je napipavao put u mraku. Što bi to napokon moglo biti? Zašto su ga morali izbaciti iz vlaka? Možda se u vlaku skrivao netko tko nije želio da ga opazi litalica koji se popeo u vlak da se sakrije? Sigurno je bilo tako, mislio je, upravo tako.

Pendleton je neko vrijeme govorio o budućnosti Kanzasa, o tome kako se njihov kraj razvija i onda dodao:

– Mislim da ste pametno učinili, gospodine Shanaghy, što ste se ovdje zaustavili. Carpenter kaže da ste odličan kovač i da ćete možda otkupiti dio njegova posla.

Zar opet, pomisli Tom. Svi su uvjereni da će on ovdje ostati. Prisjeti se Johna Morrisseyja i New Yorka, ali sjećanja na njegov dotadašnji život polako su blijedjela na toplom kanzaškom suncu i pred teškoćama njegova novog posla. Onda se nečega prisjeti i pogleda naokolo. Neznanke što je sjedila za drugim stolom više nije bilo.

– Otišla je prije nekoliko minuta – reče Jan vragolasto.

– Pitam se tko je ona i što ovdje radi.

– Nema sumnje – reče Jan – vrlo je privlačna.

– Nisam na to mislio – odvrati Tom. – No privlačna je... dakako.

– Ako želite znati tko je ona, možete pogledati u knjigu gostiju – predloži Pendleton.

– Nije upisana – reče Tom.

– Nije? – začuđeno je Pendleton. – Ali gdje onda...

– Upravo tako. Gdje drugdje? Nitko je nije vidio da ulazi u grad i da se vraća, jedino ju je Carpenter

jednoga dana opazio kako stiže na konju.

– Ona vas uistinu zanima? – upita Jan.

– Dakako. Ako očekujemo nevolje, moram saznati što više. Ne želim da bilo tko ima neprilika – Shanaghy odgurne stolicu iza sebe.

– Imate li kakvu poruku za Vincera Pattersona? Odlazim mu u susret.

Pendleton odmahne glavom.

– Ako mislite da ćete ga moći nagovoriti da promijeni odluku, varate se. Mi smo sve pokušali, ali on je tvrdoglav čovjek. No usprkos tome dobar je i nije budala.

– Moram pokušati – rekao je Tom.

– Možete mu predati moj pozdrav – reče Jan. – Recite mu da ga volim.

Ta je riječ djelovala poput čarolije. Shanaghy iznenada poželi da je bolji čovjek i reče:

– Gospodice, ako to ne pomogne, ništa neće.

Zatim se naglo okrene i ode, čudeći se što mu je najednom postalo vruće i što se zbunio. Sutra će odjahati iz grada, a sad mu se nikamo nije odlazilo. Želio je ostati tu.

Kad su se za njim zatvorila vrata restorana, Pendleton baci pogled prema svojoj kćeri.

– Zanimljiv mladić – promrmlja.

– Prijatan je – reče Jan – i snažan... vrlo snažan.

– Da. On je kovač.

– Nisam mislila na to – odvrati Jan. – Možda je »odlučan« prava riječ. Mislim da još ne zna što želi, ali kad donese odluku... ostvarit će to.

IX

Konj što ga je Shanaghy jahao bio je pjegavi mustang. Čim se našao u sedlu, Tom je znao da ima pravog konja. Jahao je cijeli svoj život, ali na takvog konja još nije naišao. Nije imao pojma kako se održao u sedlu kad je izašao na ulicu. Kad su konačno otutnjali u galopu, čuo je za sobom poklike ljudi koji su ih promatrali.

Carpenter mu je prije polaska dao nekoliko savjeta. Stado će dnevno prelaziti dvadesetak kilometara, možda i manje jer je trava u okolici dobra, a Patterson će nastojati da mu stoka na tržište stigne što uhranjenija.

Kraj kojim se kretao nije bio toliko ravan kao što je prije mislio. Prelazio je preko valovitih brežuljaka i dubokih klanaca. Kad je odmakao daleko od grada, zastane i osvrne se oko sebe.

Dokle mu je pogled dopirao, vidio je samo travu što se povija na vjetru. To su bile poznate bizonske ravnice, ali u njima više nije bilo bizona. U daljini spazi krdo antilopa. Jedini zvuk unaokolo bio je šum vjetra.

Nekoliko je minuta sjedio nepomično u sedlu, puštajući da mu vjetar miluje lice. Zrak je bio svjež, nebo kristalno čisto. Blagi vjetar i miris trave ublažiše mu tegobne misli što su ga mučile. Ali... misao se ponovo vrati... tko je ona mlada žena? Što namjerava?

Očito je da ne stanuje nigdje u gradu i sumnjao je da živi s Hankom Drakom... Nije ona njegov tip. Možda živi u gradu na zapadu, razmišljao je, ali to opet nije vjerojatno jer je izgledala previše čilo kad je jutros dojahala. Istina, došla je samo dva puta, ali morala je

negdje odsjesti, negdje u blizini, jer joj je odjeća čista i svježije izgledana.

Gdje se, dakle, skriva?

Pretrësavajući to pitanje, jahao je prema jugu, dok se nad njim uzdizalo golemo nebo a oko njega se prostiralo nepregledno more trave. U jahanju mu je polako popuštala napetost. Prvi put nakon mnogo dana počinjao se osjećati opušteno i odmoreno. Govorio je šarcu, a konj je strigao ušima. Očito mu se svidao zvuk Shanaghyjeva glasa. Tom je oduvijek volio konje, a ovaj mu se osobito svidao. Kad je došao u blizinu nekog potocića, skrene do njega i pusti konja da se polako napije, a on je ostao u sedlu i promatrao kraj oko sebe.

Upravo je kretao dalje kad je opazio tragove. Ništa nije znao o čitanju tragova, ali je bio siguran da su tim putem barem tri konja prošla prema potociću. Okrene konja i pođe za tragovima. Pronašao je gdje su jahači sišli s konja i čekali neko vrijeme. Među tragovima konja opazi opuške cigareta. Zatim ugleda tragove četvrtog jahača, koji je dojahao sa sjeveroistoka. Iako je znao vrlo malo ili gotovo ništa o čitanju tragova, znao je mnogo o konjskim potkovama i činilo mu se da je možda Carpenter potkovao te konje.

Četvrti jahač nije sišao s konja, već je ostao u sedlu dok je razgovarao s ostalima, a onda se okrenuo i odjahao otkud je došao. Možda je to bio slučajan susret nekih jahača koji su se zaustavili da zajedno popuše.

Do noći je Shanaghy prevalio udaljenost za koju bi stadu trebalo tri dana i ulogorio se pod topolama u maloj udolini u kojoj je pronašao ostatke vatre.

Znao je da su najpogodnija mjesta za prenoćište drugi već upotrijebili prije njega, no ovdje je bilo vode, drva i trave, svega što putniku treba, pa mu se nije dalo tražiti drugo mjesto.

U svanuće je ponovo bio na putu. Iz onoga što su mu rekli Carpenter i Pendleton zaključio je da Patterson sad nije više od pet ili šest dana puta daleko od grada. Jahao je očiju uprtih prema južnom obzoru, nastojeći opaziti oblak prašine ili neki drugi znak po kojemu bi otkrio stado u pokretu.

Sunce je već bilo gotovo zašlo sljedećeg dana kad je s vrha male uzvišice spazio stado. Još je bilo daleko na jugu, ali je jasno vidio dugu tamnu liniju stada i nekoliko sitnih točaka. Bili su to jahači koji su gonili stado. Još je bio nekoliko kilometara daleko od njih kad je ujahao u dugu, plitku dolinu i opazio njihova kola i tanki stup dima što se dizao s njihove vatre. Tu će, dakle, stado prenoćiti.

Dok se Shanaghy spuštao dugom padinom prema logoru, ugleda kuhara u prljavoj pregači i s otrcanim šešrom na glavi. Kuhar izvuče vinčesterku iz kola i podigne je prema njemu. Shanaghy uspori i pride vatri.

– Tražim Pattersonovo stado – reče.

Kuhar, čovjek zlovoljna izgleda, s velikim brkovima, opazi zvijezdu na Shanaghyjevoj košulji i osorno reče:

– Našao si ga.

– Mogu li pričekati? – upita Tom.

– Sjaši i sjedni – odgovori kuhar. Neko je vrijeme mijesio tijesto na dasci ispred sebe, a onda upita: – Gdje je Rig Barrett?

– Ja sam došao umjesto njega.

Kuhar ga pogleda sumornim, neprijateljskim očima.

– Zar šalju dječaka da obavi posao odrasla čovjeka? – upita.

Tom zabaci svoj polucilindar na tjele i reče:

– Ja obavljam poslove odraslih ljudi od svoje dvanaeste godine – malo zastane, a zatim nastavi: – ti si sigurno najbolji kuhar u ovom kraju.

Kuhar se uspravi.

– Pošteno radim svoj posao – reče. – Otkud ti ta pomisao?

– Kažu mi da Vince Patterson uvijek uzima samo najbolje ljude.

– Pa – kuharov je glas sad bio manje mrzovoljan – trudim se. Kauboji su uvijek gladni.

– Nadam se da će se naći nešto i za glasnog šerifa – reče Shanaghy.

Zatim podigne pogled i ugleda dvojicu jahača kako ulaze u dolinu. Jedan od njih je Vince Patterson, smjesta mu je bilo jasno.

Shanaghy ustane. Odavno je znao da se ne može suprotstaviti Pattersonu i nadati se pobjedi. Jedan pogled na njega potvrdi mu da je imao pravo. No priča se da je Patterson razuman čovjek iako je usijana glava.

– Gospodine Pattersone – obrati mu se – ja sam Tom Shanaghy i treba mi vaša pomoć.

– Pomoć? – Patterson je bio iznenađen. Očekivao je upozorenje ili izazov. – Kako to misliš, treba ti moja pomoć?

Side s konja, a za njim i njegov pratilac. Ovaj je bio mršav i čvrst, žilav... i opasan. Shanaghy to smjesta osjeti. Bio je to čovjek od oružja, vjerojatno unajmljen za taj posao.

– Kad Rig nije mogao doći – reče Shanaghy – morao sam preu-

zeti njegov posao. Ali Rig je mudar i odmah mu je bilo jasno da tu nije riječ samo o borbi između vlasnika stada i grada, već da postoji još nešto.

— Na što ciljaš? — upita Patterson.

— Rig je mislio, a i meni se tako čini, da vas netko želi iskoristiti.

Patterson se ukruti.

— Iskoristiti? Mene? Mene nitko ne iskorištava niti će to učiniti u budućnosti. Kakve su to riječi?

— Ljuti ste na Hanka Draka, i to s pravom. Građani su čuli da dolazite spaliti grad u kojem je vaš brat ubijen. Nikad u to nisam vjerovao, jer ste vi odviše mudri a da biste kaznili nevine ljude za ono što je učinila neka budala. No postoje neki koji misle da ćete vi upravo to učiniti i da će se grad braniti... a to bi se i dogodilo, dakako.

— Dakle? — pitao je Patterson.

— Ti drugi, nisam zapravo siguran tko su oni, odlučili su, dok se vi i grad borite, da ukradu novac koji stiže za isplatu vašeg stada i vaših ljudi.

Patterson se zagleda u Shanaghyja, a onda se obrati kuharu:

— Frede, daj nam kave, molim te! — zatim se ponovo okrene Shanaghyju: — Sjedni! Želim s tobom razgovarati.

Kad su sjeli, Patterson se hladno zagleda u Shanaghyja i reče:

— Ja te ne poznajem.

— Niste me ni mogli upoznati. Kao svi drugi mještani, i ja sam nedavno stigao. Zatim su mještani odlučili da me izaberu za šerifa.

— Što se dogodilo s Hankom Drakom? — upita Patterson.

— Vrže se naokolo, on i njegovi momci. Rekli su mi da mu dam otkaz i to sam učinio.

— Ti si dao otkaz Hanku Draku? — upita Patterson.

— Tako je — odgovori Tom.

— I on je pristao?

— Pa... mislim da mu se to baš nije svidalo.

Patterson je promatrao Shanaghyja i ovaj je znao da ga pažljivo procjenjuje borac koji zna svoj posao. Bilo je to dobro, jer takvi ljudi teže griješe nego obijesni mladići ili silnik koji hoće pokazati koliko je opasan.

— Rig je znao da nešto nije u redu. Otišao je u Kansas City da otkrije što se događa. Nešto mu se tamo dogodilo i ja sam ga morao zamijeniti.

— Je li Rig siguran da si ti dorađao tome poslu? — upita Patterson.

Shanaghy slegne ramenima.

— Pa eno tamo, privezana na sedlu, visi Rigova lovačka puška.

Nekako je morao pridobiti toga čovjeka za sebe i uvjeriti ga u svoju priču. Morao je zaustaviti Vincea Pattersona i natjerati ga da razmisli, da pomogne ako hoće — barem da odgodi ono što namjerava učiniti. Tom Shanaghy se u tome namjeravao poslužiti svim sredstvima.

— Osim toga, gospodine Patterson, nosim vam poruku.

— Poruku? Za mene? — upita Patterson.

— Tako je. Jedna vrlo zgodna mlada dama vas pozdravlja i šalje izraze svoje ljubavi ujaku Vinceu.

Rančer se zarumeni.

— To je sigurno Jan — reče blazim glasom. — Poznaješ li Jan? — upita.

— Razgovarao sam s njom — reče tiho Shanaghy. — Ne poznajem je tako dobro kao što bih želio, ali sam siguran da je nikad neću

bolje upoznati – Patterson i njegov vodič stada promatrali su Toma i on se zacrvni do ušiju. – Ona je vrlo lijepa djevojka, a ja sam samo irsko momče kojemu su dali posao šerifa koji nitko drugi nije htio prihvatiti.

Svi su šutjeli neko vrijeme. Mršavi čovjek savije cigaretu, a Patterson naposljetku izusti:

– Ako nitko drugi nije htio taj posao, zašto si ga ti prihvatio?

– Prije svega zato što ga netko mora obavljati, a osim toga sam smatrao da ga ja mogu obavljati. Znao sam vrlo dobro da mogu srediti jednog od vaših ljudi ili možda čak dvojicu-trojicu, ali ne i ostale. Također sam se uzdao u nešto što je Rig rekao.

– Što je to? – upita Patterson.

– Rekao je da ste vi tvrdoglav čovjek, ali da ste poštteni i razumni. On je namjeravao učiniti upravo ovo što sam ja učinio – izjahati vam u susret i razgovarati s vama.

– Što će biti ako te ne poslušam?

– Štitit ću svoj grad svim mogućim sredstvima. Ako pobijedim, izgubit ćete nekoliko svojih dobrih ljudi. Ako vi pobijedite, uništiti ćete lijepi grad koji se tek razvija. Onda ćete morati tjerati svoje stado dvjesto kilometara dalje, preko popasenog zemljišta, na drugo tržište. Osim toga, dok se budete borili s gradom, pljačkaši će odnijeti sav onaj novac, a mi ćemo im u tome pomoći. Ako ste pošten čovjek, koliko god da mrzite naš grad, nećete pomoći lopovima koji se žele domoći novca za isplatu vaše stoke i vaših ljudi.

Stado je silazilo u dolinu i Pattersonov vodič skoči u sedlo da pomogne u zaustavljanju goveda. Pat-

terson je pijuckao kavu i razmišljao, a Shanaghy je šutio. Naposljetku Patterson reče:

– Ti drugi ljudi, tko su oni?

– Gospodine Patterson – odgovori Tom polako – time se upravo bavim, ali to još nisam uspio saznati. Mislim da sam uočio troje, ali ne znam gdje se saštaju i koliko ih ima. Mislim da je i jedna žena upletena.

– Žena? – upita Patterson.

– Tako je. Može nam pomoći i to što ona misli da smo svi mi gluhanjari.

– Možda i jesmo – promrmlja Patterson. – Možda i jesmo.

– Neću im dopustiti da odnesu taj novac. Ni centa!

– Rekao si da trebaš moju pomoć – reče Patterson. – Kako ti mogu pomoći?

– Ovdje ima dobre trave. Trava u blizini grada nije tako dobra. Želio bih da usporite stado... neka vam se stoka deblja dok ja ne sredim svoj posao. Trebaju mi samo dva dana. Osim toga – doda – oni imaju razrađen plan. Mislim da znaju kada dolazite. Čim uđete u grad da ga uništite, oni će krenuti na posao, brzo, tiho i djelotvorno. Dok se vi budete nadmetali s gradom, oni će uzeti novac i nestati... a nama će ostati prazna vreća. Ako malo usporite stado – Tom nije prestajao govoriti – vaša će se stoka udebljati, oni će pogriješiti u procjeni vremena, a ja ću dobiti priliku da spriječim najgore. Mislim da ću naći rješenje ako se prevare u procjeni vremena.

– Kako si se ti upleo u sve to? – upita Patterson.

– Drakov sin i još neki htjeli su objesiti Josha Lundyja, a onda su i mene odlučili uključiti u to. Uvjero sam ih da to ne bi bilo dobro.

Osim toga, netko je morao zamijeniti Riga Barretta.

– Gdje je sad Hank Drako?

– Mislim da je na svom ranču. Ja se neću upletati u vaš i Drakov obračun. Drako me podsjeća na hienju i mislim da bi ubio svakoga tko je bespomoćan ili barem tako izgleda, ali ako krenete na njega, ne činite to u gradu.

– Zar ti određuješ zakon? – upita Patterson mrko.

– Tako je – odvratila Tom. – Vi određujete zakon na svom ranču, a ja u gradu. Ono što činite izvan grada vaša je stvar. Nisam unajmljen da štitim cijeli Kanzas, nego samo jedan grad.

Vince Patterson ispije kavu i zagleda se u stado. Neka su goveda već bila polegla, no većina je još pasla. Nekoliko njegovih ljudi jahalo je prema vatri. Spuštao se mrak.

– Hoćeš li ostati s nama noćas? – upita Patterson.

– Ako mi dopustite – odgovorila Tom.

Patterson se zagleda u njega.

– Jesi li uvijek tako uljudan? – upita.

Shanaghy se nasmiješi i reče:

– Nisam. Ali vi ste uljudni prema meni, a ovo je nadmetanje u kojemu ne mogu pobijediti ni šakama ni puškom.

Patterson zašuti, a onda prasne u smijeh.

– Dobro, neka ti bude – reče – prenoći s nama. Prespavat ću i razmisliti o tvom prijedlogu – zatim pruži ruku i doda: – Nikakvih

obećanja, ali prokletstvo, Shanaghy, sviđaš mi se.

X

Kauboji su se polako okupljali oko vatre. Neki su se spremali za počinak, a neki su htjeli večerati i vratiti se na stražu oko stada. Dok su prilazili, šutke su odmjeravali Toma, najprije opažajući zvijezdu, a onda njegov polucilindar.

Jedan crvenokosi kauboj baci pogled na njega preko vatre.

– Taj šešir je prava napast. Je li ti ga ikad itko skinuo metkom? – upita.

Shanaghy malo zabaci polucilindar na tjemenu i veselo se nasmiješi.

– Još nije – odgovori. – Možda zato što su svi mislili da ja ne bih znao pucaju li u šešir ili u mene – spusti žlicu u tanjur i nastavi: – U svakom slučaju, to je rasipanje municije. Nisam kupio revolver da gađam šešire – neko je vrijeme jeo u tišini, a zatim reče: – Kako se meni čini, gradski šerif se mora cijeniti po tome kako održava red u gradu, a ne po revolveraškim dvobojima u kojima pobijedi. Osim toga, većina mještana ne traži kavgu. Oni misle da vi dolazite u grad da potrošite nešto novca i žele vam pomoći u tome. Žele s vama poslovať. Miroljubivi su i vole svoj grad. Ja sam samo stranac koji je dolutao u taj grad i nisam potpuno siguran što im se u njemu sviđa, ali oni to znaju. Kad vi, momci, udete u grad, želim da svi ostavite svoje oružje u Greenwoodovu salonu.

Crvenokosi kauboj se nasmije i reče:

– Druškane, bit će da se šališ. Ja ni pred kim ne skidam revolver.

– U redu – odvratila Shanaghy veselo. – Samo sam vam htio reći, da znate. Vidite, uopće nisam zabrinut zbog vas, nego zbog dvojice ili

trojice mještana koji lako povlače obarač. To su one usijane glave s kojima se mučim da ih uvjerim da im niste navijestili rat. Pristali su da budu mirni i da ne pucaju, ali ako netko nepromišljeno isprazni revolver u zrak, ulica će se pretvoriti u rijeku krvi. Svi oni momci i djevojke čekat će u zasjedi i pucat će na ulicu u kojoj nema nikakva zaklona – Tom Shanaghy žalosno odmahne glavom i nastavi: – Dakako, ulica je prašna u ovo doba godine i brzo će upiti svu krv.

Nitko na to nije odgovorio i Shanaghy u tišini završi večeru. Nakon toga pride mjestu na kojem je namjeravao prespavati. Vince Patterson je sjedio dok je Tom govorio i sve je čuo. Zatim upali cigaretu i pride Tomu.

– Je li to Rigova zamisao? – upita tiho.

– On se ne može za to okriviti. Ljude u gradu je trebalo malo organizirati, no oni će se ponašati kao i obično dok ne počne pucnjava.

– Možda blefiraš – reče Patterson.

– Da, to je moguće. No bilo bi to preskupo kad bi se pokazalo da uistinu blefiram i da vas sve varam. Osim toga, potrebna mi je usputna igra.

– Kakva usputna igra? – upita Patterson.

– Vaši kauboji su vam odani. Ako izbije pucnjava u gradu i nešto se onda dogodi vašem stadu, mislim da bi se polovina vaših ljudi vratila da štiti stado.

– Što bi se moglo dogoditi stadu? – upita začuđeno Patterson.

Shanaghy slegne ramenima.

– Prije nekoliko dana došlo je nekoliko Kiowa. Barem starosjedioci tvrde da su to Kiowe. Ja ne

razlikujem Indijance. Ti su Kiowe u potjeri za Pawneeima, ali su izvukli kraći kraj u toj borbi. Mi smo ih nahranili i predložili im da ostanu u blizini i da se sakriju. Također sam im rekao da će dobiti nagradu ako budu slušali hoće li biti pucnjave.

– Pucnjave? – pogleda ga Patterson.

– Aha. Ako čuju pucnjavu u gradu, treba da vaše stado natjeraju u stampedo.

Patterson opsuje.

– Da ga natjeraju u stampedo i da se stoka razbježi po preriji! – opsuje još jednom, pa dodaje: – Ali mi imamo tebe, šerifa. Što kažeš na to?

– Izgubili biste jednog ili dvojicu ljudi dok biste se obračunali sa mnom, ali to ne bi ništa promijenilo. Znaite, plan koji sam zamislio ostvarit će se a da nitko ne kaže nijednu riječ. Mještani me uopće ne trabaju. Dani su u gradu prilično monotoni. Nema tučnjava vrijednih spomena. Momci su pomalo nemirni, ako shvaćate što želim reći.

– Čini se da si mislio na sve – reče Patterson.

– Nastojao sam. Vidite, vaši momci jašu za vas, a ja čuvam svoj grad. Grad me unajmio da budem šerif i ja obavljam svoj posao što bolje mogu.

Kasnije, kad je ležao pod svojim gunjevima, Shanaghy je promatrao zvijezde. Lagao je, dakako. Njegovi planovi nisu bili ni približno toliko temeljiti kako je rekao Pattersonu. Ipak su to bili dobri planovi i on će nastojati da ih ostvari čim se vrati... ako se vrati.

Ako izbjegne pucnjavu i spasi nekoliko života svojim pričama, sve će biti u redu. Barem ih je sve

doveo u nedoumicu, a nitko ne želi da ga ubiju na ulici.

Kad je kroz san čuo komešanje u logoru, probudi se i ustane. Još nisu bila četiri sata, opazi on na svom velikom srebrnom satu, ali logor je već oživio. On stavi polucilindar na glavu a zatim navuče hlače i čizme. Nitko se nije osvrtao na njega. Pride vatri da doručkuje s ostalima. Patterson je također bio tamo. On pogleda Shanaghyja, kimne mu i nastavi jesti.

Crvenokosi kauboj reče:

– Dobro pričaš, šerife, ali momci misle da ti revolver baš nije jaka strana.

– Da ti pravo kažem, Crvenko – odvratila Shanaghy – radije bih te počastio pićem nego da pucam u tebe.

– Dobro – reče crveni veselo – zapamtit ću to, šerife. Koliko pića plaćaš?

– Ama – odgovori Tom – čaštit ću sve momke. Dobro ste vi društvo.

Zatim skoči u sedlo i dok se spremao da krene, pride mu Vince Patterson.

– Ne očekuj nas još četiri ili pet dana, šerife. Ako ti treba pomoć protiv onih lopova, samo nam javi. Odmah ćemo stići.

Shanaghy pruži ruku.

– Rig vas je dobro procijenio – reče. – Tvrdio je da ste pošten i razuman čovjek.

– Shanaghy – reče Patterson na kraju – mislim da je Jan Pendleton najbolja djevojka koju znam, ali mogla bi naći i nekoga mnogo goreg od tebe.

Tom porumeni do ušiju.

– Gospodine Patterson – reče – nemojte ni razmišljati o tome. Nisam ja čovjek za nju, a znam da ona i ne pomišlja na mene. Osim toga, vidjela me samo jednom.

– Ja sam se oženio djevojkom koju sam vidio samo dva puta do tad – reče Patterson – i već dvadeset godina sretno živimo.

Tom Shanaghy okrene konja i pode iz doline. Uto Patterson vikne za njim:

– Što će biti s Hankom Drakom?

– Hank će tražiti mene, on i njegovi momci. Ako me nađu, nećete imati nepritika. Ako ih vi susretete, činite s njima što god znate, samo neka to bude izvan grada.

Zatim podbode konja i odjuri. Imao je mnogo posla, a vremena malo. Nije mislio na Jan Pendleton ili je barem pokušavao da ne misli.

Kad je ujahao u grad, sve je bilo tiho na popodnevnom suncu. Odveo je konja u Carpenterovu staju i skinuo svoje stvari. Zatim je oti-mario šarca, razmišljajući usput, a onda izašao i krenuo prema kovač-nici.

– Holstrum je dolazio – reče Carpenter kad ga je ugledao. – Htio je znati gdje se nalaziš.

– Je li se Drako pojavljivao? – upita Tom.

– Nema mu ni traga ni glasa – Carpenter odloži čekić. – Dovoljno je za danas – skine kožu-natu pregaču i nastavi: – Ah, da! Ona mlada žena koja te zanima dolazila je ovamo i tražila da joj potkujem konja... danas.

– Je li Pendleton dolazio?

– Nije, ali bio je njegov sin i pitao je za tebe.

Shanaghyja nije zanimao mladi Pendleton. Bio je zaokupljen pljačkom vlaka. Možda su mu se jednostavno prividali duhovi? Na što se, naposljetku, mogao osloniti, osim na mnogo sumnji? U gradu se pojavila nepoznata mlada žena bez ikakva vidljiva razloga i ni s kim

ne želi razgovarati. Drugim riječima, bavi se svojim poslom. Druži se sa čovjekom koji izgleda kao kockar. Nitko ne zna gdje borave. Mućio ga je i čovjek iz vlaka za kojeg je mislio da je željeznički detektiv, ali čini se da ipak nije.

Rig Barrett je sumnjao da se nešto sprema, a Shanaghy je imao povjerenja u njegovo mišljenje. Osim toga, opasno je što mnogo novca, vjerojatno četvrt milijuna dolara u zlatu i gotovini, uskoro stiže vlakom. Tko sve za to zna? Svaki stanovnik grada koji to ne zna sigurno može to pretpostaviti, a i mnogi drugi. Takav grad obično nema toliko novca, pa potrebni višak treba naručiti.

Onaj čovjek iz vlaka... Kad malo bolje razmisli, čini se da nije izgledao kao zapadnjak. No zašto bi bio? I on sam nije sa Zapada. Čini se da je sukob s Pattersonom zasad spriječen, ali to ne zna nitko osim njega. Nitko to i ne smije saznati.

Tom krene prema hotelu, a onda iznenada zastane. Netko je jahao prema njemu.

– Dobar dan! – bio je to Josh Lundy. – Sjećaš li me se?

– Sjećam se – odgovori Tom.

– Mislio sam da ti možda treba pomoć. Šef mi je dao nekoliko dana odmora, pa sam došao u grad da vidim treba li ti nešto.

– Mogli bi te ubiti – reče Tom.

– Čini se da ti o tome nisi razmišljao onoga dana kad si me spasio od vješala – reče Lundy.

– Spašavao sam i vlastitu kožu.

– Nije važno.

Shanaghyju se svidao taj kauboj i prisjeti se što je o njemu pročitao u Rigovim bilješkama. Lundy je iskusan, čvrst, poznaje mještane koje on sam ne poznaje.

– Pođimo do Greenwooda i počastit ću te pivom – predloži.

Od stola što ga je Shanaghy izabrao mogli su promatrati ulicu. Osim toga, u restoranu je bilo tiho i mogli su razgovarati.

– Čuvaj se, šerife! – pride im Greenwood. – Priča se da Drako i njegovi momci dolaze u grad po tebe – zatim se okrene i pođe, kad ga Tomovo pitanje zaustavi:

– Tko vam je to rekao?

– Holstrum... valjda mu je to netko kazao u trgovini.

Polako su pili pivo i razgovarali. Shanaghy ispriča Lundyju o mogućoj pljački vlaka. U tom se trenu prisjeti tragova što ih je opazio toga dana.

– Ima li goniča stoke južno odavde? – upita Lundyja.

– Najvjerojatnije su to lutalice. Mnogo čudaka svraća Draku – Lundy zastane, a onda upita: – Četvorica, kažeš?

– Činilo mi se kao da im je netko donio poruku. Nije silazio s konja, samo su neko vrijeme razgovarali, a onda je taj otišao.

– Sve su to nagađanja, šerife – odvrati Lundy, a onda iznenada upita: – Je li ovo mlada žena o kojoj si govorio?

Bila je to ona... Dojahala je niz ulicu, sjahala i ušla u restoran. Shanaghy naglo ustane.

– Josh, idem da razgovaram s njom. Smjesti.

XI

U restoranu je bilo tiho i svježije i u to doba dana bio je gotovo prazan, pa je vjerojatno stoga i došla. Kad joj se Shanaghy približio, pogledala ga je i licem joj prijedesjenka zlovolje. Shanaghy pride njezinu stolu i reče:

– Mogu li sjesti do vas?

Ona se zagleda u njega. Bez sumnje, bila je lijepa, no crte lica kao da su joj bile isklesane iz mramora.

– Ne – odvrati ona. – Želim biti sama.

– Žao mi je, gospodo, želio bih vam postaviti nekoliko pitanja – nije se dao Tom.

– Nemam nikakvih odgovora na vaša pitanja. Moram li pozvati vlasnika saluna?

– Ako želite – odreže Tom.

Ona ga pogleda s prezirom.

– Kad želite iskoristiti svoja ovlaštenja, pitajte što hoćete. Ja ću odlučiti hoću li vam odgovoriti.

– Dobro. Možete li mi reći koliko ste već dugo u ovom gradu?

+ U gradu? Nešto više od tjedan dana.

– Kakva je svrha vašeg boravka ovdje?

– Tražim pogodno mjesto za ranč. Moj otac nije mogao doći, a mi dijelimo financijske poslove. Tražimo dobre pašnjake i trajan izvor vode.

Shanaghy se osjećao kao budala. Dakako, što bi drugo moglo biti!

– Jeste li pronašli nešto što vam odgovara? – upita.

– Nisam. Imate li još pitanje?

– Hoćete li još dugo ostati?

Ona naglo spusti salicu.

– Šerife, ili kako se već zovete, rekla sam vam zašto sam ovdje. Bavim se zakonitim poslom. Ja nisam žena koja dopušta da je gnjavi svaki sitni šerif koji se voli praviti važan. Ako nemate nekakvu opipljivu optužbu, najbolje će biti da odete... smjesta!

Tom ustane.

– Oprostite, gospodo! – reče i ode.

Ona ne odgovori.

Tom sjedne za stol odakle je mogao promatrati ulicu. Žena je od njega napravila budalu i to mu se nije svidalo. Njezina priča bila je potpuno logična. Dakako, svi lukavi lopovi što ih je poznavao imali su uvijek dobro smišljenu priču. No jedno je nije pitao: gdje stanuje. Sigurno je i na to pitanje imala dobar odgovor. Kako bi on postupio da planira takvu pljačku? Okupio bi što manje ljudi, da bi bilo što manje nepotrebnog razgovora. Nužni pomagači bili bi skriveni do pravog trenutka ili bi se poslužio ljudima koji se tonako kreću po gradu.

Pljačkaši, ako uopće postoje, ne žele krenuti, kao što je mislio Barrett, baš kad Vince Patterson navali na grad. Shanaghy tiho opsuje, a mlada žena ga krišom pogleda. Iznenada mu je palo na pamet da oni sigurno točno znaju kada tovar stiže, a to znači da imaju svog čovjeka i na jednoj i na drugoj strani.

Oni bi mogli napasti kad tovar budu iznosili iz vlaka. Neopaženo bi se približili, svladali stražare i ponovo unijeli tovar u vlak, kako bi ga mogli uzeti negdje drugdje. Također bi se moglo dogoditi da novac pretovare na kola i nestanu za vrijeme pucnjave. Sigurno će mnogi rančeri koji u tom trenutku budu u gradu htjeti pobjeći i pljačkaši bi im se mogli pridružiti. Osim toga, mogli bi novac sakriti u gradu dok pucnjava ne prestane i dok ne prestane potraga za njima.

Gdje bi mogli sakriti novac u gradu... gdje? Kako bi ga mogli odnijeti za vrijeme pucnjave koju očekuju? Čim se pljačka otkrije, krenut će potjera za njima. No tko bi mogao krenuti u potjeru? Tko bi

prvi opazio da je novac nestao? Pretpostavimo... naprosto pretpostavimo da nitko ne zna da novac stiže. Carpenter, Holstrum i Greenwood znaju. No što ako ih ubiju za vrijeme pucnjave ili ih nekako drukčije onemoguće? U tom bi slučaju lopovi imali nekoliko dana vremena za akciju. Ako su ta trojica određena za smaknuće, onda je i on na popisu.

Dok je tako razmišljao, na ulici se pojavi jahač koji s ide s konja preko puta. Noge su mu bile ukočene, kao da je dugo jahao. Šešikom opiraš odijelo, a onda popusti remen. Uto s druge strane ulice pride još jedan čovjek i prođe pokraj njega. Bio je to George. Dok je prolazio kraj njega, George zastane da pripali cigaru i trenutak je rukama zaklanjao šibicu. Je li razgovarao s došljakom? Zatim mahne šibicom i baci je pa produži niz ulicu.

S lijeve strane, tamo gdje je sjedila mlada žena, Shanaghy začuje kako je šalica udarila o tanjurić, kao da je netko spušta nestrpljivo ili ljutito. Shanaghy se okrene i pogleda je s osmijehom. Usne su joj bile čvrsto stisnute i ona spusti pogled. Bila je ljuta, nije bilo sumnje.

On ponovo pogleda van. Jahač je prilazio Greenwoodovu salunu. Kad se Tom okrenuo, mlada žena je već bila nestala. Ubrzo začuje udarce njezinih potpetica na drvenom nogostupu. Ustane, ostavi novac na stolu i izađe. Časak je oklijevao, a onda i on krene prema salunu. U gradu se ne smije nositi oružje, sam je govorio. To vrijedi i sada.

Možda je taj čovjek samo mamac za stupicu? Možda se danas njega namjeravaju otresti, pomisli.

Tom Shanaghy je dugo radio za Johna Morrisseyja a da se toga ne bi dosjetio. Ako je tako, onda ih ima još u gradu. Ne bi povjerali taj posao jednom jedinom čovjeku, osim ako nije uistinu dobar. Čak i tada bi imali još nekoga. Htjeli bi se osigurati. Možda je George drugi čovjek?

Nekoliko minuta je nepomično stajao, razmišljajući. Kamo god da je mlada žena otišla, to nije bilo na ulici, jer je tamo nije bilo. Kroz kuhinju Tom izađe na stražnja vrata, ali se najprije ogleda za slučaj da ga netko promatra. Zastane na uglu zgrade oklijevajući i gledajući prema salunu. Imao je dobar pogled prema ulaznim vratima. Neznanečev konj imao je Pattersonov žig, a njegovim je kaubojima rekao da ne smiju nositi oružje u gradu. Neznaneč je nosio oružje... Iskušavaju li ga? Je li to izazov? Ako je tako, odgovorit će na izazov.

Bio je nasred ulice i brzo je koračao kad je spazio dva konja privezana u pokrajnoj ulici pred Holstrumovom trgovinom. Stepencama se popeo do vrata saluna. Dva stranca sjedila su za stolom na desnoj strani. Jahač Pattersonova konja bio je za barom. Greenwood podigne pogled prema Tomu, ali ništa ne reče. Shanaghy pride baru.

— Žao mi je, kauboju — reče, smiješeći se — dok si u gradu, morat ćeš odložiti revolvere. Gospodin Greenwood će ti ih pričuvati.

— Odložiti revolvere? — kauboj zakorači unatrag. — Želiš li moje revolvere, morat ćeš ih sam uzeti!

Neznaneč je bio spreman, kao i ostala dvojica.

— Ah, u redu — odvrati Tom veselo — ako ti je tako draže.

Okrene se prema baru, kao da ga za to više nije briga. Spriječen u pokušaju da počne borbu, kauboj spusti ruke i u tom ga trenutku Shanaghy dohvati šakom. Pogodio ga je u usta, a odmah zatim ga uhvati za ovratnik i ljevicom ga udari u trbuh. Onda ga odgurne od sebe i izvuče mu revolvere, upevri ih prema dvojici za stolom.

— Dižite se! — reče oštro, ali mirno. — Dižite se i skidajte poja-seve.

— Čekaj! Nemaš pravo...

— Smjesta! — Shanaghy gurne omamljenog kauboja prema njima, zapinjući oba kokota.

— U redu — reče niži rastom — čini se da si... — u tom trenutku potegne revolver, ali Tom ga prostrijeli kroz tabakeru što mu je virila iz džepa na košulji.

Kauboj se ispruži po podu, a njegov drug, blijeda lica, podigne ruke.

— Spusti ruke — naredi mu Shanaghy — i skini pojas! Ako misliš da će ti se posrećiti, pravi se lud kao i tvoj partner — zatim se obrati Greenwoodu: — Pobrinite se za onoga na podu. Ranjen je, nije mrtav. — Sud trenutno ne zasjeda — reče nakon toga kauboju kojeg je obradio šakama — pa ću ja sam donijeti presudu. Pedeset dolara ili pedeset dana u zatvoru.

— Do vraga, tko ima toliko novca?!

— Ako imaš bogatog prijatelja — odvрати Shanaghy veselo — najbolje je da mu poručiš. Kreni smjesta... van!

Obojicu potjera prema gredi za vezanje konja ispred kovačnice i priveže ih za nju.

— Koliko ćeš nas dugo ostaviti ovdje? — upita jedan.

— Pedeset dana, ako ne platite globu.

— Pedeset dana! Bit će da si poludio! Što ako pljusne kiša?

— Pa streha će vas zaštititi s jedne strane. Inače, mislim da ćete se smočiti — Shanaghy zabaci polucilindar na tje me i nastavi: — Momci, sami ste tražili kavgu. Možda će onaj tko vas je poslao platiti globu za vas, no čini mi se da će vas on pustiti da ovdje trunete. Više mu ne trebate.

Zatim se vrati u salun. Nikoga nije bilo unutra, osim Greenwooda, koji je brisao pod od krvi.

— Ti ne gubiš vrijeme uludo, — reče Tomu.

— Tako je. U takvim trenucima čovjek čini ono što mora — polako je pijuckao pivo, a onda se prisjeti konja u pokrajnoj ulici.

Brzo izađe i pojuri niz ulicu. Skrene za ugao prema Holstrumovoj trgovini i zastane.

Konja više nije bilo...

XII

Shanaghy je ostao kao ukopan neko vrijeme, razmišljajući. Znao je da su konji možda pripadali nekome drugom, a ne kaubojima iz saluna. Možda. Ali kome? Baci pogled prema tragovima. Jedan je bio nalik na trag što ga je vidio u preri kad je išao u susret Pattersonu.

Zatim se okrene i pođe niz ulicu. Ako su oni konji pripadali kaubojima iz saluna, znači da su još u gradu. Nitko nije izjahao, jer u toj prostranoj ravnici, osim po noći, nije bilo moguće neopaženo otići iz grada. Vрати se u salun.

— Poznajete li koga od njih? — upita Greenwooda.

Ovaj slegne ramenima i odgovori:

– To su stranci, Tome. Cim su ušli u salun, znao sam da su spremni za kavgu. Čovjek u mom poslu to namiriše.

– I u mom! – odvrati Tom.

– Djelovao si poput munje! Ni Rig Barret to ne bi bolje izveo!

– Ne bi? – Tom mu dobaci pogled. – Možda. No vjerojatno bi on dosad već otkrio zavjeru i znao tko je kolovoda.

– Misliš li da uistinu postoji zavjera?

– Pazite... Neki od tih momaka dolaze tko zna otkud. Pljačka nije planirana u gradu. Rig je to znao. Kako oni znaju da dolazi novac? Ili im je rekao netko iz grada, ili im je javio netko s mjesta odakle novac dolazi.

– Da sam barem vidio one konje! – naglas je razmišljao Greenwood.

– Vidio? Zašto? – upita Tom.

– Znao bih jesu li odavde. Ama, Tome, svaki Zapadnjak poznaje konje i ne zaboravlja ih kad ih jednom ugleda.

Izenada Shanaghy opsuje.

– Do vraga, sigurno je Carpenter to mislio!

– Mislio? Što je mislio? – upita Greenwood.

– Jednom mi je rekao da netko ne shvaća da se konji mogu zapamtiti ili takvo nešto. Mislim da je prepoznao konje koje ona žena skriva.

Ponovo izađe na ulicu. U tom trenutku poželi da ima prijatelja, bilo kakvog prijatelja. Kad bi barem mogao razgovarati s McCarthyjem ili s Morrisseyjem! Sad mu je trebalo netko... a nije znao može li vjerovati Greenwoodu. Pomisli na Holstruma, no trgovac je bio miran, flegmatičan i vjerojatno mu ne bi mogao pomoći. Carpenter, pomisli. Krene prema kovačnici i izenada

se prisjeti da već dugo nije čuo udarce čekića.

Hodao je sve brže, a kad se približio, na ulazu ugleda neku ženu koja je rukom zaklanjala oči od sunca dok joj je prilazio.

– Jeste li vi Tom? – upita. – Ja sam gospoda Carpenter.

– Tražim vašeg muža – odvrati on.

– Ja također. Donijela sam mu ručak, ali ga nema. Vatra se gotovo ugasila. Ne znam...

– Kamo bi čovjek mogao otići u ovom gradu? – upita Tom.

– Možda je kod Greenwooda. Rekao mi je jutros da mora razgovarati s njim.

– Nije kog Greenwooda – odvrati Tom. – Upravo dolazim od njega.

– Bojim se, šerife. To nije nalik na njega. On je vrlo savjestan. Da je otišao nekamo, rekao bi mi.

– Je li vam govorio o kakvim konjima, gospodo? – upita Tom. – Hoću reći, je li govorio da je prepoznao kakvog konja?

– Nije... ne sjećam se. Bio je zabrinut, a to nije nalik na njega.

– Gospodo, potrebna mi je vaša pomoć – reče Tom nakon kratke šutnje. – Vi poznajete ljude u ovom gradu, a ja sam još stranac. Mislim da se netko želi domoći novca za isplatu stoke. Želio bih da malo razmislite o tome, a ja ću potražiti vašeg muža. Ako se vrati, obavijestite Greenwooda.

– Zar vjerujete Greenwoodu? On je vlasnik saluna.

– Ne vjerujem nikome, pa ni vama – reče Tom – ali mislim da je pošten.

Gospoda Carpenter se počeo udaljavati, a onda zastane i upita Shanaghyja:

– Šerife, tko je ona mlada žena što je odsjela u hotelu? Ona ljepotica što jaše naokolo po gradu.

– Kaže da razgleda zemlju i da ona i njezin otac žele kupiti ranč – zastane, a onda nastavi: – Ali nije odsjela u hotelu.

– Nije? Ali gdje...

– Ne znam, gospodo, no vidjeli ste je. Uvijek je uredna, odjeća joj je uvijek čista. Ne stanuje daleko od grada.

Holstrum je bio u svojoj trgovini. Zagleda se u Shanaghyja preko naočala i nasmiješi se.

– Dolazite u moju malu trgovinu, šerife? Čime vas mogu poslužiti?

– Tražim Carpentera.

– Carpentera? Koliko se sjećam, nije danas dolazio. Ali tko zna?! Često se vidamo, a svi su dani jednaki. Možda sam se prevario. Zar nije u kovačnici?

Kad je izašao iz trgovine, Tom promrmlja sebi u bradu:

– Možda bi trebalo da se vratim u New York. Otkako sam došao ovamo, uopće ne mislim na sebe, već na sve drugo. Da nisam pobudio?

Do večeri su svi znali da je Carpenter nestao. Svi su njegovi konji bili na broju a sedlo je bilo u staji. Oružje mu je bilo na svom mjestu, ali njemu ni traga ni glasa.

Sudac Me Bane je bio u restoranu kad je Shanaghy ušao. Sjedio ga se od prve večeri kad su razgovarali o Barrettu.

– Čujem da je naš kovač nestao – reče Tomu čim ga je ugledao.

– Pa... čini se da ga nema. No koliko znam, nijedan konj iz grada nije nestao, a njegovi su u koralu.

– Bio je danas kod mene – reče sudac. – Došao mi je reći da su konji one dvojice što su ih prive-

zali ispred kovačnice nestali. Čini mi se – nastavi zatim – da bi šerif koji traži nestalog čovjeka mogao proći svim stajama u gradu. Ako ne pronađete Carpentera, možda ćete naći one konje. Njihov bi vam žig mogao nešto reći.

– Dakako! – Tom se zacrvni, a onda zbunjeno reče: – Nemam iskustva u tom poslu. No zašto se nisam toga sjetio?

– Ja neprestano nešto zaboravljam – utješi ga sudac veselo.

– U devetoj staji u koju je ušao, u blizini napuštenog koralu, Shanaghy naide na svjež gnoj, ali konja više nije bilo.

Htio se okrenuti da izađe, kad spazi vršak čizmē. Jedva se vidio iznad sijena u kutu staje – sijena kojim je tijelo očito u žurbi bilo prekriveno. I prije nego što je razmaknuo sijeno, Tomu Shanaghyju je bilo jasno.

Bio je to Carpenter.

XIII

Udarili su ga po glavi i onda proboli nožem barem tri puta. Čini se da je udarac po glavi došao odstrag. Sigurno je otkrio konje i onda su ga ubili. Shanaghy se uspravi i ostane nepomičan, razmišljajući. Htio je upaliti šibicu, kad začuje tiho komešanje. Izvana? Iznutra? Pazeći da ostane nečujan, uvuče se dublje u staju i čučne. Dvostruka vrata bila su širom otvorena.

Zatim začuje jedva čujno škripitanje. Izvuče revolver, a onda opazi kako se jedno krilo vrata polako zatvara. Pridigne se. Je li to bila stupica ili samo vjetar? Naglo potrči prema vratima, ali se ona pred njim zatvoriše i onda začuje

kako pada zasun. Pokuša provaliti, ali vrata nisu popuštala. Nešto ih je podupiralo izvana. Brzo se okrene prema prozoru... Bio je premalen!

Shanaghy osta potpuno nepomičan. Našao se u glupoj situaciji, ali sigurno će netko brzo doći i otvoriti vrata, ako ne prije, onda ujutro. Pozvat će prolaznike... ako bude živ. Shvatio je što se zbiva djeleć sekunde prije nego što je namirisao dim. Vatra! Tako bi uništili i njega i Carpenterovo tijelo s ranama koje bi optuživale napadača.

Brzo je razmišljao. Mora se izvući iz goruće staje zajedno s Carpenterovim tijelom. Dim je postajao sve gušći. Onda se dosjeti... Tavan! To je jedini izlaz. Podigne Carpenterovo tijelo i i prebaci ga preko ramena. Zatim se mukom, kašljući, uspne uz ljestve, spusti tijelo i poče pretraživati krov od dasaka i slame. Gušeći se, čupao je rukama slamu, vukao daske. Napokon uspije slomiti jednu i na nj se sruče prašina i blato. Onda mu ruka prodre van. Čuo je kako ispod njega pucketa vatra.

Postupno je širio rupu u krovu, a onda uhvati Carpentera za ovratnik i izvuče ga na krov. Plameni jezici su skakali za njim. Kad je došao do ruba staje, spusti tijelo, a onda skoči i hitro izvuče revolver. Ništa... Ubojica je vjerojatno već pobjegao, bojeći se da ga ne opaze u blizini goruće staje.

Tom Shanaghy podigne Carpenterovo tijelo i polako se udalji. Iza njega se staja pretvorila u buktinju. Čuo je povike iz grada.

Carpenterova žena stajala je* pred kućom, gledajući prema vatri, i opazila ga je kako dolazi.

– Šerife, je li to on? – poviče.

– Da, gospodo – odgovori Tom.

– Ubili su ga.

– Hoćete li ga, molim vas, unijeti unutra? – zastane, a onda nastavi: – Što se događa, šerife?

– Našao sam njegovo tijelo, ali su me zaključali u staji i zapalili je.

Kad je izašao na ulicu, ugleda ljude kako pokušavaju ugasiti požar i osigurati okolne kuće. Još je bilo nekoliko konja na ulici i jedna kola... Neki je čovjek odvezivao konje i okrenuo se kad je čuo Tamove korake. Bio je to Pendleton.

– Odlazite iz grada, gospodine Pendletone? Zar nećete promatrati požar? – upita Tom.

– Već sam vidio požar, šerife – odgovori Pendleton. – Što se dogodilo?

– Ubili su Carpentera. Pronašao sam tijelo kad je netko zapalio staju. Vjerojatno su pokušali ukloniti i mene i mrtvo tijelo.

– No ipak ste se izvukli. A tijelo? – upita Pendleton.

– Dovukao sam ga. Je li Jan s vama?

– Zar u ovo doba? – začudeno će Pendleton.

– Nadao sam se da jest. Netko... ženska osoba, čini mi se, morala bi biti s gospodom Carpenter.

– Odmah ću je dovesti – obeća Pendleton.

Zbunjen, Shanaghy je promatrao Pendletona kako odlazi. Bilo je kasno, gotovo ponoć. Čudno je da čovjek bude vani tako kasno u malom gradu u kojem ljudi ustaju u zoru, a liježu rano.

Sjedeći u svojoj hotelskoj sobi i gledajući kroz prozor, Tom je razmišljao. Najprije su ga pokušali ubiti u Greenwoodovu salunu, a onda u gorućoj staji. Bio je siguran da će uskoro uslijediti novi pokušaj.

Uznemiren, počeo koraćati gore-dolje po sobi. Novac stiže za samo

nekoliko sati. Ako Vince Patterson i njegovi kauboiji ne stignu kako se očekivalo, pljačkaši će smisliti nešto drugo da odvrate pažnju mještana od pljačke. Polako pride prozoru. Mogao je vidjeti dvojicu svojih zarobljenika svezanih pred kovačnicom. Činilo se da spavaju. Ulica je bila prazna.

Izenada se uspravi. Jedan od svezanih ljudi podigne glavu i zagleda se preko ulice, prema mjestu koje Tom nije mogao vidjeti. Tom se brzo spusti niz stepenice u hodnik, odakle je imao dobar vidik. Opazi kako jedan od svezanih diže ruku kao da nešto hvata, a onda se napreže da nešto dohvati u prašini. Tom nečujno prođe kroz zadnja vrata i izađe u mrak. Opazi neku priliku između zgrada kako se udaljava od njega. Potrči za njom što je tiše mogao.

Neznanac također potrči i zamačne za ugao, a kad se Tom približio, začuo je samo topot kopita. Vratu se u hotel i legne u krevet. Nije ga zanimalo što je neznanac bacio svezanima, jer ako oni i pobjegnu, barem neće morati paziti na njih.

* * *

Probudio se u hladnu zoru, nervozan i siguran da mu je situacija potpuno izmakla iz ruku. Otišao je u kovačnicu, jer se tamo već nakupilo mnogo posla. Dok je radio, razmišljao je o položaju u kojemu se našao. Odluči da pođe u Greenwood salun, jer se odande moglo vidjeti sve što se zbiva na ulici.

XIV

Dok je prelazio ulicu, Tom ugleda gospodu Carpenter.

— Gospodo! — pozove je i ona se zaustavi. — Malo sam radio u vašoj kovačnici, nešto što vaš muž nije uspio dovršiti. Ako se slažete, kupio bih kovačnicu ili barem polovicu kad sve ovo bude gotovo. I konje — doda.

— Mislim da bi se njemu to sviđalo, gospodine Shanaghy. Uvijek je govorio da ste odličan kovač i da ste vjerojatno promašili zanimanje. Kad sve bude gotovo, možemo razgovarati, a sad samo želim da ubojica moga muža bude kažnjen.

— Bit će kažnjen — odvratu Tom. — Ne govorite sad o tome gospodo. Netko u gradu surađuje s pljačkašima, ali ne znam tko.

Promatrao ju je dok se udaljavala, a onda krene prema željezničkoj stanici. Najednom ugleda Josha Lundyja kako jaše prema njemu.

— Mislio sam da bih mogao biti od koristi — reče Lundy — pa sam došao.

— Jesi li došao sam? — upita Shanaghy.

— Pendleton je rekao da bi i on kasnije mogao doći u grad. Sin mu je odjahao na pašnjak da nađe nekoliko zalutalih konja.

Tom je čekao da Lundy nastavi, a kad je ovaj i dalje šutio, upita ga:

— Znaš li čitati tragove?

— Pomalo. Neko sam vrijeme živio s Pawneejima. Kakvi te tragovi zanimaju?

— Tragovi jednog ili dvaju konja — odgovori Tom i ispriča mu o trojici kauboja s kojima se sukobio u salunu i od kojih je jedan imao konja s Pattersonovim žigom.

— Neka te to ne brine — reče Lundy. — Patterson je nekoliko konja ostavio ovdje... on ili njegov brat, onda kad su ga ubili. Netko je zadržao te konje.

Shanaghy kimne.
– Dobro. Hajdemo u restoran!
Htio bih s tobom razgovarati.

– U redu – odvratí Lundy. – Ti kreni, a ja ću brzo doći. Samo da odvedem konja u kovačnicu i...

– Carpenter je mrtav. Ubili su ga.

– Ama, što kažeš? – zaprepasti se Josh. – Ali kad razmisliš, nije ni čudo. Bio je dobar čovjek.

Shanaghy uđe u restoran i krene preko prostorije, a onda je ugleda. Jan Pendleton je sjedila za stolom i gledala prema njemu smiješeći se.

– Dobro jutro! Čini mi se da ste iznenađeni – reče.

– Josh mi nije rekao... – promuća Tom.

– Znala sam – reče djevojka. – Došla sam da vas vidim.

– Mene? – zaprepasti se Tom i sjedne.

– Čula sam da imate neprilika.

– Imam, pomalo – odvratí Tom.

– Tu i tamo, kako bi Josh rekao. Htio sam da budete s gospodom Carpenter kad su joj ubili muža.

– Vjerojatno je njezin brat bio s njom. Sigurno joj ja nisam trebala.

– Njezin brat? – začuđeno će Tom.

– Da. Zar niste znali? Radi na željezničkoj stanici. Telegrafist je – neko su vrijeme šutjeli, a onda Jan upita: – Vraćate li se u New York?

– Ne znam – odgovori Tom oklijevajući. – Možda ću ostati ovdje. Sad nema kovača, pa ću možda zauzeti Carpovo mjesto. Nije to ono što sam želio...

– Što vi zapravo želite? – zatekne ga djevojka.

– Ne znam, gospodice, ja...

– Zovite me Jan.

On se zagleda u nju i oči im se na trenutak sretoše. Bio je zbunjen.

– Ja sam Tom – reče.

– Znam vaše ime. Znam o vama više nego što mislite.

Uto im se približi Josh Lundy.

– Oprostite što vam smetam, ali moram razgovarati sa šerifom.

– O čemu je riječ? – upita Tom i nastavi: – Zašto mi nisi rekao da je Jan dojahala s tobom?

– Ama, šerife, nisam imao pojma da te to zanima – pretvarao se Lundy. – Namjeravaš li je uhapsiti?

– Sjedni, Josh! Da imam razloga, privezao bih te s onom dvojicom vani.

– Usput – reče Lundy – našao sam konje, barem sam pronašao gdje su bili: u napuštenom koralu nedaleko od grada.

– Čiji je to koral? – upita Tom.

– Ničiji – odgovori Lundy. – Podigao ga je neki putnik u prolasku za svoje konje.

– Čini mi se da ću morati malo projahati okolicom – zamišljeno će Tom.

– Možda je bolje da ja podem – predloži Lundy. – Nitko se neće iznenaditi kad mene ugleda. Ja ionako uvijek lutam naokolo.

– Dobro – pristane Shanaghy – ali čuvaj se! Pokušavaju me namamiti u stupicu i već su ubili Carpentera... vjerojatno je nešto bio nanjušio.

– Tome – iznenada se uplete Jan – što ćete učiniti? Čujem da ujak Vince sutra dolazi sa stadom.

– Razgovarao sam s njim – odvratí Shanaghy. – On neće stvarati teškoće.

Dok su razgovarali, Toma je neprestano progonila slutnja da nešto propušta, da mu događaji izmiču iz ruku, da se počinju odvijati onako kako nije očekivao. Josh ubrzo ode, pa su Jan i Tom neko

vrijeme šutke sjedili. Napokon Jan progovori:

– Kad bih vam barem mogla pomoći!

– I sama vaša prisutnost mi pomaže – prizna Tom. – Jedino znam da moram čekati da vidimo što će se dogoditi.

– Tome, što će biti ako pljačkaši ne istovare novac u gradu? – upita Jan.

– Gdje bi ga drugdje mogli istovariti? – uzvratiti pitanjem Tom.

– Možda ja znam gdje bi to bilo. Hajdemo da vam pokažem. Nije daleko.

Brzo su jahali kroz visoku travu, dok je vjetar fujkao prerijskim, a onda se Jan zaustavi na vrhu nekog brežuljka.

– Vidite – pokaže mu ona prstom – onaj put što vodi prema jugu. Tamo je Holstrumov posjed. Na njemu je podigao kolibu.

– Poznajete li dobro Holstruma? – upita Tom.

– Prilično – odgovori Jan. – Dobar je čovjek, ali čini mi se da je osamljen. Prije nekoliko mjeseci u grad je došla neka djevojka... mislim da je radila po salunima i takvim mjestima. Pokušala mu se približiti, ali on ju je odbio.

– On želi pravu damu – nasmiče se Shanaghy. – Jednu od onih što mirišu po parfemu i vladaju se uglađeno...

Najednom zastanu, a onda se zagledaše.

– Tome, mislite li... na onu mladu ženu, onu što ste je vidjeli u restoranu? Ona izgleda kao dama i ima ugodan parfem. Hoću reći...

– Ne znam – tiho će Tom – ali ne zaustavljajte se. Samo jašite dalje!

– Što se dogodilo?

– Netko se skriva... iza rezervoara za vodu na pruzi. Promatra nas.

XV

– Tko bi to mogao biti? – upita Jan.

– Volio bih to znati – odvratiti Tom – ali sad nije vrijeme za upoznavanje.

– Da ja nisam ovdje, odmah biste tamo odjahali – bunila se Jan.

– Možda... ali želim ih sve pohvatati, a ne samo jednog. Želim uhvatiti Carpenterova ubojicu.

Shanaghy ispod oka pogleda prema rezervoaru za vodu. Neznajući ih više nije promatrao daleko-zorom, nego je uzeo pušku. Spustili su se niz put i krenuli prema sjeveru, udaljavajući se od rezervoara. Shanaghy poželi da se okrene, ali se prisili da gleda ravno pred sebe.

Kad su sišli s brežuljka, približili su se udolini kroz koju je tekao potok. Tamo je na vrbovu panju sjedio neki starac, zarastao u bradu.

– Dobar dan! – pozdravi starac, a onda spazi Tomovu šerifsku zvijezdu. – Vidi, vidi šerif! Već je bilo vrijeme da im udete u trag.

– Kome to? – upita Shanaghy.

– Onima što se vrzu ovuda. Lupeži, ubiju te čim te ugledaju. Jedan je pucao na mene, neki gradski kicoš. Odmah mi je bilo jasno da ne poznaje Velikog Maca, nadzornika pruge. On će ih živu ode-rati, jer smo nas dvojica stari prijatelji. Taj je pucao na mene i ubio mi magarca, ali neće dobro proći ni on ni ona žena...

– Koja žena? – upadne Shanaghy.

– Ona im ponekad donosi hranu – starac zaškilji prema Tomu. – Ti si dakle taj novi!

– Nitko drugi nije htio taj posao – odvрати Tom.

– Razumljivo. Pogotovo kad je Rig ranjen...

– Ranjen, kažete? – Tom se zagleda u starca. – Gdje je on?

– Htjela bih ga vidjeti! – upadne Jan. – Je li teško ranjen?

– Mislili su da su ga ubili – pričao je dalje starac – ali su se prevarili. I baš kad su mislili da su se oslobodili šerifa, ti si se pojavio niotkud, kao da te Rig poslao.

– Volio bih s njim razgovarati... – počeo Tom.

– A, ne, ti ne možeš – odvрати starac. – Gospođicu ću povesti, ona se zabrinula za njegovo zdravlje...

– Ali... – navaljivao je Tom.

– Pustite, Tome – umirivala ga je Jan. – Najbolje je da idem sama.

Kad su mu se izgubili s vidika, Tom okrene konja prema gradu. Očito je da pljačkaši imaju nekoga u gradu, razmišljao je. Nitko izvana ne bi mogao tako brzo odvesti one konje. Kad je ujahao u grad, opazi gospodu Carpenter pred vratima njezine kuće i pođe prema njoj, ali ona se izgubi iza vrata.

– Zar nešto nije u redu? – Shanaghy upita čovjeka koji je stajao pred kućom kao da ga očekuje.

– Gospođa Carpenter želi da joj vratite konja, i to smjesta – odgovori čovjek.

– Dobro, ako ona tako želi – slegne Tom ramenima – ali ne znam zašto joj se toliko žuri.

– Ne znate? Ljudi se pitaju tko je ubio Carpentera i tko bi vas zatvorio u staju i zapalio je. Tko bi od toga imao koristi? Vrtite se i oko gospode Carpenter, ha?

– Uzmite konja i odvedite ga gospodi Carpenter – Shanaghy je zatomljivao bijes. – Morat ću pronaći drugog konja.

– To vam u ovom gradu neće poći za rukom – odvрати Carpenterov susjed.

Što se dogodilo, pitao se Shanaghy koračajući prema hotelu. Je li poludjela? Svi su ga na ulici izbjegavali. Kad je ušao u hotel, krene uz stepenice, ali se iznenada zaustavi. Njegove su stvari bile na dnu stepeništa. Opazi kako se hotelski službenik zlobno smješka.

– Žao mi je, šerife. Trebala nam je vaša soba. Morat ćete se drugdje smjestiti. Ne sviđaju nam se takvi poput vas. Najbolje bi bilo da se što prije izgubite ako ne želite da vas objese. Jeste li čuli?

XVI

Shanaghy izađe na ulicu. Nije znao kamo da krene. Gradani su se okrenuli protiv njega. Misle da je on ubojica. Sad je ostao i bez konja i bez prenoćišta a vjerojatno i bez hrane. Tko je razglasio tu priču?

Krene prema Holstrumovoj trgovini. Kad je ušao, obratio se Holstrumu:

– Treba mi prenoćište. Izbacili su me iz hotela.

– Ne mogu vam pomoći – hladno reče trgovac. – Najbolje je da odete... dok još možete. Ne vole vas ovdje, a mnogi misle da ste ubili Carpentera.

Shanaghy izađe na ulicu. Iznenada se sjeti svojih zatočenika. Pogleda prema gredi za vezanje konja, ali tamo više nikoga nije bilo. Pođe prema Greenwoodovu salunu.

– Hoćete li me i vi izbaciti? – upita kad je ušao.

– Ja sam uvjeren da ti nisi ubio Carpa. Očito imaš neprijatelja – Greenwood je zamišljeno odbijao dimove cigare. – No to su i moji neprijatelji, jer je u vlaku najviše mog novca.

– Greenwoode – Shanaghy će – da sam na vašem mjestu, odmah bih zatvorio salun i nestao. Mislím da su i vama odbrojeni sati. Netko vas se želi otresti, kao i mene. Netko iz grada je umiješan u pljačku – zastane, a onda nastavi: – Tko je bio za to da Rig bude šerif?

– Ja. Sudac McBane se složio. I Carpenter. Holstrum se bojao da bismo mogli dobiti još goreg šerifa nego dotad, ali je ipak glasao za njega.

– Treba mi konj – reče Tom.

– Ja ih imam nekoliko. Uzmi kojeg želiš – ponudi mu Greenwood.

Tom zahvali i izađe na ulicu. Opazi neku priliku u dubokoj sjeni ispred željezničke stanice. Stežu obruč, pomisli. Neću uspjeti, zaključí, kako sam i mislio da bih to mogao?! Iznenada se sjeti Jan. Odjahala je s onim čudnim starcem, navodno da vidi Riga. Gdje je sad? Gdje je Josh Lundy? Uznemiren, krene niz ulicu, zagledajući u svaki prozor. Ni žive duše na ulici. Ne može biti bolje za pljačkaše. Gradani su se sakrili zato što su se bojali pucnjave. Kad vlak stigne, istovarí će novac i pobjeći. Njega, jedinu prepreku, priklíještíli su sa svih strana.

Misli su mu navirale u nemoćnu bijesu. Vрати se u salun.

– Mislím da je i Holstrum umiješan – iznenada mu padne na pamet. – Možda je umiješan od početka – doda.

Greenwood je šutio i gledao u svoje pivo.

– To je zbog one žene – rekao je Tom. – Ili se naprosto umorio od ovakvog života i želi otići.

Najednom se prisjeti rezervoara za vodu na pruzi uspred prerije. Zašto su oni ljudi pazili da se netko ne približi? Što ako uopće ne namjeravaju dopremiti novac u grad? Možda će ga tamo istovariti i pobjeći dok traje metež u gradu. Jan je imala pravo.

– Tome – šapne Greenwood – pogledaj van!

Shanaghy se naglo okrene. Mlađić u bijelom prsluku od jelenske kože upravo je silazio s konja. Bio je to Win Drako. S njim je bio i Bass, koji je do njegova privezivao svog konja.

– Dolaze po tebe – promrmlja Greenwood. – Hijene, nisu se pojavljivali, a sada, kad znaju da je cijeli grad protiv tebe, žele se osvetiti!

– Neka, ja imam prednost – odvрати Tom. – Oni su budale. Čovjek koji je sam jak je zato što zna na čemu je. Mora sam spašavati kožu, a oni drugi će stajati u pozadini i čekati da me Drakovi momci ubiju.

– Zar ideš van da se suočiš s njima? – upita Greenwood.

– Da, idem, i neću se zaustaviti dok ih ne sredim, a onda se vraćam u New York.

Zastao je trenutak i zagledao se van. Trojica su stajala nasred ulice, razgovarajući, pogledavajući prema salunu.

– Čuvaj se! – reče tiho Tom i izađe.

XVII

Čudno, ali nije osjećao strah. Iznenada se prisjeti da postoje još dvojica Draka... Dandy i Wilson... da ga čekaju negdje u blizini, u zasjedi. Umjesto straha osjeti nekakav čudan trijumf.

Prilika što je stajala u sjenci Holstrumove trgovine iznenada stupi na čistinu. Shanaghy ugleda čovjeka u crnom prsluku, sa crvenom maramom oko vrata. Ruka mu krene za revolverom. Uto začuje povik s druge strane ulice:

– Wihe! – bio je to Lundyjev glas.

Onda počese grmjeti Shanaghyjevi revolveri. Opali preko Drakove glave prema čovjeku pred vratima hotela. Ne gledajući što se s njim dogodilo, smjesta se okrene nadesno i zapuca prema čovjeku na stepenicama trgovine. Djelovao je brzo i neočekivano, pa su obje mislila da je usredotočen na ljude ispred sebe. Istodobno začuje pucnjavu sa svih strana i ugleda Wina Draka u prašini, a Bassa kako bježi podignutih ruku. Drako ga je gledao podižući revolver, ali bilo je nešto čudno u njegovim pokretima. Revolver se dizao sporo. Onda netko zapuca slijeva i Drako se sruši. Shanaghy u daljini začuje zvižduk vlaka.

Uto ugleda Josha kako mu oprezno prilazi s puškom u rukama, a s druge strane pojavi se visok mladić sa crnim šeširom i u crnom kaputu. Pride Shanaghyju i upita:

– Moram li te uvijek izvlačiti iz neprilika?

Shanaghy se zagleda u njega. Pokuša se prisjetiti.

– U pristaništu u New Yorku – reče mladić. – Još smo bili dječaci, a John Morrissey nas je spasio.

– Ama, ti si... – nije se uspio vao snaći Shanaghy.

– Ja sam Dick Pendleton... Janin brat. Odavno se nismo vidjeli.

Ponovo se začuje zvižduk vlaka. Shanaghy zgrabi Pendletona za ruku. Sve mu se u glavi napokon složi na svoje mjesto.

– Drugi put, Dick! – poviče u trku i zaleti se prema Drakovu konju.

Rezervoar za vodu! Tako je, tamo će istovariti novac i neće ni dolaziti u grad. Bit će ih mnogo... i žene. Žene, kako to, upita sam sebe. Moraju biti dvije žene... ne može biti drukčije. Bit će George, koji sigurno odlično rukuje puškom, zatim čovjek koji se izdaje za kočničara i koji ga je izbacio iz vlaka. Shanaghy je žudio da ga sretne.

Na vrhu brežuljka ugleda vlak. Zaustavio se kraj rezervoara. Nikoga nije bilo u blizini. Da se nije prevario? Spusti se niz brežuljak i začuje nekakvo komešanje na drugoj strani vlaka. Iznenada ugleda kočničara kako daje signal i vlak polako krene naprijed. Shanaghy izvuče revolver. Natjera konja u trk usporedno s vlakom i skoči u najbliži vagon. Vlak se naglo zaustavi, a on se uspne na krov vagona i potrči naprijed. Netko zapuca iz lokomotive, a Tom uzvрати paljbu. Kad se približio, ugleda strojovodu s puškom u rukama.

– Baci pušku! – poviče.

Strojovoda je trenutak oklijevao, a onda ga poslušao.

– Sad polako kreni unatrag... polako – naredi Tom.

– Što je ovo? – upita strojovoda. – Prepad?

– Znaš ti dobro što je ovo – odvratiti Shanaghy. – Kad dodeš u grad, otidi Greenwoodu i ispričaj mu što se dogodilo.

– Misliš li da ću to učiniti? – upita strojovoda s nevjericom.

– Mislim da hoćeš – nasmiješi se Shanaghy. – Ako me ne poslušaj, uhvatit ću te i gadno ćeš se provesti. Raspitaj se u gradu što se događa takvima.

Zatim skoči s lokomotive, uzjaše konja i pođe za tragom kola. Nije imao pojma s koliko se ljudi mora suočiti.

Kad se uspeo na sljedeći brežuljak, dočeka ga neugodno iznenađenje. Kolima ni traga kao da su propadala u zemlju. I trag se najednom izgubio. Samo beskrajna valovita ravnica. Tom uspori. Nešto nije bilo u redu. Uznemiren, krene dalje, pokušavajući otkriti trag kola, a onda pođe natrag.

Ponovo naide na tragove i napokon otkrije mjesto na kojem su pljačkaši zakopali kola. Malo dalje otkrije tragove nekoliko konja. Nije ni pokušavao ustanoviti koliko ih je, već smjesti krene prema kolibi na Holstrumovu posjedu, o kojem se brinuo neki Moorhouse. Kad se približio, iz kolibe izađe krupan čovjek, pravi gorostas.

– Tražiš nešto? – upita.

– Moram pretražiti posjed – dotakne Tom zvijezdu.

– Nipošto! – odvrati mrko Moorhouse. – Tvoja limena zvijezda ne vrijedi ni pišljiva boba.

On krene prema Tomu, a ovaj hitro skoči s konja i udari ga u bradu, ali Moorhouse se i ne pomiče. Uхвати Toma za košulju i prisluk i odbaci ga daleko od sebe, ali Tom se munjevito vrati i stade ga obasipati udarcima svojih čeličnih šaka dok se nije srušio.

– Nitko me nikad nije istukao – procijedi Moorhouse i navali na Toma.

Tom ga je udario sa svih strana, ali Moorhouse ga, usprkos kiši udaraca, obuhvati svojim golemim rukama, prebaci preko koljena i počeo stezati. Nepodnošljiva bol propara Tomovu kičmu. Borio se iz petnih žila da se oslobodi i napokon zabije koljeno Moorhouseu u vrat. Odskoči i ponovo ga počeo udarati dok ga nije srušio. Zatim se odmakne od njega i reče:

– Ustani! Želio si borbu, hajde sad!

Moorhouse se zagleda u svoje okrvavljene šake.

– Dovoljno je bilo za danas – zlovoljno procijedi.

– Onda ću pretražiti kuću – reče Tom.

– Traži koliko hoćeš – uzvratí Moorhouse. – Ništa nećeš naći. Nadmudrili su te, propao si. A sad će te ubiti, makar to bilo posljednje što će učiti.

XVIII

Kad je pretražio kuću i izašao iz nje, Tom upita Moorhousea:

– Jesu li to tvoji prijatelji?

– Ni slučajno – odvrati gorostas. – Ona žena... previše ohola, naređivala mi je kao da sam rob. Jedino je s njima govorila.

– S Holstrumom?

– Da, iako mi se čini da joj se ni on nije svidao. Smijerali su nešto, svi zajedno.

– Ukrali su tovar novca namijenjen ljudima u gradu, ponajviše Greenwoodu. Koliko ih je bilo ovdje? – upita Tom.

– Holstrum i žena što je stanovala ovdje, zatim George Alcott, Pin Brodie i dvojica čija imena nisam saznao.

– Znaš li možda kamo su krenuli? – upita Shanaghy.

– Ne znam, ali mi se čini da žele na Istok.

– Je li ta žena voda?

– Nije ona – odgovori Moorhouse. – Neka druga žena. Vidio sam je nekoliko puta kad je dolazila sa zapada.

Shanaghy napokon uzjaše i krene prema gradu. Kad je stigao, sve je bilo mirno. Uđe u Greenwoodov salon, gdje ga dočeka sudac McBane.

– Zlato je nestalo, a Drakovi momci su mrtvi – reče potišteno sudac. – Odličan si strijelac, sinko.

– Morao sam se braniti – odvratiti Shanaghy. A imao sam i pomoć bez koje bih se loše proveo.

– Uzmi još jedno pivo – tmurno dobaci Greenwood. – Ionako sam propao.

– Ja ne mislim tako – reče Tom. – Ni slučajno!

Začuden, Greenwood se zagleda u njega. Shanaghy se nasmiješi.

– Možda se varam, ali ne bih rekao. Mislim da ćeš ipak doći do svog novca. Je li Holstrum u gradu?

– Zatvorio je trgovinu kad je počela pucnjava – odgovori Greenwood. – Nikad mu se to nije svidalo.

Tom se najednom prisjeti Jan. Dugo je nije vidio, otkako je odjahala sa starim Coonskinom.

– Poznajete li nekog Coonskina? – upita suca.

– Nemoj mi reći da si na njega naišao – odvratiti sudac. – Nisam znao da je još živ. On je lovac na vukove.

– Morao bih ga naći – reče Tom.

– Najbolje je da odeš tamo gdje si ga posljednji put sreo i da zapališ vatru. On je znatiželjan i dim će ga privući.

Uto se u salonu pojavi Josh Lundy s puškom u rukama.

– Čuo sam da si se vratio. Jesu li pobjegli?

– Još nisu – odgovori Tom.

– Čini mi se da nešto namjeraš – oprezno ga pogleda Josh. – Računaj na mene.

– Idem i ja – upadne Greenwood.

– I ja – reče sudac McBane. – Što kaniš učiniti?

Shanaghy im ukratko ispriča što se dogodilo s vlakom i što mu je rekao Moorhouse.

– Suče, tražim vaše ovlaštenje da pretražim Holstrumovu trgovinu i kuću. Ako je tamo, onda je barem dio mojih zaključaka pogrešan, ali siguran sam da ga nema. Nakon toga treba da svi krenemo večernjim vlakom na istok.

– Ne mogu vjerovati da je Holstrum upleten u pljačku – zaprepasteno će sudac. – Zar misliš da je on sve to planirao?

– Sumnjam – Tom slegne ramenima. – Možda je on počeo ili mu je netko predložio nešto takvo... Ne znam tko je glavni krivac, ali saznat ćemo.

Na vratima Holstrumove trgovine visio je natpis: Zatvoreno do daljega. Tom pokuca, ali nitko ne odgovori. Pokuca još jednom, a onda krene na stražnja vrata. Ni ondje se nitko ne odazva.

– Njegov je konj nestao – poviče Josh iz staje.

Tom nakon oklijevanja nalegne na vrata i brava popusti. Krevet je bio namješten, netaknut. Odjeća u ormaru bila je uredno obješena. Ladice su bile napol otvorene, kao da se Holstrumu žurilo kad je odlazio.

– Možda je ovoga puta uspio – tiho će McBane.

– Ne vjerujem – odvrati polako Shanaghy. – Poznajem ljude s kojima se spleo, a on ih ne poznaje. On misli na nju i što će sve činiti u nekom velikom gradu. Ona misli na novac, a George misli kako će ih sve nasamariti. Onaj treći, mislim da se zove McBride, želi ih sve prevariti, a zna i kako... Ali smatram da se svi oni grdno varaju.

Izašli su na ulicu. Vani je bilo malo ljudi. Neki su još raspravljali o pucnjavi s Drakovima.

– Kažeš da sam ih poubijao? – upita Shanaghy Lundyja.

– Nikad nisam vidio nekoga da tako gađa – odvrati Lundy. – Wilson Drako je pao na stepenicama, a Dandy, onaj što je radio u hotelu...

– Službenik iz hotela bio je Drako? – zaprepasti se Tom. – Zar onaj s puškom?

– Dakako da je bio Drako i mrzio te iz dna duše.

– Josh – zamoli ga Tom – otidi na željezničku stanicu i kupi nam karte za Kansas City. Ako te pitaju za koga su, reci da su za Pendletonove.

– Zar misliš da je i službenik na željeznici umiješan? – upita McBane.

– Siguran sam – odgovori Tom. – I strojovoda i kočničar su sudjevali za nekoliko dolara. Sve su bili lijepo isplanirali. Mislim da su nakon pljačke odjurili na Holstrumov posjed i uzeli svježe konje. Onda su odmaglili, a sad se sigurno vraćaju da se ponovo ukrcaju u vlak negdje dalje na pruzi. Budemo li imali sreće, možda će sve proći bez pucnjave – Shanaghy je nagađao mnogo šta. – Suče – ugledao je Lundyja kako se vraća sa željezničke stanice – oni misle da su nas nadmudrili.

Imaju novac ili barem tako misle i još im je samo ostalo da ubiju čovjeka koji im je zadao toliko muke. Netko se dosjetio kako će to učiniti da se ne izvrgne opasnosti.

– Bez opasnosti? Da ubije tebe! – usklikne Lundy. – To je ludo! Vidio sam te na djelu i znam da nema čovjeka...

– Tako je – upadne tiho Shanaghy – ali...

Gospoda Carpenter im se približavala preko ulice.

XIX

Obukla je crnu putnu haljinu a na glavi joj je bio mali šešir. U ruci je nosila torbu.

– Bit će da si poludio – reče Greenwood. – Zašto...

– Priča se da sam ja ubio njezina muža – prekine ga Tom. – Ona je ožalošćena žena. Tko bi inače u ovoj zemlji mogao nekažnjeno ubiti čovjeka? Čak i s blagoslovom većine mještana.

– Hoćeš reći da je i ona upletena?

– Možda nije od početka, ali sam siguran da je ona sve isplanirala. Ako me sad ubije, sjest će na vlak i otići s blagom, koje će podijeliti sa svojim bratom.

– Ali oni već imaju blago! – reče Greenwood.

– Sumnjam u to. Mislim da tovar uopće nije izašao iz vlaka.

Gospoda Carpenter im se približila. Ruka joj je sad bila u torbici. Zaustavila se. Njezino ljepušasto lice bilo je pomalo grubo.

– Šerife, vi ste opak čovjek! Ubili ste moga muža. Ubili ste ga i pokušali zapaliti...

– Dakako, gospodo Carpenter – prekine je Shanaghy – no za-

kasnili ste. Sve je gotovo. Znamo što se dogodilo i znamo da ste vi sami ubili svoga muža i zatvorili vrata staje dok sam ja bio unutra, a onda je potpalili. Vi i vaš brat ste planirali pljačku novca.

Njezine se oči suziše a usta čvrsto stisnuše.

– Nemam pojma o čemu govorite i... – poče ona.

– Gospodo Carpenter, ne želim biti grub prema vama, iako ste ubili svoga muža i vjerojatno one ostale. Stoga vas molim... ne pokušavajte izvući taj revolver iz torbe, jer...

Njezina ruka poče izlaziti iz torbe, ali joj Shanaghy vješto istrgne i izvadi revolver, a onda ga pruži sucu McBaneu.

– Sve je gotovo, gospodo Carpenter. Ništa vam nije uspjelo – reče.

Oči joj se zamračiše, a onda mu se prezirno obrati:

– Sitna ste vi riba, šerife, samo se zabavljajte! Holstrum će posvjedočiti...

– Holstrum je mrtav – prekine je Shanaghy. – McBane se naglo okrene, a Lundy se zabulji u Toma.

– Bio bih vrlo iznenađen da nije. I neki drugi su mislili poput vas. Zašto da s njim dijele plijen kad im više nije potreban? Sigurno su ga ubili negdje između ranča i željezničke stanice, pedesetak kilometara istočno, gdje se namjeravaju ponovo ukrcati u vlak – nasmiješi se. – Ukrcati se s onim što misle da je njihov dragocjeni teret.

– Hoćeš reći da nije u njihovim rukama? – poviče Greenwood.

– Kao što sam rekao, novac nije iznesen iz vlaka. Oni su uzeli sanduke koje je brat gospode Carpenter, željeznički službenik, tamo pripremio, a sanduci s novcem nastavili su put u Kansas City... gdje bi

ih gospoda Carpenter mirno dočekala. Stoga mi se čini da su sinoć otišli na zapad, a mi ćemo ih naći u večernjem vlaku.

Gospoda Carpenter je stajala nepomično, stežući u rukama torbu, gledajući u prazno. Iako je bila zbunjena iznenadnim obratom događaja, Shanaghy je bio siguran da u mislima mahnito traži izlaz.

– Željela bih kući – iznenada reče.

Shanaghy odmahne glavom.

– Ne razmišljate jasno, gospodo Carpenter. Uhapšeni ste. Ali mislim da biste sad morali razmišljati o svojim prijateljima, ako ih možete tako nazvati.

Promatrala ga je bez riječi.

– Vrlo brzo će otkriti – nastavi Shanaghy – da nemaju novac, ako to već nisu otkrili. Odmah će im biti jasno što se dogodilo, a onda će krenuti u potragu za vama. Vi ste, dakako, namjeravali biti na sigurnoj udaljenosti, ali nećete na Istok, a ni oni. Zatvorit ću vas dok se ne vratimo.

U daljini se začuje zvižduk vlaka.

– Greenwoode, zaključajte je, molim vas, i ostanite ovdje! Vince Patterson i njegovi momci stižu danas i sigurno će biti žedni. Recite Vinceu što se dogodilo. Sve mu ispričajte.

Krenuše prema stanici. Ponovo se začuje zvižduk vlaka. Uto Josh izvadi pismo iz džepa i pruži ga Shanaghyju.

– Ovo je pismo čekalo na tebe u hotelu – reče. – Spazio sam ga kad smo pretraživali tijelo Dandyja Draka. Mislio sam da bi ga ti možda želio pročitati.

Shanaghy odmah prepozna rukopis. Bilo je to pismo Johna Morrisseyja. Međutim, sad ga nije imao vremena čitati. Gurne ga u džep.

Najednom se sjeti da mu je košulja izderana a lice puno modrica od tučnjave s Moorhouseom. Vlak je već bio na vidiku. Željeznički službenik se pojavi na vratima vagona, ugleda ih i krene natrag.

– Ne miči se! – tiho ga upozori Shanaghy.

Službenik se zagleda u njega. Nije se mogao odlučiti. Shanaghy je znao da unutra ima pušku.

– On se ne šali, Burte – reče Lundy. – Da sam na tvom mjestu, poslušao bih ga.

– Nemam pojma što se događa – progunda službenik.

– Dodi ovamo, brzo ćeš saznati – reče mu Tom.

– Da idem k vama? Ne mogu napustiti svoje mjesto niti me na to možete prisiliti. Ja...

– Neceš dugo ostati – nasmiješ se Shanaghy. – Jednom ćemo sjesti i pričat ćeš mi o svojoj sestri, toj zanimljivoj dami.

– O Helen? Mislim, gospodi Carpenter. Nemam pojma o čemu govorite, šerife.

– Poći ćemo do nekih vaših prijatelja. Ako već nisu otkrili da ste ih izdali, sigurno će htjeti utovariti u vlak sanduke sa svojih konja. Ako su vas razotkrili, tražit će tebe i tvoju sestru – zatim se obrati Joshu. – Pretraži ga i pazi na njega! – nakon toga potraži strojevođu i reče mu: – Imali smo malih neprilika i neki od nas će se povesti s vama. Pedesetak kilometara dalje čekat će nas društvo, nekoliko muškaraca i vjerojatno jedna žena. Zaustavite vlak i legnite na pod. Možda će biti pucnjave.

– Reci mi što vidiš kad udemo u stanicu – obrati se Shanaghy Lundyju u vlaku. – Htio bih malo porazgovarati s Burtom. Suče McBane, hoćete li mi se pridružiti?

Možda bismo Burta mogli spasiti ako mu uspijemo postaviti prava pitanja.

– Spasiti me? – usplahiri se Burt. – Kako to misliš?

Shanaghy se nasmiješ.

– Ti i tvoja sestra ste prevarili svoje partnere. Ne očekuješ, valjda, da budu veseli zbog toga? Sada, kad su im planovi propali, bit će sigurni da je to vaše djelo. Čekaju nas na sljedećoj stanici, ali ako nam sve ispričaš, možda ćemo te moći spasiti.

– Ne treba mene spašavati! – bunio se Burt. – Ništa ja nemam...

– Onda ćeš sići na sljedećoj stanici, gdje te čekaju George i Pin – odvрати Tom.

– Vlak neće stati – negotovao je Burt. – Nećete me prevariti! Izdao sam naređenje.

– Dakako, ali ja sam ga upravo promijenio – reče Tom. – Znao sam da ti i tvoja sestra namjeravate otići ovim vlakom i da želite protutnjati pred nosom svojih prijatelja, ali to se neće dogoditi. Ipak ćemo stati na sljedećoj stanici.

Burt se počeo preznojavati. Problemi, a očima stade uznemireno pogledavati na sve strane.

– Šerife, ne možeš to učiniti! Bilo bi to ubojstvo!

– Isto kao što je tvoja sestra Helen ubila svoga muža, kao što su vaši partneri ubili Holstruma.

– Holstruma? Zar je on mrtav? – iznenadi se Burt.

– Nismo sigurni – odgovori Tom – ali je otišao s onim momcima i s onom ljepojkom i vjerojatno su ga se otresli kad im više nije trebao.

– Gdje je moja sestra? – upita Burt.

– Na sigurnom... – Shanaghy izvadi svoj veliki srebrni sat. – Još malo. Vidiš li što, Josh?

– Još ništa – odgovori Lundy.

U jedinom putničkom vagonu bila su još samo tri putnika. Shanaghy prođe pokraj njih i uđe u prtljažni vagon. Stražar se prene kad ga ugleda, ali se umiri kad je spazio šerifsku zvijezdu.

– Što trebate, šerife? – upita.

Shanaghy se osvrne oko sebe, a onda odvraća:

– Želio bih pogledati vašu najtežu pošiljku.

– Najtežu? – začudeno ga pogleda stražar. – Imamo nekoliko teških paketa. Eno, tamo su najteži.

– Kada su ih ukrcali? – upita Tom.

Stražar slegne ramenima.

– Bili su ovdje kad sam preuzeo dužnost – odgovori. Zatim pogleda natpise na njima. – Kansas City – reče – za H. R. Carpenter.

– To su ukradeni paketi – reče Shanaghy. – Provjerite li svoje dokumente, ustanovite ćete da je pošiljka jučer bila naslovljena na Greenwooda, Holstruma i Carpentera. Težina je nepromijenjena. Mi ćemo uzeti pošiljku u ime oštećenih. Sudac McBane je sa mnom i on će sve potvrditi.

– Ne znam mogu li to učiniti...

– počeo se buniti stražar.

Shanaghy ga umiri:

– Prepustite sve nama. I još nešto: kad vlak stane, nikome ne otvarajte vrata. Da sam na vašem mjestu, legao bih na pod iza onih kutija i ostao tako dok ne izađemo iz stanice.

– Zar će biti pucnjave? – zabrinuto će stražar.

– Da, ako se nisam prevario. Ali ne bojte se.

Vlak počeo usporavati. Shanaghy brzo potrči natrag. Josh je stajao na vratima s vinčesterkom u rukama. Do njega je bio neki neznanac.

– Ovo je Joel Strong – predstavi ga Josh. – Bio je u vagonu i kad je saznao što se događa, izrazio je želju da stupi u akciju.

– Sjećam ga se – odgovori Tom. – Razgovarao je sa sucem onoga jutra kad sam tek bio stigao u grad. Dobro, imenjujem vas svojim zamjenikom – zatim pride McBaneu i Burtu.

– Priznao je – izjavi sudac. – Imamo sve što nam treba.

Vlak je usporavao, približavajući se stanici. Shanaghy izvuče revolver iz korica i provjeri je li dobro napunjen. Zatim izvuče i drugi revolver. George, pomisli, George brzo poteže, a sigurno i Pin McBride. On ga je prisilio da iskoči iz jurećeg vlaka. McBane tada započne priču:

– Kad su Greenwood i Holstrum otišli u Kansas City da naruče novac, Plavuša... ne znam točno kako se zove... bila je na večeri kod nekih prijatelja i načula je o ljudima koji su došli u banku i pošiljci zlata što su je naručili. Ona je nekad bila bogata i ponovo se htjela obogatiti. Počela je razmišljati kako da se domogne tog novca. Georgea je prije toga vidjela nekoliko puta i znala je da je on kockar i još koješta, pa je stupila u vezu s njim. Ona je vrlo proračunana mlada žena, sigurna u sebe – nastavljao je McBane. – Očito je dobro znala što želi i bila je sigurna da to može ostvariti. Uredila je da se upozna s Holstrumom i počela je obigravati oko njega. Pristala je da dođe u njegov grad, a kad je stigla, smjesta je počela pričati o ugodnim gradovima poput Chicaga i New Yorka i što bi sve tamo činili da imaju novca. Držala je Holstruma na udaljenosti i to je njega još više privlačilo. Čini se da

ga je lako pridobila za svoj naum. Rekao joj je da ne smije doći u grad kad novac stigne, jer bi Vince Patterson i njegovi ljudi zbilja mogli pokušati zapaliti grad. Ona je predložila da netko ukrade novac. George joj je bio pri ruci, a ubrzo je našla i McBridea i ostale. Gospođa Carpenter je o svemu saznala od svoga muža. Samo malen dio novca bio je njegov. Međutim, njoj je već bilo dosta i grada i Carpentera. Opazila je Plavušu u gradu i vidjela Georgea u tajnom razgovoru s Holstromom, a ona nije glupa. Nikome ne vjeruje i u sve sumnja. Kad je saznala za pošiljku novca, uistinu je postala sumnjičava. Spomenula je to Burtu: vrijeme dolaska pošiljke i njezinu namjenu. Rekla mu je koliko će dugo ostati na peronu i kako će je lopovi odnijeti. Burt se bojao, ali ona ga je poticala i naposljetku ga upitala zašto bi pošiljka uopće morala napustiti vlak. Ako je namjeravaju ukrasti, najbolje je da promijene adresu naručioca i ponovo je otpreme. Što je više razmišljao o tome, zamisao mu se sve više sviđala.

Tom Shanaghy pride vratima vagona. Stanica kojoj su prilazili bio je samo stari vagon bez kotača i peron od dasaka. Opazi nekoliko osedlanih konja i nekoliko konja predviđenih za teret. Na peronu je stajao samo jedan čovjek. Do njega je ležalo nekoliko uredno poredanih kutija. Bilo je očito da još nisu otkrili da su prevareni. Čovjek krene naprijed kad se vlak zaustavi.

– Otvorite! – poviče. – Imamo hitnu pošiljku!

Iz vlaka ni glasa. Neznamac nestrpljivo zakorači naprijed i poviče:

– Hej, vi tamo! Otvorite!

Tom Shanaghy se osvrne prema teretnom vagonu. Samo jedna osoba mogla je izaći kroz vrata i samo jedan prozor bio je na tom vagonu.

– Josh – prošapće preko ramena – ako zapucaju, drži na oku onaj prozor!

Zatim stupi na peron.

– Mogu li vam pomoći? – upita.

Sunce bljesne u njegove zvijezde i neznaničeva ruka krene prema revolveru. U tom se trenutku još jedan čovjek pojavi na vratima. Bio je to George Alcott. Shanaghy potegne i opali prema Georgeu, jer je bio uvjeren da je on najbolji strijelac. Drugo tane pošalje prema čovjeku kraj kutija. Josh iskoči na peron, pucajući prema prozoru na teretnom vagonu. Iznutra netko zaurla i bitka završi prije nego što je i počela.

George je ležao pred vratima. Čovjek kraj kutija držao je za okrvavljenu ruku a revolver mu je ležao na tlu do nogu. Shanaghy krene prema vratima i reče:

– Svi vi unutra, izadite podignutih ruku!

Neko su vrijeme oklijevali, a onda Tom poviče:

– Ako mislite da vas ti zidovi zaklanjaju, grdno se varate. Smjestite izlazite ako se želite da vas izrešetamo uzduž i poprijeko!

Naposljetku se pojaviše, jedan za drugim najprije još jedan neznac, onda Plavuša i napokon Pin McBride.

– Gdje je Holstrum? – upita Tom.

Nitko ne odgovori. Plavuša je bila smrknuta, stisnutih usana. Gledala je u Toma, uplašena i bijesna. Dok je prelazila preko Georgeova tijela, podigla je haljinu. Nije gledala u čovjeka uz kutije. Ovaj se držao za ranjenu ruku i otegnuto

jaukao. Shanaghy pride McBrideu i uzme mu revolver. McBride ga je bijesno gledao.

– Prokletnice, trebalo je da te ubijem! – prosikta.

– Mogao si me i ubiti – odvratila Shanaghy – kad si me natjerao da onako iskačem iz vlaka. Ako baš želiš znati, to što si me izbacio iz vlaka pokvarilo je vašu prijavu igru.

– Kako to misliš?

– Prije svega, razbjesnio si me. Osim toga, zavežljaj što si ga bacio za mnom pripadao je Rigu Barrettu – nasmiješio se. – Zar ne shvaćaš? Tvoja glupost te upropastila.

Plavuša je bijesno sijevala očima.

– Ama što vi to činite? – povicala je. – Samo sam čekala vlak!

– Odlično! – nasmiješi joj se Tom. – Vlak je upravo stigao i čeka vas. Prije nego što se uspnete, pogledajmo što se nalazi u onim vašim lijepim kutijama! – Shanaghy od strojovode posudi čekić, skine poklopce s nekoliko kutija i rastrga omot sadržaja. – Pazite – reče – trebalo bi da se u ovim kutijama nalazi dvanaest tisuća zlatnih kovanica od po dvadeset dolara i oko deset tisuća srebrnjaka. A sad svi pogledajte unutra!

McBride se bijesno okrene.

– Ne treba da mi pokazuješ... – glas mu se iznenada prekine i on se zagleda prema kutijama, dok mu je lice polako postajao sve blijede.

Kutije su bile pune vijaka, matica i još kojekakve starudije.

XX

Kad je ugledala izraz McBrideova lica, i Plavuša se okrene. Shanaghy u prvi mah pomisli da

će briznuti u plač kad joj je postalo jasno što je u kutijama, a onda joj se lice iskrivi u odurnu grimasu.

– Nevolja je za lopova – reče tiho Shanaghy – što se on mora družiti s mnogo nepoštenih ljudi.

– Tko je to učinio? – upita McBride. – Kako ste...

– Čini se da su vas dobro nasamarili – nastavi Shanaghy. Zatim se okrene Joshu: – Ti i Joel svežite ovo društvo, uključujući i damu. Poslušajte moj savjet i na nju pazite više nego na ostale.

Plavuša je pogledavala prema vlaku i stiskala torbicu u lijevoj ruci. Shanaghy posegne za torbicom, ali ona je nije ispuštala, pa ju je naglim trzajem morao iščupati. Smjesta je otvori i unutra pronađe deringer. Pokaže ga Joelu i Joshu.

– Čovjek nikad nije dovoljno oprezan – reče.

– Što se dogodilo sa zlatom? – upita McBride.

– Ako napišu o tome u novinama, moći ćeš čitati – odvratila Tom, a onda se okrene Joshu: – Vodite ih u vlak!

– Kamo idemo? – upita sudac McBane s vrata.

– Vraćamo se u grad – odvratila Tom. – Idem da to kažem strojovodi.

Vlak polako krene unatrag. Shanaghy se uputi prema poštanskom vagonu. Kad je otvorio vrata, stražar reče:

– Čovječe, jesam li se uplašio kad je počelo puškaranje sa svih strana.

– Ne brini se – umirivao ga je Shanaghy. – Mislim da je sada sve u redu.

– Baci pogled prema pošiljci, a onda se vrati u vagon u kojem su bili zarobljenici. Usprkos protestima putnika McBane im je naredio da odu u drugi vagon, tako da su zarobljenici bili odvojeni od ostalih u vlaku. Josh je zauzeo mjesto na jednom kraju vagona i okrenuo se prema zarobljenicima, a Joel Strong je bio na drugom kraju. McBride i Plavuša su sjedili sami, a ostala dvojica zajedno.

Shanaghy je bio umoran. Osjećao je kako ga pritiska golemi teret razmišljanja i zabrinutosti proteklih dana. Zaustavi se kod McBridea:

— Jesi li ti ubio magarca starog lovca na vukove kod rezervoara za vodu?

— Hoćeš li me i za to uhapsiti? — mrko ga pogleda McBride.

— Neću — odvratila Shanaghy. — Mislim da imaš dovoljno tereta na vratu ako te optuže za ubojstvo Holstruma i za pokušaj pljačke pošiljke zlata. Tu još treba dodati napad na Riga Barretta, opiranje predstavniku zakona i još štošta. Ipak, poslušaj moj savjet. Pruži li ti se prilika da pobjegneš, nemoj je iskoristiti.

— Kako to misliš?

— Starac kojemu si ubio magarca volio bi te se dočepati. Ako pobjegneš, neću te tražiti. Starac će se pobrinuti za tebe.

— Ona stara raga! Trebalo je da ga ubijem zajedno s njegovim magarcem!

— Ipak, nisi to učinio — odvratila Tom — a starac je vrlo opasan. Volio je svog magarca i neće ti to oprostiti.

Greenwood ih je čekao na stanicu kad se vlak pojavio. Promatrao je kako zarobljenici izlaze iz vagona i kako iznose Georgeovo tijelo.

— A Holstrum? — upita.

— Mislim da su ga ubili. Ne govorio o njemu, pa ću morati odjahati i sam ga potražiti. U svakom slučaju, tamo ga nije bilo — Shanaghy je i sam pomagao da istovare sanduke sa zlatom. — Evo ga, Greenie — reče — sad možeš isplatiti sve one kauboje.

Greenwood se zagleda u sanduke i odmahne glavom.

— Tome, ne znam što da ti kažem. Spasio si grad i naš novac, a mi smo vrlo loše postupali prema tebi.

— Osiguraj mi sobu za večeras i ne tražim ništa više — odvratila Shanaghy.

— Budi bez brige. Svi sad znaju tko je ubio Carpa i većini ljudi je žao što su se tako ponijeli — malo zastane, a onda nastavi: — Osim toga, neki tvoji prijatelji su u gradu... barem su se raspitivali za tebe.

— Prijatelji? — iznenadi se Tom. — Ne poznajem nikoga u ovom dijelu zemlje.

Greenwood upali cigaretu.

— Cini mi se da nisu odavde. Mislim da su došli s Istoka. Četvorica su.

S Istoka, pomisli Shanaghy. Tko... iznenada se prisjeti pisma što mu ga je poslao John Morrissey. Izvadi ga iz džepa i otvori.

»Dragi Tome,

Nema potrebe da se vraćaš, osim ako to želiš. Sve što si počeo prije nego što si otišao dobro se završilo i Childersovih ljudi više nema... sredili smo ih. Međutim, da sam na tvom mjestu, otvorio bih četvoro očiju. Childersovi su još na slobodi, a tebe su se htjeli dočepati najviše od svih.

Lochlin je dobro i šalje ti pozdrave.

Savjetujem ti da ostaneš na Zapadu. Ti si predobar čovjek za ovo i mogao bi sebi stvoriti život u toj novoj zemlji, kao što sam ja učinio kad sam došao u New York.

Na kraju je bio kitnjasti potpis: John Morrissey.

Greenwood je gledao Toma dok je čitao.

— Što piše? Loše vijesti? — upita.

Shanaghy savije pismo i stavi ga u džep. Obitelj Childers došla je u New York odnekud sa Zapada i možda poznaje ovaj kraj. Njega ne bi bilo teško pronaći, osobito ako netko njihov pazi na Morrisseyjevu poštu. Ovo je pismo vjerojatno napisano istoga dana kad je Morrissey primio njegovo pismo. No čak i bez toga postoje samo dvije željezničke pruge što vode na zapad, a ova je najuočibijajenija.

— Moglo bi biti nevolje — prizna. — Oni ljudi što ste ih spo-

menuli mogli bi biti neki stari neprijatelji iz New Yorka. Objašnjavao je Greenwoodu što se dogodilo dok je očima pretraživao ulicu. Bila je puna ljudi, jer su svi subotom obično izlazili u kupovinu. – Ako su to oni na koje mislim – nastavi Shanaghy – onda je to moja briga. Oni traže mene i nikoga drugog.

– Ti si naš gradski šerif – blago se pobuni Greenwood. – Osim toga, ne želimo da se stranci upleću u naš život – nasmiješi se. – Ne mislim, dakako, ništa loše.

– Zna te – odvratila Shanaghy – od svih njih jedino suosjećam s Holstrumom. Imao je san, možda bezuman, ali čini se da je samo to htio od života.

– Nedostajat će nam Carpenter – tiho će Greenwood. – Bio je dobar čovjek.

– Tako je – složi se Shanaghy, očiju uprtih u hotel.

Gdje li su? Zna ju li da se vratio u grad? Polako pogleda oko sebe. Uto im pride sudac McBane.

– Zaključali smo tvoje zarobljenike – reče. – Ona mlada žena želi s tobom razgovarati.

Zaključali su je u odvojenoj prostoriji u Holstrumovu skladištu u kojoj je držao vreće brašna, šećera i sjemenje. Sjedila je kad je ušao, a kad ga je ugledala, hitro skoči na noge.

– Šerife, vi mi možete pomoći. Moram se izvući iz ovoga! – prodahta.

– Kako to mislite? – upita Shanaghy.

– Sve to... nikad nisam namjeravala... hoću reći, nikad nisam željela da se to dogodi! Ovo nije moguće! Moja obitelj, moji prijatelji...

– Trebalo je da prije o tome mislite – odvratila Tom.

– Kako sam mogla? Nikad nisam očekivala...

– Niste očekivali da ćemo vas uhvatiti, je li tako? Niste očekivali da ćete morati ići u zatvor, na sud, da će vam suditi zbog pljačke i ubojstva.

– Ubojstva? – osupne se ona. – Ne vjerujete valjda da sam ja u to upletena?

– Vi ste sve to počeli, gospodo. Vi ste sve isplanirali i stoga snosite najveću krivicu. Istina je, nitko ne bi počinio zločin da zna da će ga uhvatiti. Svaki zločinac misli da će izaći pravdi.

– Ali ja nikad nisam učinila nešto takvo – uzmuca se plava ljepotica. – Šerife, prvi put sam prekršila zakon i, vjerujte mi, posljednji put. Zar vam to ništa ne govori.

– Učinit ću za vas isto onoliko koliko ste vi učinili za Holstruma – hladno odvratila Shanaghy.

– Ali on je mrtav!

– Tako je gospodo. I Carpenter je mrtav. Samo zato što je pohlepna, sebična mlada žena htjela više nego što ima. Ako ih uspijete oživjeti, možete od mene tražiti pomoć.

Iz njezinih očiju iznenada nesta molećivi, ponizni izraz. Shanaghy u njima ugleda čistu mržnju, ali više ništa nije govorio niti ju je slušao.

Kad je zatvorio vrata za sobom, nije osjetio nikakvo olakšanje. Iznenada poželi da je sve gotovo. Poželi da može sjesti za stol i mirno ručati, a najviše od svega je želio vidjeti Jan.

Zarobljenike će odvesti negdje na Istok na suđenje. Sigurno će ga zvati da svjedoči, a isto tako Greenwooda, suca McBanea i ostale. I Burta, koji je postao krunski svjedok.

Kad je Shanaghy izašao iz Holstrumove trgovine, Josh Lundy je stajao s Joelom Strongom i sucem McBaneom ispred Greenwoodova saluna. Greenwood izađe u tom trenutku. Svi su bili naoružani.

– Što je ovo? – upita Tom. – Još jedan rat?

– Mogao bi biti. Gore su Childersovi – odvratila Greenwood. – Kažu da tebe traže.

– Hvala, gospodo, ali to je moja briga!

– Nije ako su njih četvorica, a ti si naš šerif.

Tom Shanaghy nije prešao ni nekoliko stepenica kad začuje ko-mešanje i tiho toptanje kopita. Nekoliko jahača projuri iza njega. Ostali su se pojavljivali između zgrada, polako se približavajući hotelu.

Spazi Childersove ljude u predvorju hotela, a onda se pred njim nađe barem dvadeset jahača. Shanaghy zastane, a onda opazi kako desetak jahača odvodi Childersove ljude prema željezničkoj stanici. Svi jahači bili su naoružani vinčesterkama. Jedan od njih se okrene i dojaše do njega. Bio je to Crvenko, jedan od ljudi Vinea Pattersona.

— Iskazujemo prema ovim ljudima našu poznatu gostoljubivost — reče — i vodimo ih do stanice. Ne smijemo dopustiti da ustrijele čovjeka koji je ponudio da nam svima plati piće danas, je li?

— To je moja borba! — negodovao je Tom.

— Kakva borba? — upita Crvenko nedužna izraza lica. — Hajde, hajde, irsko momče, drži čvrsto svoj polucilindar. Krenimo prema onom poduzeću za pijance!

Shanaghy se okrene i pođe prema Greenwoodovu salunu. Nije uspio ni stići do vrata kad se pojavi Vince Patterson.

— Sve u redu, šerife? — upita.

— Dakako, sve je u redu — odvratila Shanaghy — Naručite sebi piće. Crvenko me podsjetio da sam svima obećao da ću ih počastiti.

— Sa zadovoljstvom — reče Patterson, uzme piće i nastavi: — Dvojica mojih momaka pronašla su tijelo vašeg trgovca nekoliko kilometara prema jugu. Donijeli smo ga u grad. Ustrijeljen je u zatiljak iz blizine.

— Štošta se dogodilo u posljednje vrijeme — reče Tom.

— Moji momci su radosni što su ovdje — uvjeravao ga je Vince — i siguran sam da neće stvarati nikakvih nepravilika.

— Crvenko — obrati se Shanaghy Pattersonovu pomoćniku — neka tvoji momci ostave revolvere u salunu dok ne odete iz grada.

Ovaj slegne ramenima.

— Čini se da nemamo izbora — nasmiješi se i nastavi: Ne bih želio da nas pokose tvoji pobjesnjeli građani.

Tom Shanaghy isprazni čašu i izađe iz saluna s Pattersonom.

— Hajdemo k Pendletonovima! — predloži Vince. — Čujem da je tamo neka mlada dama koja te svim silama želi vidjeti. Osim toga — doda — kod nje je neki čovjek koji se oporavlja od teških rana, po imenu Rig Barrett. Želio bi čuti izvještaj zamjenika kojeg nikada nije vidio.

* * *

Bilo se već odavno smračilo kad je Tom Shanaghy ujahao u grad i susreo Joshua Lundyja na ulici.

— Pin McBride je pobjegao! — objavišti ga Josh. — Netko mu je otvorio vrata i pustio ga.

Shanaghy iskoči iz sedla i preda konja Joshu.

— Pobrine se za konja, molim te! Ujutro ćemo poći u potragu za njegovim tijelom.

— Tijelom? — začudi se Josh.

— Rig Barret je kod Pendletonovih. Coonskin Adams je pomogao Jan da ga prenesu na njihov ranč, gdje su ga njegovali.

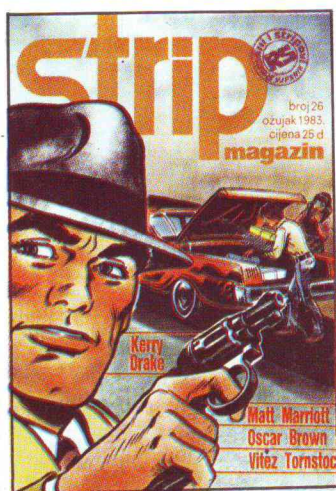
— Kakve to veze ima s Pinom?

— Ništa se ti ne brini — umirivao ga je Shanaghy. — Siguran sam da ćemo sutra pronaći njegovo tijelo istočno od grada, nedaleko od rezervoara za vodu na pruži. Samo traži leš starog magarca. U blizini će biti i Pinovo tijelo.

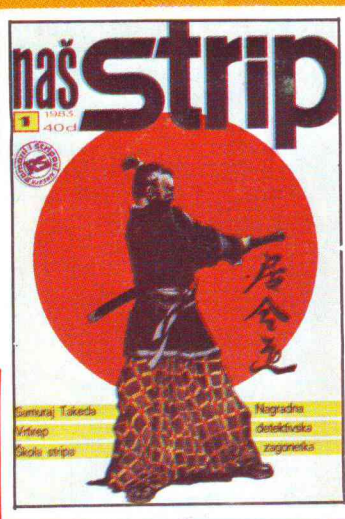
KRAJ

U PRIPREMI:

**Gordon F. Uvalde:
SKRIVENO BLAGO**

Ako volite strip,
onda je to **strip** magazin

i nova revija
jugoslavenkog
stripa **naš strip**